

Shan State Constitution Drafting Commission
(SSCDC)

ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးကော်မရှင်

Second Draft

ဒုတိယမူကြမ်း

(20 September 2008)

မာတိကာ

စကားဦး		(က-ခ)
နိဒါန်း		၁
အခန်း	(၁) ဝိသေသလက္ခဏာများ	၂
အခန်း	(၂) အခြေခံအခွင့်အရေးများ၊ ရပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များ	၄
အခန်း	(၃) ရှမ်းပြည်၏ အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ	၁၂
အခန်း	(၄) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်	၁၄
အခန်း	(၅) ရှမ်းပြည်ဥပဒေပြုရေး	၂၁
အခန်း	(၆) သမ္မတ	၂၆
အခန်း	(၇) ရှမ်းပြည်အစိုးရ	၃၀
အခန်း	(၈) တရားစီရင်ရေး	၃၃
အခန်း	(၉) နိုင်ငံသား	၃၇
အခန်း	(၁၀) ရှမ်းပြည်ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ တပ်ဖွဲ့များ	၃၉
အခန်း	(၁၁) အရေးပေါ်အခြေအနေ	၄၂
အခန်း	(၁၂) အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များ	၄၅
အခန်း	(၁၃) ကူးပြောင်းရေးကာလ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ	၄၉
အခန်း	(၁၄) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုပြင်ဆင်ခြင်း	၅၀
အချုပ်ပို	(၁) ရှမ်းပြည်အလံတော်	
အချုပ်ပို	(၂) ရှမ်းပြည် (နိုင်ငံတော်သီချင်း)	
အချုပ်ပို	(၃) ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံ	

Contents

Foreword for the second draft		(A- C)
Preamble		1
Chapter One	Chief Characteristics	2
Chapter Two	Bill of Rights, Guarantees and Duties	4
Chapter Three	Member sub-states of Shan State	12
Chapter Four	Shan State Congress	14
Chapter Five	Shan State Legislation	21
Chapter Six	Shan State President	26
Chapter Seven	Shan State Government	30
Chapter Eight	Shan State Judiciary	33
Chapter Nine	Citizenship	37
Chapter Ten	State Defense and Security Forces	39
Chapter Eleven	State of Emergency	42
Chapter Twelve	General Provisions	45
Chapter Thirteen	Transitional Provisions	49
Chapter Fourteen	Amendment of the Constitution	50
Appendix	(1) Shan State Flag (Article 76)	
Appendix	(2) Shan State Anthem (Article 179)	
Appendix	(3) Structure of Shan State	

ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

(ဒုတိယမူကြမ်း)

စကားဦး

ယခုရှမ်းပြည်သည် ၁၉၄၇ အထိသီးခြားရပ်တည်လာခဲ့ပြီးထိုနှစ်အတွင်းတွင် လွတ်လပ်ရေးအတွက် တခြားပြည်နယ်များနှင့်ပူးပေါင်း၍ပင်လုံစာချုပ်ဆိုကာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကိုတည်ထောင်ခဲ့သည်။ သို့သော်လွတ် လပ်ရေးရရှိသည်မှစ၍ အစိုးရအဆက်ဆက်က ပင်လုံစာချုပ်ကို အလေးပြုမှုမရှိခဲ့ပေ။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၄၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှအားနည်းချက်များကို ပြုပြင်ရန်နှင့် ပင်လုံစာချုပ်၏အနှစ်သာရကို ထင်ဟပ်နိုင်စေရန် ပြည် နယ်အသီးသီး မှခေါင်းဆောင်များသည် တောင်ကြီးတွင်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးညီလာခံကိုကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ဤမှထွက်ပေါ်ထွက်လာ သောပြည်ထောင်စုမူကို စစ်ဘက်မှခွဲထွက်ရေးမူအဖြစ်မတရားစွပ်စွဲခဲ့ပါသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ရှမ်းပြည်မှခွဲထွက်လိုပါလျှင် ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေအခန်း (၁၀) ပုဒ်မ ၂၀၂ ကတရားဝင်ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်ပါ သည်။ထိုသို့ပြုလုပ်မည့်အစား ရှမ်းပြည်ခေါင်းဆောင်များက အခြားသောပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးသာလုံးပန်းခဲ့သည်။ ဤလုံးပန်းမှုများသည် ရှမ်းပြည်ခေါင်းဆောင်များနှင့် အခြားပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်များ၏ ဥပဒေနှင့်အညီ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့်အညီ တရားဝင် လှုပ်ရှားမှုများပင်ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သည့် ၂၀၀၀ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်၊ ၅၃ နှစ်မြောက်ရှမ်းပြည်နယ်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံပါဝင်ပြီး ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲရေးအတိုင်ပင်ခံညီလာခံတရပ်ကျင်းပရန် ရှမ်းပြည်တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များမှချမှတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် အညီအမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအစီအစဉ်မှအကြံဉာဏ် နှင့် ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စများကိုပံ့ပိုးကူညီခဲ့သည်။ ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းရေးကော်မရှင်ဖွဲ့စည်းရန် ၂၀၀၀ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၈-၁၁) ရက်နေ့အထိ အတိုင်ပင်ခံညီလာခံကိုကျင်းပရာ တက်ရောက်ဆွေးနွေးသူ ၅၃ ဦး နှင့် လေ့လာသူ ၂၀ ဦး ရှိပြီး ယင်းမှ မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မရှင် ၈ ဦးကိုရွေးချယ်နိုင်ခဲ့သည်။

ပထမမူကြမ်းကို ၂၀၀၄ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် အပြီးသတ်ရေးဆွဲခဲ့ပြီး နောက်ကျသည့်တိုင်အောင် ကွင်းဆင်းလေ့လာ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း၊ သဘောတရားဖြန့်ဝေရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ခြင်းနှင့် မူကြမ်းအပေါ်ရှင်းလင်းပွဲများပြုလုပ်ပြီး သဘောထားအမြင်များ ရယူနိုင်ခဲ့သည်။

၂၀၀၇ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင်ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သော ဥက္ကဋ္ဌကြီး စင်ဆိုင်စစ်၏ဦးဆောင်မှုအတိုင်း ဒုတိယအကြိမ်မြောက်ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံညီလာခံကို နိုဝင်ဘာလ (၈-၁၂) ရက်နေ့တွင်ကျင်းပခဲ့ပြီး ရေးဆွဲရေးကော်မရှင်သစ်အတွက်ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်း၊ ဒုတိယမူကြမ်းအတွက် လမ်းညွှန်မှုများချမှတ်နိုင်ခဲ့သည်။

Shan State Constitution

Foreword for the second draft

The present Shan State was a separate entity up until 1947 when she joined with other states to achieve independence and form the Federal Union of Burma through the Panglong Agreement. The Panglong accord has never been fully honored by the Burman-dominated rulers since her independence from Britain. To remedy the weaknesses in the 1948 Constitution of the Federal Union of Burma, aimed to reflect the Panglong Agreement, the leaders of constituent states gathered at Taunggyi, the capital of Shan State, in 1961 to amend the constitution of the federal union.

They came up with a proposal known as the Federal Proposal for the Union of Burma. This was wrongfully branded by the military as a separatist move by the Shan. Shan State could in fact use the Right of Secession provided in the 1948 constitution Chapter 10 Article 202 to secede from the union. However, the Shan leaders chose to organize the other constituent states' legitimate leaders to gather at their capital and together tried to amend the fundamentally flawed 1948 constitution instead. That was legitimate* action of the Shan leaders together with other leaders of the constituent states. It was in fact an action which could be considered as seeking to remedy the constitutional crisis of that time. This action was fully democratic and legal.

On 7 February 2000, on the occasion of the 53rd anniversary of the Shan State National Day, the momentous decision was taken by representatives of Shan State, a land of diverse ethnic groups, to call a consultative meeting for the purpose of drafting a Shan State constitution. Accordingly, with support from the National Reconciliation Program both moral and financial, the consultation took place on 8-11 September 2000, attended by 53 participants and observers from 20 organizations that elected an 8 person commission to draft the constitution.

The first SSCDC was able to complete its first draft by the end of 2004 and until lately had been conducting field trips, dissemination workshops and training both to circulate the draft and collect feedback.

Following the passing away of its president Sao Seng Suk (1935-2007) on 13 August, a second Constitution Consultation was held on 8-12 November to elect a new commission and to lay down new guidelines for the second draft.

ယခုလက်ရှိ ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များ

၁။ စိုင်းခွန်းဆေ	ဥက္ကဋ္ဌ	(ရှမ်းကိုယ်စားလှယ်)
၂။ ရှယ်လီဆိုင်	ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ	(ကချင်ကိုယ်စားလှယ်)
၃။ နာဗေဘွန်	အတွင်းရေးမှူး	(လားဟူကိုယ်စားလှယ်)
၄။ ခွန်ဥက္ကာ	အဖွဲ့ဝင် (Academic Consultant)	(ပအိုဝ်းကိုယ်စားလှယ်)
၅။ ဦးစိုင်းထီး	အဖွဲ့ဝင်	(လီဆူကိုယ်စားလှယ်)
၆။ နန်းဆိုင်နောင်	အဖွဲ့ဝင်	(ရှမ်းကိုယ်စားလှယ်)
၇။ တာဒိုက်ညွန့်	အဖွဲ့ဝင်	(ဝကိုယ်စားလှယ်)
၈။ အာဆာမာရီ	အဖွဲ့ဝင်	(အာခါကိုယ်စားလှယ်)
၉။ မင်းခန့်	အဖွဲ့ဝင်	(ကယန်းကိုယ်စားလှယ်)
၁၀။ နန်းဆိုင်ဇွမ်	အဖွဲ့ဝင်	(ရှမ်းကိုယ်စားလှယ်)
၁၁။ ဦးဂျာဟား	အဖွဲ့ဝင်	(လားဟူကိုယ်စားလှယ်)

ဒုတိယအကြိမ်မြောက်အတိုင်ပင်ခံညီလာခံမှ ချမှတ်သောလမ်းညွှန်မှုများ

- ပြည်ထောင်စုစနစ်ကိုကျင့်သုံးရန်။ (၂၀၀၀ ခုနှစ်လမ်းညွှန်မှု)
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မပြုသော ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ကျင့်သုံးရန်။ (၂၀၀၀ခုနှစ် လမ်းညွှန်မှု)
- အချုပ်အခြာအာဏာသည် ရှမ်းပြည်ပြည်သူများမှ ဆင်းသက်သည်။
- စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အဖွဲ့ဝင်တခုအဖြစ်ပါဝင်သွားရန်။
- ရှမ်းပြည်ရှိလူမျိုးတိုင်း တန်းတူအခွင့်အရေးရှိရန်။
- တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု အခွင့်အရေးကို အာမခံရန်။
- အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကျားမတန်းတူမှုရှိစေရန်။
- ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးရန်။
- ဘာသာရေးအပေါ် အခြေမခံသော စနစ်ကိုကျင့်သုံးရန်။

The present members of the commission:

1. Khuensai Jaiyen	- Chairperson	(Shan representative)
2. Ms. Shirley Seng	- Vice Chairperson	(Kachin representative)
3. Na Ve Bon	- Secretary	(Lahu representative)
4. Khun Okker	- Academic Consultant	(Pa-O representative)
5. Na Htee	- Member	(LiSu representative)
6. Nang Hseng Noun	- Member	(Shan representative)
7. Ta Ai Nyunt	- Member	(Wa representative)
8. Asa Mayee	- Member	(Akha representative)
9. Min Khant	- Member	(Kayan representative)
10. Nang Hseng Zawm	- Member	(Shan representative)
11. U Ja Ha	- Member	(Lahu representative)

Guidelines laid down by the second consultation:

- A federal structure (2000)
- A democratic decentralized administrative system (2000)
- Sovereign power derives from the people of Shan State
- To be a member state of a genuine federal union with other states
- To guarantee equality among the Shan State's ethnic nationalities
- To guarantee ethnic minority rights
- To guarantee basic human rights and gender equality
- To practise a multi-party democratic system
- To be a secular state

ဒုတိယမူကြမ်းရေးဆွဲရာတွင် ကွယ်လွန်သူဥက္ကဋ္ဌကြီးစင်ဆိုင်စစ် (၁၉၃၅-၂၀၀၇) စွဲကိုင်ထားသည့် မူ ၃ ရပ်ကို လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုသွားမည်။

၁။ ဤအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်သူ၏၊ ပြည်သူမှ၊ ပြည်သူ့အတွက်ဖြစ်စေရမည်။

၂။ ရေးဆွဲရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းမှာ

- အောက်မှ အထက်သို့ချဉ်းကပ်မှု
- အလျားလိုက် ချဉ်းကပ်မှု
- အထက်မှအောက်သို့ချဉ်းကပ်မှု ဤသုံးရပ်အပေါ်အခြေခံရမည်။

၃။ ၁၉၄၇ ပင်လုံစာချုပ် နှင့် ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေအရ တည်ထောင်ခဲ့သည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည် (၁၉၆၂ ခုနှစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့် နောက်အကျိုးဆက်ဖြစ်သည့် ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေ ဖျက်သိမ်းမှုအရ) မရှိတော့ဟု ခံယူသည်။

ကော်မရှင်အဖွဲ့သစ်ထပ်မံဖြည့်စွပ်သော မူသစ် ၃ ရပ်

- ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို လူမျိုးရေးအတွက်၎င်း၊ လူမျိုးရေးမှ၎င်း၊ လုံခြုံမှုရှိစေရန်။
- ရေးသားပုံမှာ ဖတ်ရှုမှုနှင့် ကိုးကားမှုအတွက် လွယ်ကူမှုရှိစေရန်။
- ဖြစ်လိုစိတ် (**idealism**) နှင့် လက်တွေ့ဖြစ်တည်မှု (**reality**) ကြား၌၎င်း၊ လေ့ကျင့်ခန်း(**exercise**) နှင့်လိုအပ်ချက် (**necessity**) အကြား၌၎င်း၊ ပူးတွဲဟပ်စပ်၍ရေးဆွဲသွားရန်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ကော်မရှင်အဖွဲ့အနေဖြင့် ဤမူကြမ်းသည် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင်၎င်း၊ နောင်အနာဂတ်တိုင်းပြည် အတွက်ပါ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာမှာ အခြေခံအုပ်မြစ်အဖြစ်၊ စံနမူနာပုံစံပြာ (**blue print**) တခုအဖြစ်ကိုင်စွဲသွားလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

The making of the second draft retains the three principles laid down by the late president Sao Seng Suk (1935-2007):

- Shan State constitution must be of the people, by the people, for the people
- The drafting process must be based on three approaches: bottom-up, horizontal
- The Union of Burma, established on the basis of the 1947 Panglong Agreement and the subsequent constitution, is defunct, as a result of its abolishment by the military rulers that have seized political power since 2 March 1962

The new Commission has also added the following drafting principles:

- To make Burma safe for and against ethnicity
- The format must be easy to read and refer to
- It will steer a middle path between idealism and reality and between a constitutional exercise and a constitutional necessity

As such, the Commission hopes this draft will be considered as a blue print both for the transitional period and the period thereafter.

Khuensai Jaiyen

Chairperson

Shan State Constitution Drafting Commission

18 December 2007

နိဒါန်း

အကျွန်ုပ်တို့၏ ရှမ်းပြည်သည် သမိုင်းအစဉ်အဆက်ကပင် “ မောကိုးပြည်ထောင် ” ဟူ၍လည်းကောင်း “ ကမ္ဘာ့စတိုင်း ” ဟူ၍လည်းကောင်း နာမည်ကျော်ကြားထင်ရှားရပ်တည်ခဲ့သည့် အစဉ်အလာကြီးမားခဲ့ခြင်းမှာ အကျွန်ုပ်တို့ ရှမ်းပြည်သားများ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားဖွယ်ရာပင်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့အတူ ဗမာပြည်နှင့် ရှမ်းပြည်တို့အား ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်ချဲ့တို့ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာခဲ့ချိန်တွင် ရှမ်းပြည်သူပြည်သားများမှ ရရာလက်နက်စွဲကိုင်၍ စုပေါင်းညီညွတ် တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းများသည် လည်းကောင်း၊ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့လက်အောက်မှ ပြန်လည်လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲတွင်လည်း ညီညွတ်ရေး အင်အားကို ပြသပြီး ဗမာ၊ ကချင်၊ ချင်း၊ တိုင်းရင်းသားညီနောင်များနှင့်အတူ ကမ္ဘာကျော် “ ပင်လုံစာချုပ် ” ကြီးကိုတစ်ခဲနက်ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းများသည်လည်းကောင်း ရှမ်းပြည်၏ထူးခြားသော သမိုင်းဝင်အရေးအခင်းကြီးများပင်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

သို့သော် အကျွန်ုပ်တို့ ရှမ်းပြည်သူပြည်သားတို့သည် လွတ်လပ်ရေး၏အရသာကို လုံးဝမခံစားရရှိမှုမက ရှမ်းပြည်၏ အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အခွင့်အရေးများပါ ဆုံးရှုံးလာခဲ့ခြင်းတို့သည် ကြီးမားသော အတိတ်၏ သမိုင်းသင်္ခန်းစာများ ဖြစ်နေသည်ကို မမေ့လျော့သင့်ကြပေ။

ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်၏ အချုပ်အခြာအာဏာသည် ရှမ်းပြည်သူပြည်သားများထံမှ ဆင်းသက်စေရမည် ဟုယုံကြည်မှုအခြေခံဖြင့်ဒီမိုကရေစီ စံတန်ဖိုးများအပေါ်တွင် တည်ဆောက်အပ်သော လွတ်လပ်မှု၊ ညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှုပြည့်ဝသော သာယာဝပြောပြီး ထာဝစဉ်ငြိမ်းချမ်းမည့် ရှမ်းပြည်ကြီးကို ထူထောင်နိုင်ရန် အလို့ငှာ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လိုက်နာစောင့်ထိန်းကြရန်အတွက်-----
-- ခုနှစ်၊ ----- လ၊ () ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

Preamble

The area known as Shan State today, has since time immemorial existed as a distinct entity, known variously as the Mao Nine Kingdoms and Kambawza (Kamboja) Nagara Shan States, among others, a historical fact that has been a source of pride for its inhabitants.

When the British colonialists occupied Burma and continued their expansion into the Shan States, we, the people, rose up in arms to defend our freedom. Together with the peoples of Kachin, Chin and Burma, we signed the historic Panglong Agreement to free ourselves from the yoke of colonialism.

However, not only has freedom remained a distant ideal, we have also lost our national sovereignty and right of self determination. This must serve as an unforgettable lesson for us.

Therefore, on the basis of our firm commitment that sovereign power must derive from the people, and that progress and prosperity must be built upon on democratic norms and values, and principles of freedom equality and justice, we on this (date) day of (month), 20 year, hereby establish this constitution.

အခန်း (၁)

ဝိသေသလက္ခဏာများ

ပုဒ်မ (၁) ရှမ်းပြည်

ရှမ်းပြည် (အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်-Shan State) ဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၂) ဖွဲ့စည်းပုံ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီတန်းတူညီမျှသောနိုင်ငံရေးအာဏာ နှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိသည့် ပြည်နယ်များဖြင့် ရှမ်းပြည်ကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

ပုဒ်မ (၃) အချုပ်အခြာအာဏာ

ရှမ်းပြည်၏ အချုပ်အခြာအာဏာသည် ရှမ်းပြည်သူပြည်သားများ၏လက်ဝယ်တွင် ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၄) အချုပ်အခြာအာဏာကျင့်သုံးခြင်း

လွတ်လပ်ပြီးတရားမျှတသောရွေးကောက်ပွဲများတွင် တိုက်ရိုက်မဲပေးစနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်ခံထားရသော လူထု ကိုယ်စားလှယ်များက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ အချုပ်အခြာအာဏာကို ကျင့်သုံးရမည်။

ပုဒ်မ (၅) အာဏာခွဲခြားခြင်း

(က) အချုပ်အခြာအာဏာ၏ မဏ္ဍိုင်ကြီး(၃)ရပ်ဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်တရားစီရင်ရေးအာဏာများ သီးခြားလွတ်လပ်မှုရှိရမည်။ သို့သော် မဏ္ဍိုင်ကြီးတစ်ရပ်နှင့်တစ်ရပ် အပြန်အလှန် ထိန်းညှိမှု ရှိရမည်။

(ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ထားသော ရှမ်းပြည်လွှတ်တော် ၊ ရှမ်းပြည်အစိုးရ နှင့် ရှမ်းပြည်တရားရုံးချုပ်နှင့် ၎င်း၏လက်အောက်ခံတရားရုံးများက ရှမ်းပြည်၏ အချုပ်အခြာအာဏာကိုကျင့်သုံး ရမည်။

ပုဒ်မ (၆) အာဏာခွဲဝေခြင်း

ရှမ်းပြည်နှင့် ၎င်း၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အညီအာဏာခွဲဝေကျင့်သုံး ရမည်။

ပုဒ်မ (၇) ဘာသာရေးကိုအခြေမခံသောတိုင်းပြည်

(က) ရှမ်းပြည်သည် ဘာသာရေးကိုအခြေမခံသောတိုင်းပြည် ဖြစ်သည်။ ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေး သီးခြား ဖြစ်စေ ရမည်။

(ခ) မည်သည့်ဘာသာကိုမျှ နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် မပြဋ္ဌာန်းရ။

ပုဒ်မ (၈) နယ်နိမိတ်ရှမ်းပြည်၏နယ်နိမိတ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းသည့်နေ့တွင် တည်ရှိသည့် မြေ၊ ရေ နှင့် လေထု အားလုံးပါဝင်သည်။ အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ၏ သဘောတူညီမှုမရလျှင် ရှမ်းပြည်၏နယ်နိမိတ်ကို ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခြင်း မလုပ်ရ။

ပုဒ်မ (၉) နိုင်ငံရေးစနစ်

(က) ရှမ်းပြည်၏ နိုင်ငံရေးစနစ်သည် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ် ဖြစ်သည်။

(ခ) ဒီမိုကရေစီအခြေခံမှုများ၊ ကျင့်စဉ်များနှင့်အညီ နိုင်ငံရေးပါတီများ လွတ်လပ်စွာဖွဲ့စည်းတည် ထောင်ခွင့် ရှိသည်။

(ဂ) နိုင်ငံရေးပါတီများဆိုင်ရာဥပဒေကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

(ဃ) နိုင်ငံရေးပါတီများဆိုင်ရာဥပဒေကိုပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အမျိုးသားသွေးစည်းခိုင်မာရေး၊ အမျိုးသား

လုံခြုံရေး (ပြည်ပနိုင်ငံများ၏လွှမ်းမိုးမှုမှကာကွယ်ခြင်း)၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကိုအားကောင်းစေခြင်း၊ အာဏာရှင် ပေါ်ပေါက်နိုင်သည့်အလားအလာမှကာကွယ်ရေး၊ ရွေးကောက်ပွဲမသမာမှု နှင့်ဥပဒေပြင်ပစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုများမှ ကာကွယ်ရေးတို့အပေါ် တွင် အခြေခံရမည်။

(င) ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ ဥပဒေပြုရေးတွင် ပါဝင်ကိုယ်စားပြုခွင့်ရရှိစေရန်အတွက် အထူးစီမံဆောင်ရွက်ချက်များ (အခွင့်အလမ်းများဖန်တီးပေးခြင်း)ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀) အမြင့်ဆုံးဥပဒေ

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ရှမ်းပြည်၏အမြင့်ဆုံးဥပဒေဖြစ်သည်။

အခန်း (၂)

အခြေခံအခွင့်အရေးများ၊ ရပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်များ

အခြေခံအခွင့်အရေးများ

ပုဒ်မ (၁၁) တစ်ဦးချင်း အခွင့်အရေးများ

ရှမ်းပြည်တွင် နေထိုင်သူတိုင်း အောက်ပါအခွင့်အရေးများ ရှိရမည်။

- (က) အသက်ရှင်ရပ်တည်ခွင့်၊
- (ခ) လူမျိုး၊ ဇာတိ၊ ဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ အဆင့်အတန်း၊ အသက်၊ လိင်နှင့် ကျား၊ မ ကွဲပြားမှုများကို အခြေမခံဘဲ ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိခွင့်၊
- (ဂ) လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်နှင့်ယုံကြည်ခွင့်၊
- (ဃ) လူသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံပိုင်ခွင့်၊ မိမိ၏လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို ရယူခွင့်နှင့်ကာကွယ်ခွင့်၊

ပုဒ်မ (၁၂) အခြေခံလွတ်လပ်ခွင့်

ရှမ်းပြည်တွင်နေထိုင်သူ မည်သူတိုင်းတယောက်ကမျှ အောက်ပါကဲ့သို့ ပြုမူဆက်ဆံခြင်း မခံထိုက်စေရ။

- (က) ကျွန်ပြုစေခိုင်းခံရခြင်း၊
- (ခ) အတင်းအကြပ် အလုပ်စေခိုင်းခံရခြင်း၊
- (ဂ) နှိပ်စက်ခံရခြင်း၊ လိင်မှုဆိုင်ရာမတရားပြုကျင့်ခံရခြင်း သို့မဟုတ် ရက်စက်စွာ၊ လူမဆန်စွာနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် စော်ကားခံရခြင်း၊

ပုဒ်မ (၁၃) ရုပ်သိမ်းပိုင်ခွင့်မရှိသော အခွင့်အရေးများ

မည်ကဲ့သို့သော အခြေအနေတွင်ဖြစ်စေ ပုဒ်မ (၁၁) နှင့် (၁၂) ပါ အခွင့်အရေးများကို ရုပ်သိမ်းပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၁၄) ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်

ရှမ်းပြည်တွင်းနေထိုင်သူတိုင်းသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ပြဌာန်းဥပဒေနှင့်အညီ အောက်ပါအခွင့်အရေး များ ရှိသည်။

- (က) လွှတ်လပ်စွာဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်များရယူခွင့်နှင့် ပြန်လည် ဖြန့်ချိခွင့်၊
- (ခ) လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ယုံကြည်ခွင့်၊ ဘာသာရေးအခမ်းအနားနှင့် ဓလေ့ထုံးစံများ ဖော်ထုတ် ကျင်းပခွင့်၊
- (ဂ) လွတ်လပ်စွာစုဝေးခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြခွင့်၊
- (ဃ) နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်တောင်းခံခွင့်၊
- (င) ဒီမိုကရေစီကျင့်စဉ်နှင့် ဖီလာဆန့်ကျင်မဖြစ်စေရန်၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေခြင်းမှ ကာကွယ် ရန်၊ ပြည်သူ့ကိုယ်ကျင့်တရားယိုယွင်းစေခြင်းမှတားမြစ်ရန် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် လွတ်လပ်စွာဆန္ဒ ထုတ်ဖော်ခွင့်အခွင့်အရေးကို ထိန်းချုပ်သည့် ဥပဒေများပြဌာန်းပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅) ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်

ရှမ်းပြည်တွင်းနေထိုင်သူတိုင်းသည် အောက်ပါကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်များကို ချိုးဖောက်ခံရခြင်းများမှ ကင်းလွတ်ရမည်။

- (က) ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလွတ်လပ်ခွင့်ကို ဝင်ရောက်နှောက်ယှက်ခြင်းနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်ဂုဏ်သတင်းကို ပုတ်ခတ် စော်ကားခြင်းအပါအဝင် စာပေးစာယူကိစ္စများ၊ နေအိမ်နှင့်မိသားစုလိုခြုံမှုကို ဥပဒေမဲ့ ဝင်ရောက်စွက် ဖက်ခြင်း၊
- (ခ) ခန္ဓာကိုယ်နှင့်နေအိမ်ဥပစာတို့ တရားမဝင်ရှာဖွေခံရခြင်းနှင့် ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများ တရားမဝင် သိမ်းပိုက် ခံရခြင်း၊

ပုဒ်မ (၁၆) ကျား၊ မ တန်းတူရေး

မိသားစုနယ်ပယ်တွင်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကဏ္ဍများတွင်ဖြစ်စေကျား၊ မတန်းတူရေး ကို အာမခံ ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် အခွင့်အရေး

ရှမ်းပြည်တွင်းနေထိုင်သူတိုင်းသည် ရှမ်းပြည်ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် လျှောက်ထားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

ရှမ်းပြည်သားအခွင့်အရေး နှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ

ပုဒ်မ (၁၈) လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်း ရှမ်းပြည်တွင်းရှိ မည်သည့်နေရာကိုမဆို လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၁၉) ပြည်ပထွက်ခွင့်နှင့် ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ရှမ်းပြည်ပြင်ပနိုင်ငံများသို့ထွက်ခွာခွင့်နှင့် ရှမ်းပြည်အတွင်းသို့ပြန်လည် ဝင်ရောက်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၂၀) လက်ထပ်ထိမ်းမြားခွင့်

(က) အရွယ်ရောက်သူတိုင်းသည် လူမျိုး၊ ဘာသာ နှင့် လူမှုရေးအဆင့်အတန်းများကြောင့်ခွဲခြား ဆက်ဆံခံရခြင်း မရှိစေဘဲ မိမိ၏သဘောဆန္ဒအလျောက် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(ခ) လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းကြောင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားသူ၏ ဘာသာရေး နှင့် လူမျိုးရေးလွတ်လပ် မှုကို မထိခိုက်စေရ။ ဘာသာပြောင်းလဲကိုးကွယ်ခြင်းနှင့် လူမျိုးပြောင်းလဲခံယူခြင်းသည် လက်ထပ် ထိမ်းမြားသူ၏ သဘောဆန္ဒအတိုင်းသာ ဖြစ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၂၀) နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ

အရွယ်ရောက်သူနိုင်ငံသားတိုင်း အောက်ပါနိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ ရှိရမည်။

- (က) တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏ကိုယ်စားလှယ်ကို လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်စေလွှတ်စေခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ နိုင်ငံရေး ရာကိစ္စများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်
- (ခ) နိုင်ငံရေးတွင် လွတ်လပ်စွာပါဝင်နိုင်ခွင့်ကို အာမခံချက်ရှိရန်အတွက် တိုက်ရိုက်၊ လျှို့ဝှက်မဲ ပေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့် လွတ်လပ်၍တရားမျှတသော ပုံမှန်ရွေးကောက်ပွဲများ (သို့တည်းမဟုတ်) အခါအားလျော်စွာကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် ရွေးကောက်ခံပိုင်ခွင့်များ ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၂၂) လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့ထူထောင်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည်

- (က) ဥပဒေနှင့်အညီ အဖွဲ့အစည်း၊ အသင်းအဖွဲ့နှင့်သမဂ္ဂများဖွဲ့စည်းထူထောင်ခွင့်၊ ဝင်ရောက်ခွင့်နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်များ ရှိသည်။
- (ခ) အဖွဲ့အစည်း၊ အသင်းအဖွဲ့နှင့်သမဂ္ဂတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် အတင်းအကြပ်ဖိအားပေးခြင်း များ မရှိ စေရ။

ပုဒ်မ (၂၃) ဖမ်းဆီးခြင်း နှင့် ချုပ်နှောင်ခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်တွင်းနေထိုင်သူ မည်သူတိုင်းတယောက်မျှသံသယဖြင့်ဖမ်းဆီး၊ ချုပ်နှောင်၊ ထိန်းသိမ်း ခံရခြင်း မရှိ စေရ။
- (ခ) ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားသူတိုင်းကို လူသားတိုင်းကဲ့သို့ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီ ဆက်ဆံရမည်။
- (ဂ) ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခံရသူမည်သူ့ကိုမဆို ဝရမ်းအရမဟုတ်လျှင် (၂၄) နာရီ ထက်ကျော်လွန်၍ ချုပ်နှောင်ထား ခြင်းမရှိစေရ။ (၂၄) နာရီထက်ကျော်လွန်၍ချုပ်နှောင်ရန် လုံလောက် သောအကြောင်း ရှိလျှင် အာဏာရှိသည့် သက်ဆိုင်ရာတရားရုံးသို့ အစီရင်ခံတင်ပြပြီး တရား သူကြီးတိုင်း၏ ချုပ်မိန့်ဖြင့်သာ တည်ဆဲတရားဥပဒေများနှင့်အညီ ဆက်လက်ချုပ်နှောင်ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၂၄) ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုခြင်း

- (က) ရာဇဝတ်မှုဖြင့်တရားစွဲဆိုခံထားရသူတိုင်း အောက်ပါအခွင့်အရေးများရှိရမည်။
 - (၁) အဆိုပါပြစ်မှုနှင့် စွဲဆိုထားကြောင်း နှောင့်နှေးခြင်းမရှိ အသိပေးရမည်။
 - (၂) အမြန်ဆုံးကာလအတွင်း စစ်ဆေးကြားနာရမည်။
 - (၃) တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသူ၏ ဆန္ဒနှင့်ဆန့်ကျင်၍ သက်သေထွက်ဆိုရန် အတင်းအကြပ်ပြုခြင်း မခံစေရ။
 - (၄) ဥပဒေနှင့်အညီ ခုခံချေပခွင့် အပြည့်အဝရှိစေရမည်။
 - (၅) တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသူ၏ကိုယ်စား ဥပဒေအကျိုးဆောင် ငှားရမ်းထုချေပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။
 - (၆) တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသူ နားလည်နိုင်သော ဘာသာစကားဖြင့် စစ်ဆေးကြားနာမှုကို ခံယူပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။
- (ခ) ကြားနာသော တရားခွင်အားလုံးသည် အများပြည်သူတက်ရောက်နိုင်သော တရားခွင် ဖြစ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၂၅) တရားစီရင်ခြင်း နှင့် ပြစ်ဒဏ်

- (က) ပြစ်မှုဖြစ်ပွားစဉ်အချိန်ကာလ၌ အတည်ဖြစ်နေသော တရားဥပဒေအရသာ စီရင်ရမည်။
- (ခ) လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို ညှိုးနွမ်းသေးသိမ်စေသောပြစ်ဒဏ်များ မချမှတ်ရ။
- (ဂ) တရားသေလွှတ်ခြင်းခံရပြီးသူ မည်သူတဦးတယောက်ကိုမျှ အဆိုပါပြစ်မှုအတွက် ထပ်မံစစ်ဆေးစီရင်ခြင်း မပြုရ။
- (ဃ) မည်သူမဆို ပြစ်မှုတခုအတွက်တကြိမ်ထက်ပို၍ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း မခံစေရ။
- (င) မည်သည့်ဥပဒေမျှ နောက်ကြောင်းပြန် အာဏာသက်ရောက်ခြင်း မရှိစေရ။

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများနှင့်တာဝန်များ

ပုဒ်မ (၂၆) ဥစ္စာပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်

- (က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် တရားသဖြင့်ရှာဖွေရရှိထားသော ပစ္စည်းဥစ္စာများပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ လွှဲပြောင်းခွင့်၊ ထုခွဲရောင်းချပိုင်ခွင့်နှင့် အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့် ရှိသည်။
- (ခ) နိုင်ငံသားတိုင်း၏ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို အများပြည်သူအကျိုးအတွက်သာလျှင် ဥပဒေနှင့်အညီ ရုပ်သိမ်းမှုပြုလုပ်နိုင်စေရမည်။ ရုပ်သိမ်းခံရသူ၏အကျိုးနှင့် အများပြည်သူတို့၏အကျိုးကို တရားမျှတစွာ ချိန်ဆ၍ လုံလောက်သောလျော်ကြေးပေးပြီးမှသာ သိမ်းယူခွင့်ရှိစေရမည်။
- (ဂ) ၁၉၄၈ခုနှစ်မတိုင်မှီကတည်းကတည်ရှိခဲ့သော မြေယာ နှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကို အလေးထားကိုးကားရမည်။ စစ်အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်သည့်ကာလတွင် လျော်ကြေးပေးဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ နိုင်ငံပိုင်အဖြစ်သိမ်းယူထားသောမြေယာများကို ပိုင်ရှင်ထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် မူရင်းပိုင်ရှင်ထံသို့ မြေယာ နှင့် ဥစ္စာပစ္စည်း ပြန်လည်ပေးအပ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြုပြင်ရေးပေး ရမည်။
- (ဃ) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားများ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် သာတူညီမျှရရှိစေရန်အတွက် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဥပဒေ ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြုပြင်ရေးပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၂၇) အလုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ အဆင့်အတန်း၊ လိင်၊ အသားအရောင်၊ လူမျိုး၊ အသက်အရွယ်ခွဲခြားခြင်းမရှိစေဘဲ အလုပ်ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် နှင့် အလုပ်လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၂၈) စီးပွားရှာဖွေခွင့်

- (က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိ၏အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက် လွတ်လပ်စွာစီးပွားရှာဖွေခွင့် နှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများကို လွတ်လပ်စွာတည်ထောင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (ခ) အထက်ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ အခွင့်အရေးကိုကျင့်သုံးရာတွင် နိုင်ငံတော်ကချမှတ်ထားသော စီးပွားရေးမူဝါဒများ၊ စီမံကိန်းများ၊ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး၊ ပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားနှင့်ကျန်းမာရေး တို့ကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၂၉) တီထွင်ဖန်တီးခွင့်နှင့် နည်းပညာမူပိုင်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် လွတ်လပ်စွာတီထွင်ဖန်တီးခွင့်နှင့်နည်းပညာမူပိုင်ခွင့်တို့ကို ဥပဒေနှင့်အညီ ခံစားပိုင် ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၃၀) မိရိုးဖလာအမွေအနှစ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်

မိရိုးဖလာအမွေအနှစ်များ၊ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များနှင့်လေ့ထုံးတမ်းအစဉ်အလာအရ သီးသန့်ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့သော နည်းပညာဆိုင်ရာအမွေအနှစ်များကို သက်ဆိုင်ရာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ အစဉ်အဆက် ထိန်းသိမ်း ပိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုပိုင်ခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်နှင့် လက်ဆင့်ကမ်းပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၃၁) အခြေချနေထိုင်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိနေရင်းပြည်နယ်မှအခြားပြည်နယ်တစ်ရပ်သို့ အခြေချနေထိုင်ခြင်း၊ စီးပွားရှာ ဖွဲ့ခြင်းတို့သည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်၏ တရားဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီသာလျှင် ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၃၂) ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည်-

- (က) လွတ်လပ်စွာ ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။
- (ခ) မိမိနှစ်သက်ဝါသနာပါရာ အတတ်ပညာ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာ၊ အဆင့်မြင့်ပညာများကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။
- (ဂ) အခြေခံပညာကို မသင်မနေရအဖြစ် အခမဲ့သင်ကြားခွင့် ရရှိအောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည်။

ပုဒ်မ (၃၃) ပညာသင်ကျောင်းများ ထူထောင်ခွင့်

ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများ၊ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်များ၊ သိပ္ပံနှင့်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ အဆင့်မြင့်ပညာသင်ကျောင်းများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသောဥပဒေနှင့်အညီ တည်ထောင်ပိုင်ခွင့်ကို အာမခံရမည်။

ပုဒ်မ (၃၄) ကျန်းမာရေးအခွင့်အရေးများ

- (က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် အခြေခံကျန်းမာရေးအဆင့်တွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ကုသမှုကို အခမဲ့ရယူခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

- (ခ) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားများသည် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု၊ အသက်နှင့်ထိခိုက်ဒဏ် ရာရမှုအတွက် အာမခံထားရှိမှုနှင့် လူမှုဖူလုံရေးအတွက်စီမံထားရှိမှုတို့ကို ရှမ်းပြည်အစိုးရက တာဝန် ယူဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားအမျိုးသမီးတဦးသည်မိမိ၏ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်နိုင်သော (သို့တည်းမဟုတ်)ထိခိုက်နိုင် သည်ဟု ယုံကြည်လောက်သောအကြောင်းရှိလျှင် မျိုးပွားခြင်း ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၌ အဓိက ဆုံးဖြတ်သူ ဖြစ်စေရမည်။ မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်သည့်ဥပဒေကို ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၃၅) ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများ

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိတို့၏တိုင်းရင်းသားယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ အစဉ်အလာများကို တိုးတက်ပြန့်ပွား အောင် လွတ်လပ်စွာဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၃၆) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး၏ ဘာသာစကားများ

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် မိမိလူမျိုး၏ ဘာသာစကားနှင့်စာပေတို့ကို လွတ်လပ်စွာသင်ကြားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ တိုးတက်ပြန့်ပွားအောင်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

အထူးစီမံဆောင်ရွက်ချက်များ နှင့် အထွေထွေစည်းမျဉ်းများ

ပုဒ်မ (၃၇) အမျိုးသမီးအခွင့်အရေး

ကျား၊မ တန်းတူအခွင့်အရေးကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ရှမ်းပြည်၏အဆင့်ဆင့်သော ဥပဒေပြုရေး ကဏ္ဍတွင် အနည်းဆုံးအမျိုးသမီး (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းပါဝင်စေရန် အာမခံပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၃၈) ကလေးအခွင့်အရေးများ

(က) ကလေးငယ်တိုင်းသည် အရွယ်မရောက်သေးသူအဖြစ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ရရှိခံစားပိုင်ခွင့် ရှိသည်။ ကလေးငယ်တိုင်းသည် အမျိုးသားထုတရပ်လုံး၏ပေးမကူညီမှုကို ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

- (ခ) ကလေးများအား မိဘ (သို့မဟုတ်) အုပ်ထိန်းသူ တို့၏ဆန္ဒမပါဘဲ ၎င်းတို့၏မိသားစုထံမှ ကွဲကွာအောင် မပြုလုပ်ရ။ ကလေးတို့ကိုပြုစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် သွန်သင်ပြုပြင်ခြင်းတို့သည် မိဘတို့၏သဘာဝအခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ အကယ်၍မိဘ (သို့မဟုတ်) အုပ်ထိန်းသူတို့က ဝတ္တရားပျက်ကွက်လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ တနည်းနည်းကြောင့် ကလေးများခိုကိုးရာမဲ့ဘဝသို့ရောက်ရှိမည့် အခြေအနေမျိုးတွင် သော်လည်းကောင်း၊ ကလေးများအားမိသားစုနှင့် ကွဲကွာစေခြင်းကို ဥပဒေအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဂ) ကလေးများကို စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးအရခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပြုရမည်။ ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကျန်းမာရေး၊ အသက်အန္တရာယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုတစ်ခုခုကို ထိခိုက်စေသော အလုပ်လုပ်ကိုင်စေခြင်းများမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရမည်။
- (ဃ) ကလေးများ အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် အသက်အရွယ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း ပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၃၉) အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများ

- (က) အလုပ်လုပ်သူတိုင်း လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အညီ အသက်ရှင်ရပ်တည်နေနိုင်ရေးအတွက် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများ ဖန်တီးရေး၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ မျှတသောအလုပ်ချိန်သတ်မှတ်ရေး၊ ခွင့်ရက်ရရှိ စေရေးတို့အတွက် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။
- (ခ) အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်နှင့် စည်းရုံးခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၄၀) လယ်သမားအခွင့်အရေးများ

လယ်သမားတိုင်းသည်-

- (၁) သီးနှံများကို လွတ်လပ်စွာစိုက်ပျိုးခွင့်၊ ရောင်းချခွင့်နှင့် ထုတ်လုပ်ခွင့်၊
- (၂) အခွန်ဟူသမျှ ငွေကြေးဖြင့် ပေးဆောင်ခွင့်၊
- (၃) လယ်သမားသမဂ္ဂများ လွတ်လပ်စွာဖွဲ့စည်းခွင့်ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၄၁) သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခွင့်

- (က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်း သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခွင့်ရှိသည်။

(ခ) ပြဋ္ဌာန်းထားသောဥပဒေများနှင့်အညီ ကိစ္စရပ်များအားလုံးအတွက် လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူများရရှိစေရန်အတွက် တိုင်းပြည်မှ လုံလောက်စွာပံ့ပိုးပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၄၂) လူမှုဝန်ဆောင်ရေးဌာနများ၏ အကူအညီကိုရယူခွင့်

(က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် အဆင့်ဆင့်သောလူမှုဝန်ဆောင်ရေးဌာနများ၏အကူအညီကို ရယူခွင့်ရှိသည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းကို ကူညီဆောင်ရွက်နေသောဝန်ထမ်းများအတွက် လိုအပ်သောဥပဒေများ နှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကို လွှတ်တော်မှပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၄၃) ခြားနားစွမ်းဆောင်နိုင်သူ* အခွင့်အရေး

(က) ခြားနားစွမ်းဆောင်နိုင်သူ ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားများသည် ရှမ်းပြည်ထံမှ လုံလောက်သော အကူအညီ၊ အထောက်အပံ့ကို ရယူခံစားခွင့် ရှိစေရမည်။

(ခ) ခြားနားစွမ်းဆောင်နိုင်သူများကို ထိရောက်စွာကူညီထောက်ပံ့နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေများ ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

*ယခင်ကအသုံးပြုခဲ့သည့် “မသန်စွမ်းသူ” ဟူသည့်ဝေါဟာရကိုအစားထိုးသည်။

ပုဒ်မ (၄၄) ပြည်သူများ ဥပဒေပြုရေးတွင် အဆိုတင်သွင်းခွင့်

(က) ပြည်သူများသည် အဆိုပြုဥပဒေ(မူကြမ်း)များကို ၎င်းတို့၏သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များသို့ လက်ခံ စဉ်းစားပေးရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် တင်သွင်းပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(ခ) ပြည်သူများ၏ဥပဒေ(မူကြမ်း)အဆိုပြုတင်သွင်းခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေများကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၄၅) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ

(က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးမှုကြောင့် ကြုံတွေ့ခံစားရမည့် အတိဒုက္ခများမှကင်းလွတ်ခွင့်ရရှိစေရမည့်အပြင် ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်ပြီး သဘာဝတရားနှင့် ညီမျှသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုရရှိရန် အခွင့်အရေးရှိသည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားနှင့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားတို့၏ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုကို အသိအမှတ်ပြုရမည့်အပြင် ၎င်းတို့အခြေချနေထိုင်ရာ ဒေသအတွင်း သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကိုဖြစ်စေနိုင်သည့် သဘာဝသယံဇာတများ အလွန် အကျွံထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းအပေါ် ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ဟန့်တားရမည်။

ပုဒ်မ (၄၆) ရှမ်းပြည်နယ်လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရသူမည်သူမဆို လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကို ရယူခွင့်ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၄၇) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အကာအကွယ်ကို ရယူခွင့်

(က) ရှမ်းပြည်အတွင်းနေထိုင်သူတိုင်းသည် ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ အကာအကွယ်ကို ရယူရန်လိုအပ်သောအခါ၌ ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လျှောက်ထားပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(ခ) ဤအခွင့်အရေးကို မည်သည့်အခြေအနေတွင်မှ ရပ်ဆိုင်းထားခြင်း မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၄၈) ရှမ်းပြည်၏ အကာအကွယ်ကို ရယူခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ရှမ်းပြည်အတွင်း၌ဖြစ်စေ၊ ရှမ်းပြည်၏ပြင်ပ၌ဖြစ်စေ ရှမ်းပြည်၏ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှုကို တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၄၉) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကအတည်ပြုပြီးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်စာတမ်းများကို တရားရုံးများက တိုက်ရိုက်ကိုးကားကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၅၀) တာဝန်များ

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသား တိုင်းသည်-

(က) ရှမ်းပြည်ကို ကာကွယ်ရန်တာဝန်ရှိသည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် တာဝန် ရှိသည်။

အခန်း (၃)

ရှမ်းပြည်၏ အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ

ပုဒ်မ (၅၁) အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ

(က) ရှမ်းပြည်၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် အခွင့် အရေး အပြည့်အဝ ရှိစေရမည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်ကို ပထဝီအခြေခံသောပြည်နယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။ ထိုပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် အဓိက လူများစု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတစ်မျိုး ရှိရမည်။

ပုဒ်မ (၅၂) အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များစာရင်း

(က) ပြည်နယ်များ (ပထဝီအခြေခံသောအမည်များ) မှာ---

(၁)	(၇)
(၂)	(၈)
(၃)	(၉)
(၄)	(၁၀)
(၅)	(၁၁)
(၆)	(၁၂)

(ခ) ပြည်နယ်တစ်ခုချင်းစီအတွင်းရှိ အဓိကလူများစုတိုင်းရင်းသားများမှာ-

(၁) အခါ

- (၂) ဓနု
- (၃) အင်းသား
- (၄) ကချင်
- (၅) ကယန်း
- (၆) ကိုးကန့်
- (၇) လားဟူ
- (၈) လီဆူး
- (၉) ပလောင်
- (၁၀) ပအိုဝ်း
- (၁၁) ရှမ်း
- (၁၂) ဝ

ပုဒ်မ (၅၃) အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

ရှမ်းပြည်၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများကို လွတ်လပ်စွာရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၅၄) အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ၏ အာဏာများ

ရှမ်းပြည်၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဥပဒေပြုအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာ နှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၅၅) ကြွင်းကျန်အာဏာများကျင့်သုံးခြင်း

ရှမ်းပြည်၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် ရှမ်းပြည်သို့အပ်နှင်းထားသည့်အာဏာများနှင့် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ အရပိတ်ပင်တားမြစ်ထားသောအာဏာများမှအပ ကြွင်းကျန်အာဏာများကိုကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၅၆) ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူနည်းစု အခွင့်အရေးများ

- (က) ရှမ်းပြည်၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးရမည်။
- (ခ) လူနည်းစုများ၏အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန်အလို့ငှါ “အထူးဒေသများ”ကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ဖန်တီးပြဋ္ဌာန်း ပေးရမည်။
- (ဂ) အထူးဒေသသတ်မှတ်ပေးရန် ဒေသအတွင်းရှိလူ(၅၀၀၀)က လက်မှတ်ရေးထိုးတောင်းဆိုခဲ့လျှင် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် အဆိုပါတောင်းဆိုချက်ကို အများစုဆန္ဒမဲဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၅၇) ပြည်နယ်များ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ

- (က) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များမှ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များကို လိုအပ်ပါကဖွဲ့စည်းခွင့် ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၅၈) ပြည်နယ်များ၏ နယ်နိမိတ်များကို ဥပဒေပြုခြင်း

ပြည်နယ်များ၏နယ်နိမိတ်များကို သတ်မှတ်ရန်အတွက် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြုပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၅၉) အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များကို ကန့်သတ်ထားသည့် အာဏာများ

ပြည်နယ်များသည် အခြားပြည်နယ်များ (သို့တည်းမဟုတ်) အခြားတိုင်းပြည်များနှင့် စစ်ရေးသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း၊ မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း မပြုရ။

အခန်း (၄)
ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်

ပုဒ်မ(၆၀) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကို အမျိုးသားလွှတ်တော် နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တို့ပါဝင်သော လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း ရမည်။

ပုဒ်မ (၆၁)ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ အာဏာ

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရအပ်နှင်းထားသည့် ဥပဒေပြုအာဏာအားလုံးသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော် တွင် တည်ရှိ သည်။

ပုဒ်မ (၆၂) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော် ပုံမှန်အစည်းအဝေးများ

- (က) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို တစ်နှစ်လျှင်အနည်းဆုံး (၁) ကြိမ်ကျင်းပရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို ခေါ်ယူကျင်းပရန် အနည်းဆုံးရက်ပေါင်း (၃၀) ကြို တင်၍ ကြေငြာရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခေါ်ယူပေးရမည်။
- (ဃ) ရှမ်းပြည်အစိုးရအကြီးအကဲသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးတိုင်းတွင် ရှမ်းပြည်ရေးရာ အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းဖတ်ကြားရမည်။

ပုဒ်မ (၆၃) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အထူး (သို့မဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေး

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ အထူးအစည်းအဝေး (သို့တည်းမဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေးများကို အောက်ပါ ကိစ္စရပ်များအလို့ငှာ ခေါ်ယူခွင့်ရှိစေရမည်။

- (၁) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ချက်ကို အတည်ပြုခြင်း၊
- (၂) နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာချက်အား အတည်ပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) ပယ်ဖျက်ခြင်း၊
- (၃) ရှမ်းပြည်အစိုးရအကြီးအကဲများကို အတည်ပြုခန့်အပ်ခြင်း၊ ထုတ်ပယ်ခြင်း၊ ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီးများ ခန့်အပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ရုပ်သိမ်းခြင်း။

(၄) ပြည်ပနိုင်ငံတစ်ခုအပေါ် စစ်ကြေငြာခြင်း၊ စစ်ရပ်စဲခြင်းတို့ကို အတည်ပြုခြင်း၊

ပုဒ်မ (၆၄) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများ အထမြောက်ခြင်း

အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်ထက်ဝက်ကျော်နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်ထက်
ဝက် ကျော် တက်ရောက်မှုသာလျှင် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေး အထမြောက်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၆၅) မဲခွဲဆုံးဖြတ်ခြင်း

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများ၌ ဆုံးဖြတ်ချက်ရယူရာတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူ့
လွှတ်တော်မှ တက်ရောက်လာကြသော လွှတ်တော်တရပ်ချင်းစီမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏အများစုဆန္ဒမဲ
ရရှိစေရ မည်။

ပုဒ်မ (၆၆) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ သဘာပတိ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏အစည်းအဝေးများတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ (သို့တည်းမဟုတ်) ပြည်သူ့
လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌတဦးဦးသည် အလှည့်ကျသဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ
တဦးဦးဆိုသည့်စကားရပ်တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌလည်း အကြုံးဝင်သည်။

ပုဒ်မ (၆၇) လွှတ်တော် (၂) ရပ်တွင် တပြိုင်တည်းကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခွင့် မရှိခြင်း

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တဦးဦးသည် အမျိုးသားလွှတ်တော် နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် (၂) ရပ်စလုံးတွင်
တပြိုင်နက် တည်းကိုယ်စားလှယ် မဖြစ်စေရ။

ပုဒ်မ (၆၈) ကင်းလွတ်ခွင့် အခွင့်အရေး

(က) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏အစည်းအဝေးတရပ်ရပ်တွင် မဲပေးခြင်း၊ ပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်း၊ ရေးသားဖြန့်
ဝေခြင်း စသည်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကိုမျှ စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း
အရေးယူခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုရ။

(ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကျင်းပနေစဉ်အတောအတွင်း
မည်သည့်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ကိုမျှ ပြစ်မှုကျူးလွန်နေစဉ်တွင် ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်းမှလွှဲ၍

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ခွင့်ပြုချက် မရှိဘဲ ပြစ်မှုတစ်ခုတရားအတွက် ဖမ်းဆီးခြင်း၊ အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်း မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၆၉) ထောက်ပံ့ကြေး

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သည့် ငွေကြေးနှင့်ခံစားခွင့်ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ဥပဒေဖြင့် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးသည့်အတိုင်း ခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ ထောက်ပံ့ကြေးတိုးမြှင့်ကြောင်းဆုံးဖြတ်ချက်သည် နောင်လာမည့်လွှတ်တော်သက်တမ်းအသစ်၌သာ စတင်အကျိုးသက်ရောက်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၇၀) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်များ နှင့် စာချုပ်များ

ရှမ်းပြည်အစိုးရကလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်များနှင့် စာချုပ်များကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က အတည်ပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) ပယ်ချခြင်း ပြုလုပ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၇၁) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

အမျိုးသားလွှတ်တော်

ပုဒ်မ (၇၂) အမျိုးသားလွှတ်တော် ဖွဲ့စည်းပုံ

(က) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကို ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အသီးသီးက အရေအတွက်တူညီစွာစေလွှတ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

(ခ) အမျိုးသားလွှတ်တော်သို့ ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အသီးသီးက ကိုယ်စားလှယ်(၅)ဦးကျစီ စေလွှတ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၇၃) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်ခြင်း

- (က) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အသီးသီး၏ ပြည်နယ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေများနှင့်အညီ ရွေးချယ်တင်မြှောက်စေလွှတ်ပေးရမည်။
- (ခ) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည့် ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသား တိုင်း သည်-
 - (၁) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမည့်နေ့ရက်တွင် အနည်းဆုံး အသက် (၂၅) နှစ်ပြည့်ပြီး ဖြစ်ရမည်။
 - (၂) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရခြင်း အနည်းဆုံး (၁၀) နှစ်ရှိရမည်။
 - (၃) နိုင်ငံ (၂) ခု (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံ (၂) ခုထက်ပိုသော နိုင်ငံသားမဖြစ်စေရ။

ပုဒ်မ (၇၄) အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ

အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတို့ကို အမျိုးသား လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှ ဆန္ဒမဲပေး၍ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တို့သည် ပြည်နယ်တခုတည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များမဖြစ်စေရ။

ပုဒ်မ (၇၅) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ သက်တမ်း

အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၏သက်တမ်းကို (၄) နှစ်သတ်မှတ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ လဲလှယ်မှုကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတိုင်း ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၇၆) အမျိုးသားလွှတ်တော် ပုံမှန်အစည်းအဝေး

- (က) ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီးနောက် ရက်ပေါင်း (၆၀) အတွင်း ပထမအကြိမ်အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေး ကို ရှမ်းပြည်သမ္မတက ခေါ်ယူကျင်းပပေးရမည်။
- (ခ) အမျိုးသားလွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို အနည်းဆုံးတစ်နှစ်လျှင် တကြိမ်ကျင်းပသွားရမည်။
- (ဂ) အမျိုးသားလွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခေါ်ယူပေးရမည်။
- (ဃ) အမျိုးသားလွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးကိုကျင်းပရန်အတွက် အနည်းဆုံးရက်ပေါင်း (၃၀) ကြိုတင် ၍ ကြေငြာပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၇၇) အမျိုးသားလွှတ်တော် အထူး (သို့မဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေးများ

- (က) အနည်းဆုံးပြည်နယ်(၂)ခုမှ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးက သော်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်လေးပုံတပုံက သော်လည်းကောင်း၊ တောင်းဆိုလာပါက အမျိုးသား လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် အထူးအစည်းအဝေး (သို့တည်းမဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေး များကို ခေါ်ယူ ကျင်းပ ပေးရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်နယ်ကြီးချုပ်မှ တင်ပြတောင်းဆိုလာလျှင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေး(သို့တည်းမဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေးကို ခေါ်ယူကျင်းပနိုင်သည်။
- (ဂ) အမျိုးသားလွှတ်တော်အထူးအစည်းအဝေး(သို့တည်းမဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေးခေါ်ယူကျင်းပ ရန် အတွက် အနည်းဆုံး(၁၅)ရက် ကြိုတင်အကြောင်းကြားရမည်။

ပုဒ်မ (၇၈) အစည်းအဝေးအထမြောက်ခြင်း နှင့် မဲပေးခြင်း

- (က) အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ စုစုပေါင်း၏ထက်ဝက်ကျော်တက်ရောက်လျှင် အမျိုးသား လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကို ကျင်းပနိုင်သည်။
- (ခ) သို့ရာတွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါက အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ သုံးပုံနှစ်ပုံ တက်ရောက်မှ သာ အစည်းအဝေးအထမြောက်စေရမည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် သုံးပုံနှစ်ပုံ တက်ရောက် သောအစည်းအဝေးတွင် သာမန်အများစုဆန္ဒမဲကိုရယူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ (၇၉) အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ အာဏာ

အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် အမျိုးသားလွှတ်တော်အစည်းအဝေးများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ စည်းကမ်းလိုက်နာမှုကို ထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်ခွင့်အာဏာ ရှိစေရမည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ဥပစာအတွင်း အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ မည်သူမျှဝင်ရောက်ရှာဖွေခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်း ပြုပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၈၀) အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ကော်မတီများဖွဲ့စည်းခြင်း

အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် နိုင်ငံခြားရေးရာကော်မတီ၊ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာရေးရာကော်မတီ၊ ဘဏ္ဍာရေးရာကော်မတီ နှင့်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးရာကော်မတီများအပါအဝင် လိုအပ်သောရေးရာ ကော်မတီများကို အမျိုးသား လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရှိရမည်။

ပုဒ်မ (၈၁) အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

အမျိုးသားလွှတ်တော်သည် အမျိုးသားလွှတ်တော်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်

ပုဒ်မ (၈၂) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်း

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို လူဦးရေပေါ်တွင်အခြေခံသောရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူနိုင်ငံသားများက ရွေးချယ်တင်မြှောက်လိုက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။

ပုဒ်မ (၈၃) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်ခြင်း

(က) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို မဲဆန္ဒပေးပိုင်ခွင့်ရှိသောပြည်သူလူထုက လွတ်လပ်၍ တရားမျှတ သည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲများတွင် တိုက်ရိုက်လျှို့ဝှက်မဲပေးခြင်းအားဖြင့် ရွေးချယ် တင်မြှောက်ရမည်။

(ခ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အရေအတွက် နှင့် မဲဆန္ဒနယ်မြေများသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြုသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးသည့်အတိုင်း ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၈၄) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အရည်အချင်း

ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည့် ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတိုင်းသည်-

(က) ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့်နေ့တွင် အသက်(၂၅)နှစ်ပြည့်ပြီး ဖြစ်ရမည်။

(ခ) ဥပဒေအရ ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားဖြစ်လာသူဖြစ်လျှင် နိုင်ငံသားဖြစ်ပြီးနောက် ရှမ်းပြည်အတွင်း အနည်းဆုံး (၁၀)နှစ် ဆက်တိုက်နေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်ရမည်။

(ဂ) နိုင်ငံ (၂)ခု(သို့မဟုတ်) နိုင်ငံ(၂)ခုထက်ပိုသော နိုင်ငံသားမဖြစ်စေရ။

ပုဒ်မ (၈၅) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ နှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတို့ကို ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စား လှယ်များထဲမှ ဆန္ဒမဲပေး၍ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။

ပုဒ်မ (၈၆) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ သက်တမ်း

(က) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပုံမှန်သက်တမ်းသည် (၄) နှစ်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ လွှတ်တော်၏ သက်တမ်းကိုသက်ဆိုင်ရာပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ ပထမအကြိမ်အစည်းအဝေး ကျင်းပသည့်နေ့မှစ၍ စတင် ရေတွက်ရမည်။

(ခ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏သက်တမ်းသည်ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏သက်တမ်းနှင့်အညီဖြစ်စေ ရမည်။

ပုဒ်မ (၈၇) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပခြင်း

ပြည်သူ့လွှတ်တော်တစ်ခု၏ ပုံမှန်သက်တမ်းမကုန်ဆုံးမီ အနည်းဆုံးရက်ပေါင်း(၆၀)အလိုတွင် နောက်သက် တမ်းအသစ် အတွက် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရမည်။

ပုဒ်မ (၈၈) ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပုံမှန်အစည်းအဝေး

(က) အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီးနောက် ရက်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပထမအကြိမ်ပြည်သူ့လွှတ် တော် အစည်းအဝေးကို ရှမ်းပြည်သမ္မတကခေါ်ယူကျင်းပပေးရမည်။

(ခ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို အနည်းဆုံးတစ်နှစ်လျှင် နှစ်ကြိမ်ကျင်းပသွားရမည်။

(ဂ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခေါ်ယူကျင်းပပေးရမည်။

(ဃ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးကိုကျင်းပရန်အတွက် အနည်းဆုံးရက်ပေါင်း (၁၅) ရက် ကြိုတင်၍ ကြေငြာပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၈၉) ပြည်သူ့လွှတ်တော် အထူးအစည်းအဝေး (သို့မဟုတ်) အရေးအပေါ်အစည်းအဝေး

(က) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် အောက်ဖော်ပြပါအခြေအနေတရပ်ရပ်တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အထူးအစည်းအဝေးနှင့် အရေးအပေါ်အစည်းအဝေးများကို ခေါ်ယူကျင်းပရမည်။

- (၁) ရှမ်းပြည်သမ္မတက ညွှန်ကြားခြင်း၊
- (၂) ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်က တောင်းဆိုခြင်း၊
- (၃) ရှမ်းပြည်ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်လေးပုံတပ်ကတောင်းဆိုခြင်း။

(ခ) အမျိုးသားလွှတ်တော်အထူးအစည်းအဝေး (သို့တည်းမဟုတ်) အရေးပေါ်အစည်းအဝေးခေါ်ယူ ကျင်းပရန်အတွက် အနည်းဆုံး (၇)ရက် ကြိုတင်အကြောင်းကြားရမည်။

ပုဒ်မ (၉၀) ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေး အထမြောက်ခြင်း

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းတက်ရောက်လျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးကိုကျင်းပနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါက ပြည်သူ့လွှတ်တော် ၏ကိုယ်စား လှယ် ဦးရေ ထက်ဝက်ကျော် တက်ရောက်မှသာ အစည်းအဝေးအထမြောက်စေရမည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာ တွင် လွှတ်တော်၏သာမန် အများစုဆန္ဒမဲကို ရယူရမည်။

ပုဒ်မ (၉၁) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းခြင်း

(က) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်၏အကြံပြုချက်အရ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းရမည် (သို့တည်းမဟုတ်) ရုပ်သိမ်းရမည်။

ခြွင်းချက်။ ။ သို့ရာတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ အစိုးရအဖွဲ့အပေါ်အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်း ရာတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အများစု၏ထောက်ခံမှုကို ဆက်လက် မရရှိသောအခါ၊ ဝန်ကြီးချုပ်က လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းရန် (သို့တည်းမဟုတ်) ရုပ်သိမ်းရန်အကြံပြု သော်လည်း ရှမ်းပြည် သမ္မတသည် ဝန်ကြီးချုပ်၏အကြံပြုချက်ကို ငြင်းပယ်နိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့သောအခြေအနေမျိုးတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အသစ် တဦး၏အမည်စာရင်း ကိုတင်သွင်းရန် အတွက် ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ပြည်သူ့ လွှတ်တော်အား ချက်ခြင်းဆင့် ဆိုရမည်။

- (ခ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် အထက်ပုဒ်မခွဲ(က)အရဆင့်ဆိုခြင်းခံရပါက ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်၏အမည် စာရင်း ကို (၁၅)ရက်အတွင်း တင်သွင်းရမည်။ တင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်ပါက ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းရမည်။
- (ဂ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်အားဖျက်သိမ်းပြီးနောက်ရက်ပေါင်း (၆၀) ထက်နောက်မကျစေဘဲ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရမည်။
- (ဃ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်းပြီးရွေးကောက်ပွဲအသစ်ကျင်းပ၍ အစိုးရတရပ်မဖွဲ့စည်း နိုင်မီ ကြားကာလတွင် ရှမ်းပြည်ကိုစီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန် ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ကြားဖြတ်အစိုးရ တစ်ရပ်ကိုဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၉၂) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ အာဏာများ

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများ နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် များ၏ စည်းကမ်းလိုက်နာမှုကို ထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်ခွင့်အာဏာရှိစေရမည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥပစာအတွင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ မည်သူမျှဝင်ရောက်ရှာဖွေခြင်း၊ ဖမ်းဆီးအရေးယူခြင်း ပြုပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၉၃) စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင်

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လေးပုံတစ်ပုံကတောင်းဆိုလျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် စုံစမ်းရေးကော်မရှင်တရပ်ကိုဖွဲ့စည်းရမည်။ ကော်မရှင်၏ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ဥပဒေဖြင့်သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၉၄) ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

ပြည်သူ့လွှတ်တော်သည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းရမည်။

အခန်း (၅)
ရှမ်းပြည်ဥပဒေပြုရေး

ပုဒ်မ (၉၅) ဥပဒေကြမ်း တင်သွင်းခြင်း

- (က) ဥပဒေကြမ်းများကို ရှမ်းပြည်အစိုးရကသော်လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်တရပ်ရပ်၏ကိုယ်စားလှယ်များကသော်လည်းကောင်း တင်သွင်းရမည်။
- (ခ) ငွေ ဥပဒေကြမ်းကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌သာ စတင်တင်သွင်းရမည်။
- (ဂ) သဘာဝသယံဇာတနှင့်စပ်လျဉ်းသောဥပဒေကြမ်းများကို အမျိုးသားလွှတ်တော်၌သာ စတင်တင်သွင်း ရမည်။

ပုဒ်မ (၉၆) ဥပဒေကြမ်း အတည်ပြုခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည် ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေဥပဒေကြမ်းမှအပ ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် စတင်တင်သွင်းသော ဥပဒေကြမ်း အားလုံးသည် အဆိုပါလွှတ်တော်တွင် ထက်ဝက်ကျော်ဆန္ဒမဲရရှိပြီးနောက် အမျိုးသားလွှတ်တော်သို့ ဆက်လက်တင်သွင်းသောအခါ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ထက်ဝက်ကျော်ဆန္ဒမဲရရှိမှ သာလျှင် ထိုဥပဒေကြမ်းသည် ဥပဒေဖြစ်စေရမည်။
- (ခ) အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် စတင်တင်သွင်းသောဥပဒေကြမ်းသည် အဆိုပါလွှတ်တော်တွင် ထက်ဝက်ကျော် ဆန္ဒမဲရရှိပြီးနောက် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ဆက်လက်တင်သွင်းသောအခါ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ထက်ဝက်ကျော်၏ဆန္ဒမဲရရှိမှသာလျှင် ထိုဥပဒေကြမ်းသည် ဥပဒေ ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၉၇) ရှမ်းပြည် နှစ်စဉ်ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေ ဥပဒေကြမ်းအတည်ပြုခြင်း

ရှမ်းပြည် နှစ်စဉ်ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေဥပဒေကြမ်းကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် စတင်တင်သွင်းရမည်။ ထိုဥပဒေကြမ်းကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် သာမန်အများစုဆန္ဒမဲဖြင့်အတည်ပြုပြီးပါက အမျိုးသားလွှတ်တော် သို့တင်ပို့ရမည်။ (၂၁)ရက်အတွင်း အမျိုးသားလွှတ်တော်မှသာမန်အများစု ဆန္ဒမဲဖြင့် အတည်ပြုလျှင် ဥပဒေဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၉၈) ကြားကာလဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု (သာမန်အသုံးစရိတ်သုံးစွဲခြင်း)

ရှမ်းပြည်အစိုးရ၏ နှစ်စဉ်ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေဥပဒေကြမ်းကို ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မကုန်ဆုံးမီ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က အတည်မပြုနိုင်သေးလျှင် ယမန်နှစ်ကအတည်ပြုခဲ့သည့် ရှမ်းပြည်အစိုးရ၏ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းပါ သာမန် အသုံးစရိတ်ခွင့်ပြုချက်ဘောင်အတွင်းမှ သုံးစွဲနိုင်သည်။

ပုဒ်မ (၉၉) ပူးတွဲကော်မရှင်

- (က) လွှတ်တော်တရပ်ရပ်က အတည်ပြုပြီးသော ဥပဒေကြမ်းတစ်ခုခုကိုဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်စေ အခြား လွှတ်တော်မှအတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိလျှင် ပူးတွဲညှိနှိုင်းရေးကော်မရှင်ဖွဲ့စည်း၍ ထိုဥပဒေကြမ်းကို ညှိနှိုင်းမှုပြု လုပ်ရန် လွှတ်တော်တရပ်ရပ်ကဖြစ်စေ၊ ရှမ်းပြည်အစိုးရကဖြစ်စေ တောင်းဆိုနိုင်သည်။
- (ခ) ပူးတွဲညှိနှိုင်းရေးကော်မရှင်ကို လွှတ်တော်(၂)ရပ်မှ တူညီသော ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ဂ) ပူးတွဲညှိနှိုင်းရေးကော်မတီသည် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းပြီးဆုံးသည်နှင့် ဖျက်သိမ်းပြီးဖြစ်စေရမည်။
- (ဃ) ပူးတွဲညှိနှိုင်းရေးကော်မတီတွင် ညှိနှိုင်းသော်လည်း သဘောတူညီမှုမရရှိပါက အဆိုပါဥပဒေကြမ်းသည် ဥပဒေ ဖြစ်ရန် အခွင့်အလမ်းမရှိသောဥပဒေကြမ်း ဖြစ်စေရမည်။
- (င) ပူးတွဲညှိနှိုင်းရေးကော်မရှင်တွင်သဘောတူညီမှုမရရှိသော်လည်း ပြင်ဆင်မှုရှိလျှင် သော်လည်းကောင်း၊ ပြောင်းလဲမှုရှိလျှင်သော်လည်းကောင်း ထိုဥပဒေကြမ်းအား စတင်တင်သွင်းသော လွှတ်တော်သို့ ပြန်လည် ပေးပို့ရမည်။ ယင်းလွှတ်တော်ကအတည်ပြုပြီးနောက် အခြားလွှတ်တော် သို့ပေးပို့ရာ၌ ထိုလွှတ်တော်က ဆက်လက်အတည်ပြုလျှင် ဥပဒေဖြစ်စေ ရမည်။
- (စ) အထက်ပုဒ်မခွဲ(င)အရ ပေးပို့သော်လည်း ပုဒ်မ (၉၆) ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း အတည်မပြု နိုင်သောဥပဒေကြမ်းသည် ဥပဒေဖြစ်ရန်အခွင့်အလမ်းမရှိသောဥပဒေကြမ်း ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀၀) ဥပဒေ ဖြစ်ရန်အခွင့်အလမ်းမရှိသော ဥပဒေကြမ်း

“ဥပဒေ”ဖြစ်ရန် အခွင့်အလမ်းမရှိသောဥပဒေကြမ်းတစ်ခုကို ပယ်ချသည့်နေ့မှစ၍ နှစ်နှစ်အတွင်း မည်သည့် လွှတ်တော်တွင်မှ ထပ်မံတင်သွင်းခြင်း မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၁၀၁) ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုပြီးသောဥပဒေကြမ်းတိုင်းကို ရှမ်းပြည်သမ္မတက (၇) ရက်အတွင်း လက်မှတ် ရေးထိုး၍ အာဏာတည်စေရန် ထုတ်ပြန်ကြေငြာရမည်။ (၇) ရက် ကျော်လွန်သည့်တိုင် သမ္မတက လက်မှတ် ရေးထိုးခြင်း မရှိသော်လည်း အာဏာတည်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀၂) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာများ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် အောက်ပါစာရင်းပါကိစ္စများအလို့ငှာ သီးသန့်ဥပဒေပြုအာဏာ ရှိစေရမည်။

- (၁) နိုင်ငံခြားရေး
- (၂) ကာကွယ်ရေး
- (၃) စာတိုက်နှင့်ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေး
- (၄) ငွေစက္ကူ၊ ငွေဒင်္ဂါးထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဖြန့်ဝေခြင်း
- (၅) အလေးချိန်နှင့် ခြင်္တယ်တိုင်းတာခြင်း
- (၆) ရှမ်းပြည်၏ နှစ်စဉ်ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်း
- (၇) အဝေးပြေးကားလမ်းများ၊ ရထားလမ်းများ၊ လေကြောင်းလမ်းများနှင့် ရေကြောင်းလမ်းများ
- (၈) ဘွဲ့လွန်ပညာရေးဆိုင်ရာ ပဋ္ဌာန်းချက်များ
- (၉) နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ
- (၁၀) နိုင်ငံတကာငွေကြေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်များ။
- (၁၁) နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်းနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ
- (၁၂) ရှမ်းပြည်ရဲတပ်ဖွဲ့
- (၁၃) ရှမ်းပြည်အရေးပေါ်အခြေအနေ
- (၁၄) လူဦးရေးသန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံခြင်း

- (၁၅) လက်နက်နှင့်ပေါက်ကွဲစေတတ်သော ခဲယမ်းမီးကျောက်များထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ တင်သွင်းခြင်း၊ တင်ပို့ခြင်း
- (၁၆) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း
- (၁၇) ကူးယူဖြန့်ချိခွင့်၊ နည်းပညာမူပိုင်ခွင့်၊ ဒီဇိုင်းနှင့်တံဆိပ်အမှတ်အသားဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ
- (၁၈) ဓလေ့ထုံးတမ်းကွဲပြားခြားနားသူများအကြား လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ လင်မယားကွာရှင်းခြင်း နှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များ (ဆက်လက်ဆွေးနွေးရန်လို)
- (၁၉) သွင်းကုန်၊ ထုတ်ကုန် အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ
- (၂၀) ရှမ်းပြည်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးကိစ္စရပ်များ
- (၂၁) အဆင့်မြင့်သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ
- (၂၂) ရှမ်းပြည်ဘဏ်ဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ
- (၂၃) တရားရုံးများဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ
- (၂၄) ပြည်နယ်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အာမခံသောဥပဒေ
- (၂၅) ဒေသအာဏာပိုင်များ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အာမခံသောဥပဒေ
- (၂၆) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှင်းလင်းခြင်း ဆိုင်ရာဥပဒေ
- (၂၇) ပြည်နယ်များ၊ မြို့နယ်များနှင့်ကျေးရွာအုပ်စုများ၏ နယ်နိမိတ်များ သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်

ပုဒ်မ (၁၀၃) ထပ်တူဥပဒေပြုအာဏာများ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော် နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးတို့သည် အောက်စာရင်းပါကိစ္စများတွင် မိမိတို့လွှတ်တော် တစ်ခုချင်းအလိုက် ထပ်တူဥပဒေပြုခွင့်အာဏာ ရှိစေရမည်။

- (၁) ရောင်းဝယ်ခွန်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းခွန်၊ အမြတ်ခွန်၊ ယစ်မျိုးခွန် အပါအဝင်အကောက်အခွန်ကိစ္စရပ်များ
- (၂) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး
- (၃) မူးယစ်ထုံထိုင်းဘေးဖြစ်စေတတ်သော ဆေးဝါးများ

- (၄) ဖွားသေစာရင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း
- (၅) ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်တစ်ခုအတွင်းကျရောက်သည့် ရှမ်းပြည်၏ စွမ်းအင်စီမံကိန်း လုပ်ငန်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းကြီးများ
- (၆) ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်တစ်ခုအတွင်း မြေပေါ်မြေအောက်သယံဇာတတူးဖော်ထုတ် လုပ်ငန်း၊ ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ
- (၇) နိုင်ငံခြားအစိုးရများ နှင့် ကုမ္ပဏီများမှ ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များသို့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ
- (၈) ဒေသဆိုင်ရာဇေဒီယို နှင့် ရုပ်မြင်သံကြားလုပ်ငန်းများ
- (၉) ဘဏ်နှင့် အာမခံလုပ်ငန်းများ
- (၁၀) နေအိမ်၊ ဥပစာ၊ မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှုလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စများ
- (၁၁) တက္ကသိုလ်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ
- (၁၂) ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များ တနယ်မှတနယ်သို့ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းလျက်ရှိသော မြစ် များ၊ ရေကြောင်းဆိုင်ရာ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ၊
- (၁၃) ဒုက္ခသည်ရေးရာနှင့် နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်
- (၁၄) ရာဇဝတ်ဥပဒေနှင့် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေများ
- (၁၅) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းများ
- (၁၆) အလုပ်သမားနှင့် လယ်သမားဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များ
- (၁၇) ကျန်းမာရေးကိစ္စရပ်များ

ပုဒ်မ (၁၀၄) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်

ထပ်တူဥပဒေပြုအာဏာအညွှန်းရှိ ပြဌာန်းချက်တရပ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ် လွှတ်တော်တခုခုကဖြစ်စေ ဥပဒေပြုခဲ့သော် အငြင်းပွားဖွယ်ရာများဖြစ်ပွားလာပါက ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀၅) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှ ထပ်တူဥပဒေပြုအာဏာများ ဥပဒေပြုခြင်း

ထပ်တူဥပဒေပြုအာဏာအညွှန်းရှိ ပြဌာန်းချက်တရပ်ရပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်နယ်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်က ဥပဒေပြုခဲ့သော် အခြားပြည်နယ်တစ်ရပ်ရပ် (သို့မဟုတ်) အခြားပြည်နယ်သားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ရှမ်းပြည်တဝှမ်းလုံး၏အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်စေခြင်း ဖြစ်လျှင်ရှမ်းပြည်လွှတ် တော်က ဥပဒေပြုရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀၆) ပူးတွဲသဘောတူညီမှု ရယူခြင်း

သဘာဝသယံဇာတတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း နှင့် ရောင်းချခြင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ခြင်း တို့အတွက် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကဥပဒေပြုမည်ဆိုလျှင် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်လွှတ်တော်များက သော်လည်း ကောင်း၊ ပြည်နယ်က ဥပဒေပြုမည်ဆိုလျှင် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကသော်လည်းကောင်း သဘောတူညီပြီးမှ ထိုအာဏာတည်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀၇)ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေပြုအာဏာ

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ဥပဒေပြုအာဏာအညွှန်းများတွင် အတိအလင်း သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသောကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်လွှတ်တော် များ၌ ဥပဒေပြုပိုင်ခွင့် ရှိစေ ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၀၈) ရှမ်းပြည်ဥပဒေ၏ အမြင့်ဆုံးအာဏာ

ရှမ်းပြည်ဥပဒေနှင့်ပြည်နယ်ဥပဒေတို့ ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲမှုဖြစ်ပေါ်လာပါက ရှမ်းပြည်ဥပဒေက ပြည်နယ်ဥပဒေ ကို လွှမ်းမိုးစေရမည်။

အခန်း (၆)

သမ္မတ

ပုဒ်မ (၁၀၉) ရှမ်းပြည် ဦးသျှောင်

ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်၏ ဦးသျှောင် ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ (၁၁၀) အရည်အချင်း

(က) ရှမ်းပြည်၏ သမ္မတ (သို့မဟုတ်) ဒုတိယသမ္မတအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရမည့်သူသည် အောက်ပါ အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံရမည်။

(၁) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားဖြစ်ရမည်။

- (၂) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသား မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသူဖြစ်ရမည်၊
- (၃) ရှမ်းပြည်အတွင်း (၁၀)နှစ်ထက်မနည်း ဆက်တိုက်နေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်ရမည်၊
- (၄) ရှမ်းပြည်၏ သမ္မတအမည်စာရင်းတင်သွင်းသည့်နေ့တွင် အသက်(၃၅)နှစ်ပြည့်ပြီး ဖြစ်ရမည်၊
- (၅) နိုင်ငံနှစ်ခု(သို့မဟုတ်) နိုင်ငံ နှစ်ခုထက်ပိုသောနိုင်ငံသားမဖြစ်စေရ။

(ခ) ရှမ်းပြည်၏သမ္မတသည် ရှမ်းပြည် (သို့မဟုတ်) ပြည်နယ်အစိုးရတရပ်ရပ်၏ အဖွဲ့ဝင်သော်လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဦးသော်လည်းကောင်းမဖြစ်စေရ။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးဦး (သို့မဟုတ်) ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဦးသည် သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရပါက သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် (သို့မဟုတ်) အစိုးရအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်ပြီး ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၁) ရွေးချယ်ပုံစနစ်

- (က) ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးမှ တစ်ဦးကျစီပေးပို့လာသော သမ္မတလောင်းများအနက်မှ သမ္မတတစ်ဦး နှင့် ဒုတိယသမ္မတ တစ်ဦးကို အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။
- (ခ) ပြည်နယ်တစ်ခုမှ ရှမ်းပြည်သမ္မတအဖြစ်ရွေးချယ်ခံခဲ့ရပါက နောက်ထပ်သက်တမ်း (၃) ကြိမ်အတွင်း အဆိုပါ ပြည်နယ်မှ ထပ်မံရွေးချယ်ခံခြင်းမရှိစေရ။
- (ဂ) သမ္မတရွေးချယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၂) သက်တမ်း

ရှမ်းပြည်သမ္မတ၏ သက်တမ်းသည် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်နေ့မှစ၍ (၅) နှစ်ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၃) တာဝန်များ နှင့် အာဏာများ

- (က) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်ကာကွယ်ရေးတပ်များ၏ စစ်သေနာပတိချုပ် ဖြစ်စေရမည်။

- (ခ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်အစိုးရနှင့်ညှိနှိုင်း၍ သဘောတူညီချက်ကိုရယူပြီး ပြည်ပနိုင်ငံတစ်ခုခုကို စစ်ကြေငြာခြင်း၊ စစ်ရပ်စဲခြင်းများ ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (ဂ) အထက်ပုဒ်မခွဲ(ခ)ပါ ဆောင်ရွက်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် အနီးကပ်ဆုံးပုံမှန်ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်အစည်းအဝေး (သို့တည်းမဟုတ်) အရေးပေါ်ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကိုခေါ်ယူ၍ အတည်ပြု ချက်ရယူရမည်။
- (ဃ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (င) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်ထားရမည်။
- (စ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှမ်းပြည်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများအဖြစ် ခန့်ထားရမည်။
- (ဆ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ဝန်ကြီးချုပ်၏အကြံပေးချက်အရ ရှမ်းပြည်အစိုးရဝန်ကြီးတစ်ဦးဦး၏ ရာထူးမှ နှုတ်ထွက် စာကိုလက်ခံရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ရာထူးမှရပ်စဲ စေရမည်။
- (ဇ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ဝန်ကြီးချုပ်၏အကြံပေးချက်အရ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကို ဆင့်ခေါ်ရမည်။ သို့တည်း မဟုတ် ရုပ်သိမ်းရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ဖျက်သိမ်းရမည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ (၉၁) ပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။
- (ဈ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကအတည်ပြုသော (သို့တည်းမဟုတ်) အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရသည့် ဥပဒေကြမ်းအား ရှမ်းပြည်ဥပဒေဖြစ်မြောက်လာရေးအတွက် ရှမ်းပြည်သမ္မတက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ထုတ်ပြန်ကြေငြာပေးရမည်။
- (ည) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လူထုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အရေးကြီးသောကိစ္စများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ဖြစ်စေ၊ အမှာလွှာဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ မိန့်ခွန်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သို့ အကြောင်းကြားနိုင်သည်။
- (ဋ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် အခါအားလျော်စွာ ရှမ်းပြည်တဝှမ်းလုံးသို့ မိန့်ခွန်းမြွက်ကြားနိုင်သည်။
- (ဌ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များမှလွဲ၍ အခြားကိစ္စများတွင် မိမိအားပေးအပ်ထားသောတာဝန်များနှင့် အလုပ်ဝတ္တရားများကို ရှမ်းပြည်အစိုးရနှင့်ညှိနှိုင်း၍ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို မဆန့်ကျင်စေရ။
- (ဍ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေငြာခြင်းနှင့်ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့ကို ထုတ်ပြန်ကြေငြာပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၄) သမ္မတနှင့်ဒုတိယသမ္မတ၏ ခံစားပိုင်ခွင့်များ

ရှမ်းပြည်သမ္မတ နှင့် ဒုတိယသမ္မတတို့သည် သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသည့်အဆောင်အယောင် နှင့် နေအိမ် တို့ကို ရရှိစေရမည်။ ထို့အပြင် ဥပဒေဖြင့်သတ်မှတ်ထားသော လစာနှင့်စားရိတ်များကို ခံစားခွင့်ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၅) ရှမ်းပြည် သမ္မတကို အရေးယူခြင်း

အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုအတွက် ရှမ်းပြည်သမ္မတကို စွပ်စွဲမှု ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(က) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည်

- (၁) ရှမ်းပြည်၏ ကျေးဇူးသစ္စာကို ဖောက်ဖျက်ခြင်း၊
- (၂) ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ခြင်း၊
- (၃) အကျင့်သိက္ခာ လွန်ကဲစွာပျက်ပြားခြင်း၊

(ခ) အထက်ပုဒ်မခွဲ(က)အရ သမ္မတအပေါ်စွပ်စွဲချက်အား လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်တွင် တင်သွင်းနိုင်သည်။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်၏ကိုယ်စားလှယ် အနည်းဆုံးထက်ဝက်ကျော်မှ အတည်ပြုထောက်ခံချက် အရသာလျှင် စွပ်စွဲချက်ကို ဆက်လက်စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သည်။

(ဂ) လွှတ်တော်တစ်ရပ်၏အတည်ပြုပြီးသော ထိုစွပ်စွဲချက်ကို အခြားလွှတ်တော်တစ်ရပ်က စုံစမ်း စစ်ဆေးရမည်။

(ဃ) သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်တစ်ရပ်က စုံစမ်းစစ်ဆေးပြီးနောက် ရှမ်းပြည်သမ္မတအားရာထူးတွင် ဆက်လက်၍ မထမ်းရွက်စေသင့်သောပြစ်မှု ဖြစ်သည်ဟူ၍ အဆိုပါလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း၏သုံးပုံနှစ်ပုံက အတည်ပြုခဲ့သော် ထိုအဆိုကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သို့ ဆက်လက် တင်သွင်းရမည်။

(င) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် အထက်ပုဒ်မခွဲ (ဃ) အရ တင်သွင်းလာသည့်အဆိုအား ရှမ်းပြည်လွှတ် တော်ကိုယ်စားလှယ်စုစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်ကျော်ဆန္ဒမဲဖြင့် အတည်ပြုပါက ရှမ်းပြည်သမ္မတအား တာဝန်မှ ရပ်စဲစေရမည်။

(စ) စွပ်စွဲချက်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအခါတွင် ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် မိမိကိုယ်တိုင်သော်လည်း ကောင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ခုခံချေပခွင့် ရှိရမည်။

(ဆ) ဤပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ဒုတိယသမ္မတနှင့်လည်း သက်ဆိုင်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၆)အစားထိုးရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်း

ရှမ်းပြည်သမ္မတကွယ်လွန်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်း၏တာဝန်ကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိတော့လျှင်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ (၁၁၄)အရ ရာထူးမှဖယ်ရှားခံရလျှင်ဖြစ်စေ၊ လစ်လပ်သွားသောနေရာအတွက် အောက်ပါအတိုင်း အစားထိုးရွေးချယ် တင်မြောက်ရမည်။

- (က) ရှမ်းပြည်သမ္မတ၏ မူလသက်တမ်းကုန်ဆုံးသည်အထိ ဒုတိယသမ္မတသည် ရှမ်းပြည်သမ္မတတာဝန်ကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ရမည်။
- (ခ) လစ်လပ်သွားသော ဒုတိယသမ္မတနေရာတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် ဒုတိယသမ္မတအဖြစ် တာဝန်ယူရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်သမ္မတ၏ ပုံမှန်သက်တမ်းကာလအတွင်း သမ္မတနေရာလစ်လပ်မှု ထပ်မံဖြစ်ပွားပါက ရွေးကောက်ပွဲအသစ်ကို ပုဒ်မ (၁၁၁) ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း ပြုလုပ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၁၇) ကင်းလွတ်ခွင့်

သမ္မတနှင့် ဒုတိယသမ္မတ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်ကာလအတွင်း တာဝန်အရပြုလုပ်မှုတစ်ခုခု (သို့မဟုတ်) ပျက်ကွက်မှုတစ်ခုခုအပေါ် ရာဇဝတ်ကြောင်းအရဖြစ်စေ၊ တရားမကြောင်းအရဖြစ်စေ မည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကမျှ ရှမ်းပြည်သမ္မတနှင့် ဒုတိယသမ္မတအပေါ် တရားစွဲဆို ခြင်းမပြုရ။

ပုဒ်မ (၁၁၈) တားမြစ်ခြင်း

ရှမ်းပြည်သမ္မတနှင့် ဒုတိယသမ္မတ တို့သည် လစာပေးသော အခြားလုပ်ငန်းတစ်ခုခုတွင် သော်လည်းကောင်း၊ အမြတ်အစွန်းကို အခြေခံသည့်လုပ်ငန်းတစ်ခုခု၏ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့တွင် သော်လည်းကောင်း ပါဝင်လုပ်ကိုင် ခြင်းမပြုရ။

အခန်း (၇)
ရှမ်းပြည်အစိုးရ

ပုဒ်မ (၁၁၉) ဖွဲ့စည်းပုံ

- (က) ရှမ်းပြည်အစိုးရကို ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်သော ဝန်ကြီးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ခ) ဝန်ကြီးများကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှ ရွေးချယ်ရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အား အဖွဲ့လိုက်စုပေါင်းတာဝန်ခံရမည်။

ပုဒ်မ (၁၂၀) သက်တမ်း

ရှမ်းပြည်အစိုးရ၏ ပုံမှန်သက်တမ်းသည် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏သက်တမ်းနှင့်အညီ ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ (၁၂၁) ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်

- (က) ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှရွေးကောက်တင်မြှောက်၍ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ရှမ်းပြည်သမ္မတက ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရမည်။
- (ခ) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏ ထက်ဝက်ကျော်ထောက်ခံမဲရရှိသူ ဖြစ်ရမည်။
- (ဂ) (၁၄) ရက်အတွင်း မည်သူမျှထက်ဝက်ကျော်မဲဖြင့် ရွေးချယ်ခြင်းမခံရလျှင် သာမန်မဲအရေအတွက် အများဆုံး ရရှိသူဖြစ်ရမည်။
- (ဃ) ဝန်ကြီးချုပ်ကအဆိုပြုတင်ပြသော ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်နှင့်ဝန်ကြီးများကို ရှမ်းပြည်သမ္မတက ခန့်အပ် ရမည်။ သို့မဟုတ် ရာထူးမှဖယ်ရှားရမည်။
- (င) ဝန်ကြီးချုပ်သည် ရှမ်းပြည်သမ္မတကတောင်းဆိုလျှင် ၎င်းအားဆက်ခံမည့်သူ ရွေးချယ်ပြီး သည်အထိ ဆက်လက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၂၂) ရှမ်းပြည်ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်

ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်က ၎င်း၏တာဝန်များကိုထမ်းဆောင်ရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ရှမ်းပြည် ဝန်ကြီးချုပ်၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်စား ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်သည် တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခွင့် ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၁၂၃) အစားထိုးရွေးချယ်ခန့်အပ်ခြင်း

ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးလစ်လပ်ခဲ့လျှင် ဤအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ (၁၂၁)နှင့်အညီပြန်လည်အစားထိုး ရွေး ချယ်ခန့်အပ်ခြင်း ပြုရမည်။

ပုဒ်မ (၁၂၄) အယုံအကြည်မရှိအဆို

- (က) ရှမ်းပြည်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းတာဝန်ယူပြီးနောက်(၁၂)လအတွင်း အစိုးရတဖွဲ့လုံး (သို့တည်းမဟုတ်) အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးချင်းအပေါ် အယုံအကြည်မရှိအဆို တင်သွင်းပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။
- (ခ) အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏ ထက်ဝက်ကျော်ဆန္ဒ မဲဖြင့် အတည်ပြုလျှင် အစိုးရတဖွဲ့လုံး (သို့တည်းမဟုတ်) အဆိုတင်သွင်းခြင်းခံရသူ အစိုးရ အဖွဲ့ဝင်သည် တာဝန်မှ နှုတ်ထွက်ပေးရမည်။
- (ဂ) အစိုးရတဖွဲ့လုံးနှုတ်ထွက်ရပါက ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ(၁၂၁)အရ ရွေးချယ်ခံရသူအား ရှမ်းပြည်သမ္မတက ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၂၅) နှုတ်ထွက်ခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်သည် မည်သည့်အခါ၌မဆိုရာထူးမှနှုတ်ထွက်လျှင် ဝန်ကြီးများသည်လည်း မိမိတို့ ရာထူးများမှနှုတ်ထွက်ပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်သမ္မတထံသို့တင်သွင်းစေရန် မိမိ၏နှုတ်ထွက်လွှာကို ဝန်ကြီးချုပ်လက်သို့ပေးအပ်ခြင်းဖြင့် မည်သည့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးမဆို ရာထူးမှနှုတ်ထွက်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ (၁၂၆) အစိုးရ၏ တာဝန်များ

- (က) ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်သည် ရှမ်းပြည်အစိုးရကို တာဝန်ခံဆောင်ရွက်ရမည်။

- (ခ) ရှမ်းပြည်အစိုးရသည် ရှမ်းပြည်၏နှစ်စဉ်ရသုံးခန့်မှန်းခြေငွေစာရင်းကိုပြုစု၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ ပေးပို့ရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်အား ပြည်ပနိုင်ငံတခုခုမှထိပါးတိုက်ခိုက်လာလျှင် (သို့တည်းမဟုတ်) ထိပါးတိုက်ခိုက်ခံရရန် အခြေအနေရှိလျှင် ရှမ်းပြည်အစိုးရသည် ရှမ်းပြည်ကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ရှမ်းပြည်သမ္မတ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ချက်ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကျင်းပ နေဆဲကာလမဟုတ်လျှင် အနီးဆုံးရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးသို့ တင်ပြရမည်။
- (ဃ) နိုင်ငံခြားငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရှမ်းပြည်တပ်မတော်မှ ပါဝင်တာဝန်ယူမည့် ကိစ္စရပ်များ၊ ရှမ်းပြည်တပ်မတော်၏စစ်ရေးစွမ်းရည် မြင့်မားလာစေရေးအတွက် အခြားတိုင်းပြည်မှ တပ်ဖွဲ့များနှင့် ပူးတွဲစစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုပြုလုပ်ရေးကိစ္စရပ်များအတွက် ရှမ်းပြည်အစိုးရသည်သမ္မတ နှင့်ညှိနှိုင်း၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်များ (သို့မဟုတ်) နှစ်နိုင်ငံအကြား ချုပ်ဆိုထားသည့်စာချုပ်များအရ ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၁၂၇) ဝန်ကြီးဌာနများ

ရှမ်းပြည်အစိုးရသည် အောက်ပါဝန်ကြီးဌာနများအပါအဝင် (၃၀) ထက်မပိုသော ဝန်ကြီးဌာနများကို လိုအပ် သလို ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။

- (၁) နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၂) ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၃) ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာန
- (၄) ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၅) ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၆) လယ်ယာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၇) စီးပွားရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၈) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၉) အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန
- (၁၀) စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန
- (၁၁) ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၁၂) တရားရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၁၃) ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၁၄) သစ်တောနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၁၅) ကျား၊မ တန်းတူညီမျှရေးဝန်ကြီးဌာန

- (၁၆) သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဝန်ကြီးဌာန
- (၁၇) လူမှုဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာန
- (၁၈) ဟိုတယ်နှင့် ခရီးသွားလာရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၁၉) ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန
- (၂၀) သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန

ပုဒ်မ (၁၂၈) ရှမ်းပြည်ရှေ့နေချုပ်

- (က) ရှမ်းပြည်အစိုးရအဖွဲ့ကို ဥပဒေအကြံပေးရန်နှင့် ရှမ်းပြည်အစိုးရကိုကိုယ်စားပြု၍ ဥပဒေကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရန် ဝန်ကြီးချုပ်က ရှမ်းပြည်ရှေ့နေချုပ်လောင်း၏အမည်ကိုတင်သွင်းပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ရှမ်းပြည်သမ္မတက ခန့်အပ်ရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်ရှေ့နေချုပ်သည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်ခွင့်ရှိပြီး မေးမြန်းမှုများကို အစိုးရ၏ကိုယ်စားပြုရှင်းခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ (၁၂၉) အခြားတာဝန်များထမ်းဆောင်ခွင့်မရှိခြင်း

ရှမ်းပြည်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ရှမ်းပြည်ရှေ့နေချုပ်တို့သည် ၎င်းတို့တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သည့် တာဝန်များမှ တပါး -

- (က) လစာပေးသော အခြားလုပ်ငန်းဌာနများ၌ တာဝန်ယူခြင်း သော်လည်းကောင်း၊
- (ခ) အမြတ်အစွန်းကိုအခြေခံသည့်လုပ်ငန်းတခုခု၏ စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၏အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်သော်လည်းကောင်းပါဝင်လုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုရ။

အခန်း (၈)

တရားစီရင်ရေး

ပုဒ်မ (၁၃၀) တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ

ရှမ်းပြည်၏တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာအားလုံးသည် ရှမ်းပြည်တရားရုံးများထံတွင် တည်ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော် ကအတည်ပြုထားပြီးသော ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေများနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသော

အဆင့်ဆင့်သောတရားရုံး များက တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးရမည်။ တရားစီရင်ရေးစနစ်သည် လွတ်လပ်၍အမှီအခိုကင်းပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်းစင်သောစနစ် ဖြစ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၁) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာတရားရုံး

- (က) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများကို ဆုံးဖြတ်ဖြေရှင်းပေးနိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဆိုင်ရာတရားရုံးတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ထားရှိစေရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာတရားရုံးအတွက် လိုအပ်သောဥပဒေ များ နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၂) ရှမ်းပြည်တရားရုံးများ ထူထောင်ခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်၏တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ကျင့်သုံးနိုင်စေရန်အတွက် တရားလွှတ်တော်ချုပ်တစ် ရပ် နှင့် ၎င်း၏လက်အောက်ခံရှမ်းပြည်တရားရုံးများကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ထားရှိရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်တရားရုံးများ ဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များကို ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၃) ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ် ဖွဲ့စည်းပုံ

- (က) ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကို တရားသူကြီး (၇) ဦး ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်က အမည်စာရင်းတင်သွင်းသောတရားသူကြီးလောင်းများကို ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်က သဘောတူအတည်ပြုပေးပြီးလျှင် ရှမ်းပြည်သမ္မတက ၎င်းတို့အားတရားလွှတ် တော်ချုပ် တရားသူကြီးများအဖြစ် တာဝန်ပေးခန့်အပ်ရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်တွင်ပါဝင်သော အမျိုးသားလွှတ်တော် နှင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တို့မှ ကိုယ်စား လှယ်တော်များသည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီးရာထူးအတွက် အမည်စာရင်းတွင် ပါဝင် ပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။
- (ဃ) တရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး (၇) ဦးအနက်မှ ၎င်းတို့အချင်းချင်းအကြားသဘော တူရွေးချယ် တင်မြှောက်လိုက်သောတရားသူကြီးတစ်ဦးကို တရားသူကြီးချုပ်အဖြစ် ရှမ်းပြည် သမ္မတက တာဝန်ပေးခန့်အပ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၄) ရှမ်းပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံး ဖွဲ့စည်းပုံ

- (က) ရှမ်းပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရာတွင် သော်လည်းကောင်း၊ အငြင်းပွားမှုများရှိခဲ့ပါက ဖြေရှင်းဆုံးဖြတ်ပေး နိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံးတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံး၏ တရားသူကြီးများအဖြစ် ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော် ချုပ် တရားသူကြီး (၇) ဦးနှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ်(၂)ဦး၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ် (၂) ဦးပေါင်း (၁၁) ဦး ဖြင့်ဖွဲ့စည်းရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတရားရုံးတွင် တရားသူကြီးများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမည့် လွှတ်တော်တစ်ရပ်စီမှ ကိုယ်စားလှယ်(၂)ဦးစီရွေးချယ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ကို ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၅) တရားလွှတ်တော်ချုပ် ရုံးထိုင်ရန်နေရာ

ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် ရှမ်းပြည်၏မြို့တော်တွင် ရုံးထိုင်ရမည်။ သို့သော်လိုအပ်ချက်အရ အခြား ပြည်နယ်တရားရုံးများတွင်ဖြစ်စေ၊ ရှမ်းပြည်၏အခြားဒေသများတွင်ဖြစ်စေ၊ ရုံးထိုင်နိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၆) တရားသူကြီးများ၏ အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်

တရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးဖြစ်ရန် လိုအပ်သော အရည်အချင်းများမှာ -

- (က) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသား မိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားသော ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊
- (ခ) ဥပဒေရေးရာလုပ်ငန်းများတွင် အနည်းဆုံး လုပ်သက်(၁၀)နှစ် ရှိသူဖြစ်ခြင်း၊
- (ဂ) ရိုးသား၊ ဖြောင့်မတ်၊ တည်ကြည်သည်ဟူ၍ နာမည်ကောင်း ရရှိထားသူဖြစ်ခြင်း၊

ပုဒ်မ (၁၃၇) တရားသူကြီးများကို ခန့်ထားခြင်း

တရားသူကြီးများကိုခန့်ထားရာတွင် လူမျိုး၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ အသားအရောင်၊ အသက်အရွယ် (သို့မဟုတ်) ကျား၊မဟူ၍ ခွဲခြားခြင်းမရှိစေရ။ စွမ်းဆောင်နိုင်မှု အရည်အချင်းအရသာလျှင် ဖြစ်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၈) တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာ

တရားသူကြီးများသည် လွတ်လပ်၍အမှီအခိုကင်းစွာ တရားစီရင်စေရမည့်အပြင် တရားဥပဒေကိုသာ အာမခံ စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၃၉) အခြားလုပ်ငန်းများ လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိခြင်း

တရားသူကြီးများသည် မိမိတို့အားအပ်နှင်းထားသော တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းတာဝန်မှလွဲ၍ အောက်ပါ လုပ်ငန်းများ တွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှု မရှိစေရ။

- (က) လစာပေးသောအခြားရုံးတွင်သော်လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းတွင်သော်လည်းကောင်း ပါဝင်လုပ်ကိုင်ခြင်း။
- (ခ) အမြတ်အစွန်းကို အခြေခံသောသွင်းကုန်/ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း၊ အစုရှယ်ယာလုပ်ငန်း (သို့မဟုတ်) စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ခြင်း။
- (ဂ) ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အစိုးရတစ်ရပ် ရပ်တွင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခြင်း။

ပုဒ်မ (၁၄၀) ခံစားခွင့်

တရားသူကြီးများသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပေးသော လစာအပါအဝင် ခံစားခွင့်များကိုသာ ရယူခံစားစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၁) သက်တမ်း

အောက်ဖော်ပြပါ အချက်တစ်ရပ်ရပ်နှင့်ကိုက်ညီလျှင် တရားသူကြီး၏သက်တမ်း ကုန်ဆုံးစေရမည်။

- (က) တရားသူကြီးကိုယ်တိုင်က နှုတ်ထွက်ခွင့် တောင်းခံလျှင် ဖြစ်စေ၊

- (ခ) တရားသူကြီး၏တာဝန်ကို ထာဝစဉ်မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့သည့်အခြေအနေမျိုးရောက်ရှိလျှင် ဖြစ်စေ၊
- (ဂ) လွန်ကဲစွာအကျင့်သိက္ခာ ပျက်ပြားလျှင်ဖြစ်စေ၊
- (ဃ) အသက်(၈၀)ပြည့်လျှင်ဖြစ်စေ သက်တမ်း ကုန်ဆုံးစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၂) အရေးယူရန် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း

အထက်ဖော်ပြပါ ပုဒ်မ (၁၄၀) ပုဒ်မခွဲ (ခ) နှင့် (ဂ)အရ တရားသူကြီးတစ်ဦးဦးအား စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ရှမ်းပြည်ရှေ့နေချုပ်က အဆိုပြုတင်ပြလာလျှင် ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှစ်ရပ်မှ အရေ အတွက်တူသော ကိုယ်စားလှယ် များဖြင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင် ကို ဖွဲ့စည်း၍ စုံစမ်းစစ်ဆေး စေရမည်။ ယင်းကော်မရှင်၏ တွေ့ရှိချက်ကို လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်း ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သို့တင်သွင်းပြီး ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်အတွင်းမဲခွဲခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပေး ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၃) ကင်းလွတ်ခွင့်

တရားသူကြီးတစ်ဦးသည် ၎င်း၏တရားစီရင်ရေးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သူ တစ်ဦး တစ်ယောက်ကမျှ ထိုတရားသူကြီးအပေါ်တွင် ရာဇဝတ်ကြောင်းအရဖြစ်စေ၊ တရားမကြောင်း အရဖြစ်စေ တရားစွဲဆို ပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။ သို့သော် တရားသူကြီးကိုယ်၌ကတင်ကူးကြံရွယ်ချက်ဖြင့် ဥပဒေကိုသိလျက်နှင့် တမင်တကာ ချိုးဖောက်ခဲ့လျှင် ယင်းပြစ်မှုမှကင်းလွတ်ခွင့် မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၁၄၄) တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ

- (က) ရှမ်းပြည်တရားရုံးများသည် ပုဒ်မ (၁၃၄) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုမထိခိုက်စေပဲ အောက်ပါ ကိစ္စရပ်များ အတွက် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရှိစေရမည်။
 - (၁) ပြည်နယ်တစ်နယ် နှင့် တစ်နယ်အကြား အငြင်းပွားမှု၊
 - (၂) ပြည်နယ်တရားရုံး တစ်ရုံးနှင့်တစ်ရုံးအကြား စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှု၊
 - (၃) ပြည်နယ်တရားရုံးတစ်ခုမှ အခြားပြည်နယ်တရားရုံးတစ်ခုသို့ အမှုလွှဲပြောင်းပေးခြင်း ဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှု၊
 - (၄) ပြည်နယ်တစ်နယ်မှ ပြည်နယ်သားနှင့် အခြားပြည်နယ်မှ ပြည်နယ်သား အငြင်းပွားမှု၊

(၅) နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများ နှင့် ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီ (သို့မဟုတ်) ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် အငြင်းပွား မှု၊

(၆) ဒေဝါလီခံခြင်းနှင့် လူမှုဖြစ်ခြင်း။

(ခ) ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် အောက်ဖော်ပြပါစာချွန်တော်အမိန့်များကို ထုတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

(၁) ရှေ့တော်သွင်း စာချွန်တော်အမိန့်

(၂) အာဏာပေး စာချွန်တော်အမိန့်

(၃) တားမြစ်စေ စာချွန်တော်အမိန့်

(၄) အာဏာပိုင်မေး စာချွန်တော်အမိန့်

(၅) အမှုခေါ် စာချွန်တော်အမိန့်

(ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ သီးသန့်စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများနှင့် ပတ်သက် သော လိုအပ်သည့်ဥပဒေများကို ဥပဒေပြုပြင်ရေးပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၅) ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ

ကျေးရွာနှင့်ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်အုပ်ချုပ်သူများ၏ တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍများတွင် ဒေသဆိုင်ရာဓလေ့ ထုံးတမ်းဥပဒေ များကိုလဲ လိုအပ်သလိုကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

အခန်း (၉)

နိုင်ငံသား

ပုဒ်မ (၁၄၆) နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသား (သို့မဟုတ်) ရှမ်းပြည်သားတစ်ဦးသည် ရှမ်းပြည်တစ်ပြည်လုံးရှိ အခြားသော နိုင်ငံသားများနည်းတူ တူညီသောအခွင့်အရေးများနှင့် ကင်းလွတ်ခွင့်များကို ခံစားရရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၇) ပြည်နယ်သား အခွင့်အရေး

ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်တစ်ခု၏ ပြည်နယ်သားတစ်ဦးသည် အခြားပြည်နယ်တစ်ခုအတွင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ပြီး ယင်းပြည်နယ်သားအဖြစ် ပြောင်းလဲတောင်းခံလိုလျှင်ဖြစ်စေ ယင်းပြည်နယ်အတွင်း ရွေးကောက်ပွဲများ၌မဲပေးခြင်း၊ အရွေးချယ်ခံခြင်း များပြုလုပ်လိုလျှင်ဖြစ်စေ အဆိုပါပြည်နယ်၏ ပြဌာန်းဥပဒေများနှင့်အညီသာ ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၈) ရှမ်းပြည်နိုင်ငံသား ဖြစ်ခြင်း

မည်သူမဆို ၁၉၄၆ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၃၁)ရက်နေ့ မတိုင်မီကတည်းက ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်နေထိုင်ခဲ့သူ ရှမ်းပြည်သားမိဘ နှစ်ပါးမွေးဖွားလျှင် ရှမ်းပြည်နိုင်ငံသား အလိုအလျောက်ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၄၉) နိုင်ငံခြားသားများနိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း

- (က) ၁၉၄၆ခု၊ ဇန်နဝါရီလ (၃၁)ရက်နေ့မတိုင်မီ ရှမ်းပြည်တွင်း၌နေထိုင်သော နိုင်ငံခြားသားမိဘနှစ်ပါးမှ မွေးဖွားလာသူများနှင့် ၎င်းတို့၏သားသမီးများသည် ရှမ်းပြည်အတွင်းဆက်လက် နေထိုင်ကြပါက ဥပဒေနှင့် အညီ နိုင်ငံသားလျှောက်ခွင့် ရှိစေရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် နိုင်ငံခြားသားများ နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊ နိုင်ငံသားအဖြစ်မှဆုံးရှုံးခြင်း၊ နိုင်ငံသား အဖြစ်မှရုပ်သိမ်းခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များအတွက် ဥပဒေပြုပြဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၀) နိုင်ငံသားအဖြစ် ပြန်လည်ရယူခြင်း

မည်သူမဆို ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်မပြုမီကာလတွင် နိုင်ငံသားအဖြစ်မှရုပ်သိမ်းထားခြင်း၊ ရုပ်သိမ်းခံထား ရခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆုံးရှုံးခြင်းများရှိခဲ့လျှင် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်ပြုပြီးနောက် နိုင်ငံသားအဖြစ်ပြန်လည် ရယူလိုပါက လျှောက်ထားနိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၁) နိုင်ငံသားအဖြစ် မဲပေးပိုင်ခွင့်

ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် မည်သည့်ပြည်နယ်တွင်နေထိုင်စေကာမူ တပြည်လုံးအတိုင်းအတာနှင့် ကျင်းပသော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဆန္ဒမဲပေးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၂) ပြည်နယ်သားတစ်ဦး၏မဲပေးပိုင်ခွင့်နှင့် အရွေးချယ်ခံအခွင့်အရေး

ပြည်နယ်သားတစ်ဦးသည် ၎င်းင်းနေထိုင်ရာပြည်နယ်တစ်ခုအတွင်းတွင်သာ ပြည်နယ်အဆင့်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးပိုင်ခွင့် နှင့် အရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုထက်ပို၍ ၎င်းအခွင့်အရေးများကို ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၁၅၃) အဝေးရောက်နိုင်ငံသားများ

နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များတွင်ရောက်ရှိနေထိုင်နေကြသော ရှမ်းပြည်နိုင်ငံသားများနှင့်ပတ်သက်၍ ရပိုင်ခွင့်၊ တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

အခန်း (၁၀)

ရှမ်းပြည်ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ တပ်ဖွဲ့များ

ပုဒ်မ (၁၅၄) ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ ဆိုင်ရာအခြေခံမူများ

- (က) ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် ရှမ်းပြည်ကိုပြည်ပရန်မှကာကွယ်ရန်နှင့် ရှမ်းပြည်သူပြည်သားများ ကို အကာအကွယ်ပေးရန် အဓိကတာဝန်ရှိသည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် သာမန်အခြေအနေအောက်တွင် ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် တည်ငြိမ်မှု ကို စောင့်ရှောက်ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း ရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသော တပ်ဖွဲ့ဝင်အားလုံးသည် အဆင့်အတန်းမရွေး ဤရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာကြရမည်။ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြရမည်။
- (ဃ) ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသောတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် လက်ရှိတာဝန် ထမ်းဆောင်နေစဉ်ကာလအတွင်း မည်သည့်နိုင်ငံရေးပါတီ၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ မည်သည့် နိုင်ငံရေးပါတီ (သို့မဟုတ်) မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ဩဇာခံအဖြစ်သော်လည်းကောင်း လုံးဝမဖြစ်စေရ။

- (င) ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် တာဝန်ပေးခန့်အပ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လူမျိုး၊ ကိုးကွယ် သည့် ဘာသာ၊ မျိုးနွယ်စု၊ ကျား-မ ဟူ၍ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း လုံးဝမရှိစေရ။
- (စ) ရှမ်းပြည်သည် စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတရပ်၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခု အဖြစ်ပါဝင်သွား ရန် အတည်ပြုပြီးသည့်အချိန်တွင် ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသည် အဆိုပါ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၅) ရှမ်းပြည်လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များအတွက် ဥပဒေပြုခြင်း

ရှမ်းပြည်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်း ပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၆) ရှမ်းပြည် ကာကွယ်ရေးမူဝါဒ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်၏ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာအခြေခံမူဝါဒများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေး ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၇) ရှမ်းပြည်၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများကို လက်တွေ့ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ရှမ်းပြည်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်း ရမည်။ ယင်းသို့ဖွဲ့စည်း ရာတွင် ရှမ်းပြည်၏အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အသီးသီးမှ အချိုးကျစေလွှတ် သော အင်အားများဖြင့် ဖွဲ့စည်းစေရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ စစ်သေနာပတိချုပ် ဖြစ်စေရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်အစိုးရသည် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ရှမ်းပြည်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို တာဝန်ခံ၍ ကွပ်ကဲရမည်။
- (ဃ) ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များဆိုင်ရာ နေ့စဉ်ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းကို အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။
- (င) လက်ရှိတာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော မည်သည့်တပ်ဖွဲ့ဝင်ကိုမဆို ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းမရှိစေရ။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်သူသည် အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းဖြစ်ရမည့်

အပြင် ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရသော ပြည်သူ့လွှတ်တော် အမတ် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၅၈) ရှမ်းပြည်၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များစုဖွဲ့မှု

(က) ရှမ်းပြည်၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ကြည်းတပ်၊ လေတပ်နှင့် ပြည်နယ်လုံခြုံရေး တပ်များဟူ၍ ဖွဲ့စည်းရမည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် လက်နက်ကိုင်တပ်တစ်ဖွဲ့ချင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်သည့်ဥပဒေများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်း ပေးရမည်။ (သို့မဟုတ်) ရှမ်းပြည်တပ်မတော် အက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပေးရ မည်။

ပုဒ်မ (၁၅၉) အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေးမှ ထိန်းချုပ်ခြင်း

ရှမ်းပြည်၏လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအားလုံးသည် အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေး (သို့မဟုတ်) အရပ်ဘက် အစိုးရ၏ ကွပ်ကဲထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် အစဉ်အမြဲရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၀) အရေးပေါ်အခြေအနေကာလအတွင်း ထိန်းချုပ်မှု

ရှမ်းပြည်တွင် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေငြာထားသည့်ကာလဖြစ်လျှင် ရှမ်းပြည်သမ္မတသည်

(က) စစ်သေနာပတိချုပ်၏ ရာထူးတာဝန်ကိုအသုံးပြု၍ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို အမိန့်ပေး ထိန်းချုပ်ကွပ်ကဲရမည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်နှင့်တိုင်ပင်၍ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကိုရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်း၊ တာဝန်ပေး အပ်ခြင်း၊ တာဝန်မှပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းစသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ရရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၁) စစ်တက္ကသိုလ်များ

မိမိတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်အလိုက် မတူကွဲပြားသောတပ်ဖွဲ့များအတွက် စစ်တက္ကသိုလ်များကို သီးခြား စီထားရှိရမည်။ ကြည်းတပ်၊ လေတပ်နှင့် ပြည်နယ်လုံခြုံရေးတပ်များအတွက်ဖွင့်လှစ်သည့်တက္ကသိုလ်များ တွင် တက်ရောက်မည့် ဗိုလ်လောင်းများကို ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အသီးသီးက အချိုးကျစေလွှတ်ပေး ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၂) စစ်တက္ကသိုလ်နှင့် စစ်သင်တန်းများတွင် သင်ကြားပို့ချခြင်း

မည်သည့် စစ်တက္ကသိုလ်နှင့် စစ်သင်တန်းများတွင်မဆို စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်များအပြင်

- (က) အခြေခံဒီမိုကရေစီ ကျင့်စဉ်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတရားများ
- (ခ) အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတရားများ
- (ဂ) ရှမ်းပြည်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာပညာရပ်များတို့ကို သင်ကြားပို့ချရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၃) စစ်မှုထမ်း ဥပဒေ

ရှမ်းပြည်နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော စစ်မှုထမ်းဥပဒေနှင့် အညီ စစ်မှုထမ်းရန်တာဝန်ရှိသည်။ ယင်းစစ်မှုထမ်းဥပဒေကို ရှမ်းပြည်တပ်မတော်အက်ဥပဒေတွင် အသေးစိတ်ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းဖော်ပြရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၄) ရှမ်းပြည် ရဲတပ်ဖွဲ့

- (က) ရှမ်းပြည်တွင်းတွင် နိုင်ငံသားတို့၏ လုံခြုံရေးနှင့်တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတို့အတွက် တာဝန် ယူဆောင်ရွက်မည့် ရှမ်းပြည်ရဲတပ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းစေရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်ရဲတပ်ဖွဲ့သည် အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဖြစ်သော ရှမ်းပြည်အစိုးရ၏ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု အောက်တွင် အမြဲတစေရှိစေရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်ရဲတပ်ဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်သည့်ဥပဒေများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၅) ရှမ်းပြည် ထောက်လှမ်းရေးတပ်ဖွဲ့

- (က) ရှမ်းပြည်၏ ပြည်တွင်းပြည်ပလုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် ရှမ်းပြည်ထောက်လှမ်းရေး တပ်ဖွဲ့တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းစေရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်ထောက်လှမ်းရေးတပ်ဖွဲ့သည် မည်သည့်အချိန်အခါတွင်မဆို အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ဖြစ်သော ရှမ်းပြည်အစိုးရ၏ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် အမြဲတစေရှိစေရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်ထောက်လှမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာလိုအပ်သည့် ဥပဒေများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၆) ရှမ်းပြည် လုံခြုံရေးကောင်စီ

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် သက်ဆိုင်ရာဌာနအကြီးအကဲများပါဝင်သော ရှမ်းပြည်လုံခြုံရေးကောင်စီတစ်ရပ် ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေပြုပြင်ရေးပေးရမည်။

**အခန်း (၁၁)
အရေးပေါ်အခြေအနေ**

ပုဒ်မ (၁၆၇) အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်း အကြောင်းရင်းများ

ရှမ်းပြည်၏ အရေးပေါ်အခြေအနေကို အောက်ပါအခြေအနေတစ်ရပ်ရပ်အောက်တွင် ကြေငြာနိုင်သည်။

- (က) ရှမ်းပြည်ကို ပြည်ပနိုင်ငံတစ်ခုခုကကျူးကျော်ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ကျူးကျော်ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်လောက်သော အကြောင်းရှိခြင်း။
- (ခ) ရှမ်းပြည်အတွင်းဒေသတစ်ခုခုတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးပျက်ပြားခြင်း၊ အများပြည်သူ၏လုံခြုံရေးအန္တရာယ်ကို ပျက်ပြားခြင်း၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုပျက်ပြားခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်ဆွဲမှုအင်အား ပေါ်ပေါက်ခြင်း။
- (ဂ) အတိုင်းအတာကြီးမားသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်သည့်အတွက် ပြည်သူအများ၏ အသက် အိုးအိမ်စည်းစိမ်ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းများဖြစ်ပေါ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ယင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်လောက်သော အကြောင်းရှိခြင်း။

ပုဒ်မ (၁၆၈) အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေငြာခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ရှမ်းပြည်အစိုးရကမေတ္တာရပ်ခံလျှင် ရှမ်းပြည်တစ်ပြည်လုံးအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာချက်ကို ထုတ်ပြန်ပေးရမည်။
- (ခ) ယင်းသို့ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းသည် ပုဒ်မ(၁၆၇) ပုဒ်မခွဲ (က)နှင့် (ခ)အရ ဖြစ်လျှင် ရှမ်းပြည်ဝန်ကြီးချုပ်သည် အနီးကပ်ဆုံးပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကိုခေါ်ယူ၍လည်းကောင်း (သို့မဟုတ်) အရေးပေါ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကို ခေါ်ယူ၍သော်လည်းကောင်း အတည်ပြုချက် ရယူရမည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းကို အတည်ပြုခြင်းမရှိလျှင် ယင်းအရေး ပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းသည် ပျက်ပြယ်စေရမည်။

(ဂ) ယင်းကဲ့သို့ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာသည့်အချိန်တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖျက်သိမ်းသည့် ကာလနှင့် တိုက်ဆိုင်နေပါက ရှမ်းပြည်အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်သည် အနီးကပ်ဆုံးအမျိုးသား လွှတ်တော်အစည်းအဝေးသို့ လည်းကောင်း (သို့မဟုတ်) အရေးပေါ်အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေးခေါ်ယူ၍လည်းကောင်း တင်ပြပြီး အတည်ပြုချက်ရယူရမည်။

ပုဒ်မ (၁၆၉) အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သက်တမ်းကာလ

(က) ပုဒ်မ (၁၆၇) ပုဒ်မခွဲ (က)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းဖြစ်လျှင် သက်တမ်းကာလ ကို (၃)လအထိ သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(ခ) ပုဒ်မ (၁၆၇) ပုဒ်မခွဲ (ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းဖြစ်လျှင် သက်တမ်းကာလ ကို (၁)လအထိ သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(ဂ) ပုဒ်မ (၁၆၇) ပုဒ်မခွဲ (ဂ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းဖြစ်လျှင် သက်တမ်းကာလ ကို (၆)လအထိ သတ်မှတ်နိုင်သည်။

(ဃ) မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာစဉ်က သတ်မှတ်ထားခဲ့သော မူလသက်တမ်းကုန်ဆုံး၍ သက်တမ်းတိုးရန်လိုအပ်လျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏အတည်ပြုချက်ကို အမြဲရယူ ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၀) အရေးပေါ် ကာလအတွင်း အာဏာပိုင်မှု

(က) ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ပုဒ်မ(၁၆၇) ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရအရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေငြာခြင်း အတည်ဖြစ်ပြီးနောက်

(၁) စစ်သေနာပတိချုပ်အာဏာကိုအသုံးပြု၍ ရှမ်းပြည်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို အမိန့် ပေးညွှန်ကြား ရမည်။

(၂) ရှမ်းပြည်အစိုးရနှင့်တိုင်ပင်၍ ပြည်နယ်လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များကို ခေါ်ယူစုစည်းခြင်း၊ ပြောင်းရွှေ့နေရာချ ထားခြင်း၊ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းနှင့်တာဝန်မှပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ရရှိစေရမည်။

(ခ) အကယ်၍ အရေးပေါ်အခြေအနေကို ပုဒ်မ(၁၆၇) ပုဒ်မခွဲ(ခ)နှင့် (ဂ)ပါပြဋ္ဌာန်းချက်အရထုတ်ပြန်ကြေငြာခြင်း ဖြစ်လျှင် ရှမ်းပြည်အစိုးရသည်

- (၁) ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်အစိုးရများထံသို့ လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များထံသို့လည်းကောင်း၊ တိုက်ရိုက်အမိန့်ပေးညွှန်ကြားနိုင်သောအာဏာ ရှိစေရမည်။
- (၂) အကယ်၍ အရေးပေါ်အခြေအနေဖြစ်ပေါ်မှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်တစ်နယ် ထဲက ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းမရှိလျှင် အခြားသောပြည်နယ်များထံမှ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များကို အကန့်အသတ်ဖြင့် ခေါ်ယူစုစည်းတာဝန်ပေးနိုင်သည်။
- (၃) ရှမ်းပြည်အစိုးရသည် မည်သည့်အခြေအနေအောက်တွင်ဖြစ်စေ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေငြာစဉ်ကာလ အတွင်း လုပ်ဆောင်ချက်မှန်သမျှကို အနီးကပ်ဆုံးပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့လည်းကောင်း၊ လွှတ်တော် နှစ်ရပ်ပေါင်း ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သို့ လည်းကောင်း အမြန်ဆုံးတင်ပြရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၁) ဥပဒေကြောင်းအရ စီစစ်ခြင်း

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရတည်ထောင်ထားသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာတရားရုံးသည် အရေးပေါ် အခြေအနေကြေငြာခြင်းကိစ္စရပ်အပေါ်တွင် အခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ စီစစ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိစေရမည်။

- (က) အရေးပေါ် အခြေအနေ ကြေငြာခြင်း၏ တရားဝင်မှု၊
- (ခ) အရေးပေါ် အခြေအနေ သက်တမ်းတိုးမြှင့်ခြင်း၏ တရားဝင်မှု၊
- (ဂ) အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာထားစဉ်ကာလအတွင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သောဥပဒေ၊ အမိန့်၊ ကြေငြာချက်နှင့် ညွှန်ကြားချက်များ၏ တရားဝင်မှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု။

ပုဒ်မ (၁၇၂) အရေးပေါ်ကာလတရားစီရင်ရေး

မည်သည့်ကိစ္စရပ်အတွက်မဆို အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းပြုလျှင် အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာထားသည့် ကာလတွင် တရားစီရင်ရေးအာဏာသည် တရားရုံးများ၌သာရှိစေရမည်။ တည်ဆဲဥပဒေများအရ ခန့်အပ်ထားသော တရားသူကြီးများကသာ တရားစီရင်ရေးအာဏာကိုကျင့်သုံး ပိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၃) ရုပ်သိမ်းပိုင်ခွင့်မရှိသောအခွင့်အရေးများ

အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာထားစဉ်ကာလအတွင်း ထုတ်ပြန် သည့် ဥပဒေ၊ အမိန့်၊ ကြေငြာချက်နှင့် ညွှန်ကြားချက်များကြောင့်ဖြစ်စေ

လူသား၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်အသက်ကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရ။ အထူးသဖြင့် ရှမ်းပြည်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း(၂) ပုဒ်မ(၁၁)နှင့် ပုဒ်မ (၁၂) ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များကို လုံးဝမထိခိုက်စေရ။

ပုဒ်မ (၁၇၄) အရေးပေါ် အခြေအနေကာလဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း

အရေးပေါ်အခြေအနေကြေငြာထားသည့် သက်တမ်းကာလအတွင်း ဥပဒေထုတ်ပြန်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၅) အရေးပေါ်အခြေအနေပြီးဆုံးခြင်း

- (က) အောက်ဖော်ပြပါအခြေအနေတစ်ရပ်ရပ်တွင် အရေးပေါ်အခြေအနေ၏သက်တမ်းကာလ ကုန်ဆုံး စေရမည်။
 - (၁) အရေးပေါ် အခြေအနေကြေငြာစဉ်က ဖော်ပြထားသောမူလသက်တမ်း ကုန်ဆုံးခြင်း၊
 - (၂) ရှမ်းပြည်သမ္မတက မူလသတ်မှတ်သက်တမ်းမပြည့်သော်လည်း ရုပ်သိမ်းရန်လိုအပ်သည် ဟု ယူဆခြင်း၊
- (ခ) ယင်းကဲ့သို့ အရေးပေါ် အခြေအနေကြေငြာချက် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်းကို အများပြည်သူသိသာ ရန် တရားဝင်ထုတ်ပြန်ကြေငြာပေးရမည်ဖြစ်ပြီး အစိုးရ၏ပြန်တမ်းတွင်လည်းထည့်သွင်း ဖော်ပြ ရမည်။

အခန်း (၁၂)

အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များ

ပုဒ်မ (၁၇၆) ရှမ်းပြည်အလံတော်

- (က) ရှမ်းပြည်၏အလံတော်သည် (၁၉၄၇)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၁)ရက်နေ့တွင် ရှမ်းပြည်ကောင်စီ ၏ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ တောင်ပိုင်စော်ဘွားကြီး ခွန်ပန်းစိန်၏ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပေးလိုက်သော အလံ တော် ဖြစ်သည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်၏ အလံတော်ပုံစံအသစ်ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၇) ရှမ်းပြည်၏ နိုင်ငံတော်တံဆိပ်အမှတ်အသား

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံတော် တံဆိပ်အမှတ်အသားကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၈) ရှမ်းပြည်၏ ရုံးသုံးတံဆိပ်

ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်၏ တရားဝင်ရုံးသုံးတံဆိပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၇၉) ရှမ်းပြည်၏နိုင်ငံတော်သီချင်း

(က) ရှမ်းပြည်၏ နိုင်ငံတော်သီချင်းသည် (၁၉၄၇)ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၁)ရက်နေ့က ရှမ်းပြည် ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ တောင်ပိုင်စော်ဘွားကြီး ခွန်ပန်းစိန်၏ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပေး ခဲ့သောသီချင်း ဖြစ်သည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်နိုင်ငံတော်သီချင်းအသစ်တစ်ပုဒ်ကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈၀) ရှမ်းပြည်၏ မြို့တော်

(က) ရှမ်းပြည်၏ မြို့တော်သည် တောင်ကြီးမြို့ဖြစ်သည်။

(ခ) မြို့တော်အသစ်သတ်မှတ်ရန်လိုအပ်လျှင် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က အတည်ပြုသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးနိုင်သည်။

ပုဒ်မ (၁၈၁) ရုံးသုံးဘာသာ

(က) ရှမ်းပြည်၏ ရုံးသုံးဘာသာသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြစ်သည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်တွင်းရှိ ဒေသန္တရအလိုက်အသုံးပြုလျက်ရှိသော တိုင်းရင်းသားဘာသာများဖြစ်သည့် ရှမ်းဘာသာ၊ ပအိုဝ်းဘာသာ၊ ပလောင်ဘာသာ၊ လားဟူဘာသာ၊ ဝ ဘာသာနှင့် ကချင်ဘာသာ တို့သည်လည်း ဒေသအလိုက် ရုံးသုံးဘာသာများ ဖြစ်စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈၂) ကတိသစ္စာပြုခြင်း

အောက်ဖော်ပြပါ ရှမ်းပြည်၏အရာရှိများသည် သက်ဆိုင်ရာ၎င်းတို့၏ရာထူးတာဝန်များတွင် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးပြီး သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သတ်မှတ်ထားသောကျမ်းကျိန်လွှာများနှင့်အညီ ကတိသစ္စာပြုကြ ရမည်။

(က) ရှမ်းပြည်သမ္မတ

(ခ) ရှမ်းပြည် အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဝန်ကြီးများ

(ဂ) ရှေ့နေချုပ်နှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်

(ဃ) တရားသူကြီးများ

ပုဒ်မ (၁၈၃) ကော်မရှင်များ

(က) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် အောက်ဖော်ပြပါလွှတ်လပ်သည့်ကော်မရှင်အဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းထူ ထောင် နိုင်ရန်အတွက် ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

(၁) လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်

(၂) ကျား-မ တန်းတူရေး ကော်မရှင်

(၃) ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်

(၄) လာဘ်စားမှု ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေး ကော်မရှင်

(၅) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ကော်မရှင်

(၆) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ကော်မရှင်

(ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် အထက်ဖော်ပြပါကော်မရှင်များ၏ တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အပါအဝင် သက်ဆိုင်သောဥပဒေများကို ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

(ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် အထက်ဖော်ပြပါကော်မရှင်များအပြင်လိုအပ်သည်ဟုယူဆပါက အခြား ကော်မရှင် များကိုလဲ ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်နိုင်သည်။

ပုဒ်မ (၁၈၄) လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်

- (က) ရှမ်းပြည်အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်(၇)ဦးကို ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်က အတည်ပြုပေးပြီးလျှင် ၎င်းတို့အားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ရှမ်းပြည်သမ္မတက ခန့်အပ် ပေးရမည်။
- (ခ) လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် လူ့အခွင့်အရေးဖောက်ဖျက်ခြင်းများကို တိုင်ကြားချက်အရ သော်လည်းကောင်း (သို့မဟုတ်) မိမိကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်အရလည်းကောင်း လွတ်လပ် စွာစုံစမ်း စစ်ဆေး ပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။
- (ဂ) လူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် မိမိ၏လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်တွေ့ရှိချက်များကို ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်သို့ အစီရင်ခံတင်ပြရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈၅) ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်

ရှမ်းပြည်အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်မှလက်ခံ အတည်ပြုပြီးလျှင် ရှမ်းပြည်သမ္မတသည် ၎င်းတို့အားရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် တာဝန်ပေးခန့်အပ် ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈၆) နိုင်ငံခြားနှင့် ချုပ်ဆိုသောစာချုပ်များ

- (က) ရှမ်းပြည်အစိုးရသည် ၎င်းပါဝင်ချုပ်ဆိုခဲ့သော နိုင်ငံခြားသဘောတူညီချက်များအားလုံးကို ရှမ်းပြည် လွှတ်တော်သို့ အမြန်ဆုံးတင်သွင်းရမည်။
- (ခ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က အတည်ပြုပေးခြင်းမရှိသော (သို့မဟုတ်) အတည်ပြုရန်ပျက်ကွက်သော သဘောတူ ညီချက်များသည် ပျက်ပြယ်စေရမည်။ သို့ရာတွင်နည်းပညာ နှင့်အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော သဘောတူညီချက်များ အကျိုးမဝင်စေရ။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က အတည်ပြုပေးခြင်းမရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေတစ်ရပ်သည် ရှမ်းပြည်၏ ပြည်တွင်းဥပဒေ၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်မဖြစ်စေရ။

ပုဒ်မ (၁၈၇) လူ့ဦးရေသန်းခေါင်စာရင်း

- (က) ရှမ်းပြည်အမျိုးသားလွှတ်တော်သည် လူ့ဦးရေသန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်း ကော်မရှင် တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်နိုင်သည်။

(ခ) လူဦးရေသန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူခြင်းကို အနည်းဆုံး (၁၀)နှစ်လျှင်တစ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈၈) ငွေကြေးနှင့်ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုကို တရားဝင်ဖော်ပြခြင်း

(က) တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေးတာဝန်များကို ဝင်ရောက်ထမ်းဆောင်လိုသော (သို့မဟုတ်) ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံးသည် မိမိတို့၏ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုကို စာရင်းဖွဲ့ယား အထောက်အထား နှင့်တကွ အတိအကျဖော်ပြရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။

(ခ) အထက်ဖော်ပြပါ ပုဒ်မခွဲ(က)နှင့်ပတ်သက်၍ ရှမ်းပြည်နှင့်ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်များတွင် အလားတူ လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ရန် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကသော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်အသီးသီး၏ လွှတ်တော်များက သော်လည်းကောင်း ဥပဒေပြုပြင်ဌာနပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈၉) နိုင်ငံတော် စာရင်းစစ်ချုပ်

(က) ရှမ်းပြည်အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်ကအမည်စာရင်းတင်သွင်းပြီး ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကလက်ခံအတည်ပြုပေးပြီးလျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှမ်းပြည်သမ္မတက နိုင်ငံတော်စာရင်းစစ်ချုပ်အဖြစ် တာဝန်ပေးခန့်ထားရမည်။

(ခ) နိုင်ငံတော်စာရင်းစစ်ချုပ်သည် အစိုးရဌာနများ၏စာရင်းအင်းများအားလုံးကို လွတ်လပ်စွာစစ်ဆေးပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်။

(ဂ) နိုင်ငံတော်စာရင်းစစ်ချုပ်သည် ၎င်း၏တွေ့ရှိချက်များကို ရှမ်းပြည်အစိုးရနှင့် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော် သို့ ပြန်လည် တင်ပြစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၀) ရှမ်းပြည်ဗဟိုဘဏ်

(က) ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သည် ရှမ်းပြည်၏ငွေကြေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအဝဝကို ထိန်းချုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် လွတ်လပ်သောဗဟိုဘဏ်တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်နိုင်ရန် ဥပဒေပြုပေးရမည်။

(ခ) ရှမ်းပြည်ဗဟိုဘဏ်သည် ရှမ်းပြည်၏ တရားဝင်ငွေကြေးအဖြစ်အသုံးပြုမည့် ငွေတစ်မျိုးတစ်စား တည်းသော ငွေစက္ကူများ၊ ငွေဒင်္ဂါးများကို ထုတ်လုပ်ရမည်။

(ဂ) ရှမ်းပြည်ဗဟိုဘဏ်သည် ရှမ်းပြည်သုံးတရားဝင်ငွေကြေး၏တည်ငြိမ်မှုရရှိစေရန်နှင့် ငွေလဲနှုန်းအတတ်နိုင်ဆုံး တည်ငြိမ်မှု ရှိစေရန်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၁) ပြည်သူ့ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်နိုင်ငံသားတစ်ဦးသည် တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ စုပေါင်း၍ဖြစ်စေ ၎င်း၏ထင်မြင်ယူဆချက် (သို့မဟုတ်) အကြံပြုချက်များကို စာဖြင့်ရေးသား၍ တရားဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး တိုင်းပြည် အာဏာ ပိုင်တစ်ဦးဦးထံသို့ ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်၏ လွှတ်တော်အမတ် ထံသို့ဖြစ်စေ ပေးအပ်နိုင်သည်။
- (ခ) အထက်ပုဒ်မခွဲ (က) နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၂) ဌာနေမြေယာ သတ်မှတ်ခြင်း

- (က) ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အသီးသီးတွင်နေထိုင်ကြသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ မိရိုးဖလာ နေထိုင်ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြသည့်နယ်မြေကိုဖြစ်စေ၊ နယ်မြေ၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုဖြစ်စေ အဆိုပါ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစု၏ ဌာနေမြေယာအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။
- (ခ) ဌာနေမြေသတ်မှတ်ခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ဥပဒေပြုဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ သတ်မှတ် ရမည်။

အခန်း (၁၃)

ကူးပြောင်းရေးကာလ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

ပုဒ်မ (၁၉၃) တည်ဆဲဥပဒေများ

- (က) တည်ဆဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများသည် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်က ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း မပြုသေးမီ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်မဆန့်ကျင်သမျှ အတည်ဖြစ်သည်။
- (ခ) တည်ဆဲစည်းမျဉ်းဥပဒေ၊ စည်းကမ်းဥပဒေ၊ အမိန့်ကြေငြာချက်များ၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ရှမ်းပြည်အစိုးရက ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုသေးမီ ဤဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေနှင့်မဆန့်ကျင် သမျှ အတည်ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ (၁၉၄) တည်ဆဲတရားရုံးများ

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်မပြုမီ တရားစီရင်ရေးအာဏာများကိုကျင့်သုံးလျက်ရှိသော တရားရုံး အဆင့်ဆင့် သည် နောက်ထပ်တရားစီရင်ရေးစနစ်တရပ် မဖော်ထုတ်နိုင်မီကာလအတွင်း တရားစီရင်ရေး အာဏာကို ဆက်လက် ကျင့်သုံးခွင့် ရှိစေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၅) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်မပြုမီကာလအတွင်း နိုင်ငံ့တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသော အမှုထမ်း များ၊အရာထမ်း များအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏မူလတာဝန်များတွင် ဆက်လက်၍တာဝန်ထမ်းဆောင် စေရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၆) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် သဘောတူညီချက်များ

ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတည်မပြုမီကာလက ရှမ်းပြည်အနေနှင့် ပါဝင်သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုး ထားသော နိုင်ငံတကာစာချုပ်များနှင့်သဘောတူညီချက်များကို ရှမ်းပြည်အစိုးရကပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး နောက် ဆက်လက်၍ အတည်ပြုချက်ရယူနိုင်ရန် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၇) လူဦးရေသန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ယူခြင်း

ရှမ်းပြည်အမျိုးသားလွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းနိုင်ခြင်းမရှိသေးမီ ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ကြားဖြတ်သန်း ခေါင်စာရင်း ကော်မရှင်တစ်ရပ်ကို လူဦးရေသန်းခေါင်စာရင်းကောက်ခံခြင်းလုပ်ငန်းစနစ် တကျ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းထူထောင် ပေးရမည်။

အခန်း (၁၄)

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခြင်း

ပုဒ်မ (၁၉၈) ပြင်ဆင်ချက် တင်သွင်းခြင်း

(က) ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေမူကြမ်းတင်သွင်းခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မူရင်းပြဋ္ဌာန်းချက်ကိုဖြည့်စွက်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဤရှမ်းပြည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ကသာ ပြင်ဆင်နိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(ခ) အထက်ပါပုဒ်မခွဲ(က)အရတင်သွင်းစေကာမူ အောက်ပါပုဒ်မခွဲ (ဂ)တွင် ဖော်ပြထားသည့် ကိစ္စရပ်များ အတွက်ကိုမူ ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့်သာ ပြင်ဆင်နိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်။

(ဂ) အောက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့်သာ ပြင်ဆင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(၁) အခန်း(၁)၊ ပုဒ်မ(၁)တွင် ဖော်ပြထားသော တိုင်းပြည်၏အမည်၊

(၂) အခန်း(၁)၊ ပုဒ်မ(၂)တွင် ဖော်ပြထားသော ရှမ်းပြည်၏ နိုင်ငံရေးအခွင့်အာဏာ၊

(၄) အခန်း(၁)၊ ပုဒ်မ(၅)တွင် ဖော်ပြထားသော ရှမ်းပြည်၏ အချုပ်အခြာအာဏာ၊

(၅) အခန်း(၁)၊ ပုဒ်မ(၈)တွင် ဖော်ပြထားသော ရှမ်းပြည်၏ သတ်မှတ်နယ်နိမိတ်၊

(၆) အခန်း(၁)၊ ပုဒ်မ(၉)တွင် ဖော်ပြထားသော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံရေးစနစ်၊

(၇) အခန်း(၃)၊ ပုဒ်မ(၅၁)တွင် ဖော်ပြထားသော ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ၏အခွင့်အာဏာ၊

(၈) အခန်း(၄)၊ ပုဒ်မ(၆၀)တွင် ဖော်ပြထားသောရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၊

(၉) အခန်း(၇)၊ ပုဒ်မ(၁၁၉)တွင် ဖော်ပြထားသောရှမ်းပြည်အစိုးရ၊

(ဃ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရန် ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေမူကြမ်းကို အနည်းဆုံးနိုင်ငံသားသုံး သောင်း က ပြည်သူ့ ဆုံချက်တစ်ရပ်တွင် သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် တင်သွင်းပေး ပို့လျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်က လက်ခံပြီး ဆွေးနွေးပွဲကျင်းပပေးရမည်။

ပုဒ်မ (၁၉၉) ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေမူကြမ်း အတည်ဖြစ်ခြင်း

ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေမူကြမ်းတစ်ရပ်သည် အောက်ပါလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရသာလျှင် အတည်ဖြစ်စေရမည်။

- (က) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ချက်မူကြမ်းကို လွှတ်တော်တစ်ရပ်ရပ်တွင် စတင်တင်သွင်းနိုင်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ တင်သွင်းလျှင် (၃)ပုံ(၁)ပုံ ထောက်ခံချက်ရရှိစေရမည်။ ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များမှ တင်သွင်းမည်ဆိုလျှင် အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ တစ်ဆင့်တင်သွင်းရမည်။ နိုင်ငံသားသုံးသောင်းလက်မှတ် ရေးထိုး၍ တင်သွင်းမည်ဆိုလျှင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ စတင်တင်သွင်းနိုင် သည်။
- (ခ) မည်သည့်လွှတ်တော်တွင်မဆို တင်သွင်းလာသည့် ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေမူကြမ်းကို ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ် များ၏ အစိုးရများနှင့်လွှတ်တော်များထံသို့ သဘောထားရယူရန် ပေးပို့ရမည်။
- (ဂ) ရှမ်းပြည်အဖွဲ့ဝင်ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များက မိမိတို့၏သဘောထားကို (၄၅)ရက် အတွင်း ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်ထံသို့ ပြန်လည်ပေးပို့ရမည်။ ၎င်းသဘောထားများကိုရရှိသောအခါ ပြင်ဆင် ချက်မူကြမ်း စတင်တင်သွင်းခံရသောလွှတ်တော်သည် အများစုဆန္ဒမဲဖြင့်လက်ခံခြင်း (သို့မဟုတ်) ပယ်ချခြင်း များကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။
- (ဃ) ပုဒ်မ (၁၉၈) ပုဒ်မခွဲ (ဂ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတွက် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ လွှတ်တော်တရပ်စီတွင် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ အနည်းဆုံးသုံးပုံနှစ်ပုံ၏ ထောက်ခံမှုရရှိလျှင် လူထုဆန္ဒခံယူပွဲကို ကျင်းပရမည်။ လူထုဆန္ဒခံယူပွဲတွင် ပြည်သူ့လူထုထောက်ခံဆန္ဒမဲ ထက် ဝက်ကျော်ရရှိပါက ဥပဒေကြမ်းသည်အတည် ဖြစ်စေရမည်။
- (င) အခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များအတွက် ရှမ်းပြည်လွှတ်တော်၏ လွှတ်တော်တရပ်စီတွင် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ အနည်းဆုံးသုံးပုံနှစ်ပုံထောက်ခံမှုရရှိလျှင် ဥပဒေမူကြမ်းသည် အတည်ဖြစ်စေရမည်။
- (စ) အထက်ပါအပုဒ်ခွဲ (ဃ) နှင့် (င) အရ အတည်ပြုပြီးသော ဥပဒေကြမ်းကို ပုဒ်မ (၁၁၃) ပုဒ်မခွဲ(ဈ) ပါ အတိုင်းဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည်။

Chapter One

Chief Characteristics

Article 1. Name of State

The name of the state shall be Shan State (*Shan Pyi* in Burmese)

Article 2. Composition

Shan State shall be composed of sub-states with equal political powers and full right of self determination vested in by this constitution.

Article 3. Owner of Sovereign Power

The sovereign power of Shan State belongs to the citizens.

Article 4. Exercise of Sovereign Powers

The people's representatives, elected by direct vote in regular, free and fair general elections, shall exercise the sovereign power, as provided for by this Constitution.

Article 5. Separation of Power

- (A) The three main pillars of sovereign power - the legislative, the executive and the judicial - shall be exercised in separation and there shall be a system of checks and balances among the three branches.
- (B) The Shan State Congress, the Shan State Government and the Shan State Supreme Court and its subordinate courts, established in accordance with this Constitution, shall exercise the sovereign power of Shan State.

Article 6. Division of Power

Shan State and its member sub-states shall allocate and exercise the powers, in accordance with this Constitution.

Article 7. Secular State

- (A) Shan State shall be a secular State. It shall keep religion and politics separate.

- (B) No religion shall be instituted as the State religion.

Article 8. Territory

The territory comprising of land, water, and air masses of the Shan State, shall be as it stands on the day this Constitution is adopted and promulgated. The territory of the Shan State shall not be altered without the approval of all the member sub-states.

Article 9. Political System

- (A) The political system of Shan State shall be a multiparty democratic system.
- (B) Political parties may be freely established in accordance with basic democratic principles and practices.
- (C) The Shan State Congress shall enact law relating to political parties.
- (D) The statute governing political parties shall be based on: National Solidarity, National Security (prevention of alien domination), Strengthening of Federalism, Prevention of dictatorial tendencies, Prevention of vote buying and Prevention of affiliation with illegal businesses.
- (E) The Shan State Congress shall enact law relating to Affirmative Action (also known as Positive Discrimination) for indigenous minorities to have representation in the legislature.

Article 10. Supreme Law

This constitution shall be the Supreme Law of Shan State.

Chapter Two

Bill of Rights, Guarantees and Duties

Fundamental Rights

Article 11. Individual Rights

Every person living in Shan State:

- (A) Shall have the right to life;
- (B) Shall be equal before the law irrespective of differences with regard to ethnicity, native birthplace, religion, skin color, social status, age, gender and sexual orientation;
- (C) Shall have freedom of thought and belief;
- (D) Shall have the right to be legally recognized as a human being and shall have the right to acquire respect and protection for his/her human dignity.

Article 12. Basic Freedom

No person living in Shan State:

- (A) Shall be enslaved;
- (B) Shall be subjected to forced labor;
- (C) Shall be subjected to torture, sexual mistreatment, or cruel, inhuman, and degrading treatment.

Article 13. Irrevocable Rights

The rights contained in Articles 11 and 12 shall not be suspended or revoked under any circumstances.

Article 14. Rights of Expression and Conscience

In accordance with laws enacted by the Shan State Congress, every person living in Shan State Congress shall have:

- (A) The right to freely express publishes and has access to and disseminates information;
- (B) The right to freely worship and perform religious rites and traditions;

- (C) The right to freely assemble and demonstrate peacefully;
- (D) The right to seek political asylum;
- (E) Shan State Congress shall have the power to enact laws to limit exercise of the rights specified in this Article insofar as the exercise of these rights contravenes democratic practices, endangers public health, or corrupts public morality.

Article 15. Privacy Rights

Every person living in Shan State shall be secure from:

- (A) Unlawful interference of privacy of his or her own home, family and correspondence including intrusion on his or her personal freedom and injury to his or her dignity and reputation;
- (B) Illegal search of person and premises, and seizure of his or her property.

Article 16. Gender Equality

Gender equality shall be guaranteed in the family and in the political, economic, social and cultural fields.

Article 17. Rights to Citizenship

Every person living within Shan State shall have the right to apply for citizenship as prescribed by law.

Civil and Political Rights

Article 18. Freedom of Movement

Every citizen of Shan State shall have the right to travel freely anywhere in Shan State.

Article 19. Freedom to Travel Abroad and Re-enter

Every citizen of Shan State shall have the right to leave and return to Shan State.

Article 20. Rights to Marry

- (A) Every person at the age of maturity shall have the right to marry in accordance with his or her free will, without discrimination based on race, religion, or social status.
- (B) Marriage shall not automatically affect the person's right to choose the religion or nationality. The matter shall be in accordance with the person's own free will.

Article 21. Political Rights

Every citizen at the age of maturity shall have the right:

- (A) To participate in the conduct of political affairs, directly or through freely elected representatives;
- (B) To vote and to stand for election in free and fair regular general elections or by-elections, in which voting is direct and by secret ballot, in order to guarantee the expression of free will.

Article 22. Freedom of Association

Every citizen of Shan State:

- (A) Shall have the right freely to form, join, and participate in organizations, associations, and unions in accordance with the law;
- (B) Shall not be forced to participate in any organization, association, or union.

Article 23. Arrest and Detention

- (A) No person in Shan State shall be arrested, detained, or held as a suspect on the basis of mere suspicion;
- (B) Every person arrested or detained shall be treated with the respect due to a human being and human dignity;
- (C) Every person arrested without a warrant shall not be detained for more than twenty four hours. If there are sufficient grounds to detain a person for more than twenty four hours, the matter shall be submitted before a competent court and the person shall be further detained only under the detention order of a judge in accordance with the existing laws.

Article 24. Criminal Charge

- (A) Every person charged with a criminal offense shall have the right:
 - (1) To be informed without unreasonable delay of the charge and alleged specific offense;
 - (2) To be tried within a reasonable time;
 - (3) Not to be compelled to be a witness to the offence;
 - (4) To defense to the fullest extent in accordance with the law;
 - (5) To employ or be provided with an attorney for his or her defense;
 - (6) To be tried in a language which he or she understands or, failing this, to have the proceeding interpreted to him or her.
- (B) All the court hearings and trials shall be open to the public.

Article 25. Trial and Penalty

- (A) No person shall be tried for an offense except under the laws existing at the time of the offense.
- (B) No penalty degrading to the human dignity of the individual shall be imposed.
- (C) A person acquitted of an offense shall not be retried for the same offense.
- (D) No person shall be punished for the same act more than once.
- (E) No person shall be punished for action that was not violation of a law at the time that it was committed.

Economic, Social and Cultural Rights and Duties

Article 26. Property Rights

- (A) Every citizen shall have the right to own, transfer and dispose of, property legally acquired, and the right of inheritance in accordance with the law.
- (B) These rights shall only be revoked or restricted for the benefit of the public at large, in accordance with the law. The private and public interests must be balanced, and the revocation of private rights shall be made only after awarding proper and adequate compensation.

- (C) Customary Law on ownership of land and property that existed before 1948 shall be respected. Law for restitution of land and property that have been confiscated without compensation during the period of military dictatorship shall be enacted by Shan State Congress.
- (D) National Legislation shall provide law for the ownership of land to the citizens of Shan State for fair and just distribution of land.

Article 27. Right to Work

Every citizen shall have the right to work and the freedom to choose his or her occupation without discrimination on the ground of birthplace, religion, class or social status, gender, color, race or ethnicity or age.

Article 28. Rights to Pursue a Living

- (A) In order to freely pursue a living, every citizen shall have the right freely to establish a business enterprises and business association.
- (B) The exercise of the rights specified in Paragraph (A) above, shall not harm the Shan State economic policies and plans, national security, the public interest, and public health.

Article 29. Rights to Invention and Intellectual Property

Every citizen shall enjoy the freedom to engage in creative work and to establish the right to intellectual property in accordance with the law.

Article 30. Rights to Own Traditional In heritage

A community concerned shall have the right to maintain for posterity, own, use, manage and hand down the heritages relating to tradition, culture, skills and knowledge belonging specifically to it through customary and traditional practices.

Article 31. Rights to Residence

Every citizen leaving its own Sub-state for residence or occupational activities in another Sub-state shall be in accordance with the laws of the receiving Sub-state concerned.

Article 32. Rights to Education

Every Citizen of the Federal Union shall:

- (A) Have the right freely to pursue an education;
- (B) Have the right freely to choose his or her desired subject, vocational course and higher education;
- (C) Have the right to have a mandatory free basic education.

Article 33. Rights to Establish Academic Institutions

The right to establish private schools, universities, colleges, science and professional institutions, pursuant to law, shall be guaranteed.

Article 34. Rights to Health

- (A) Every citizen has the right to receive basic health services and protection free of charge.
- (B) The Shan State government shall provide health, accident, and life insurance and an adequate social welfare scheme.
- (C) Every female citizen of Shan State of Burma shall be the primary decision-maker concerning her own reproductive matters, if her health is affected or she has reason to believe that her health is affected.

Article 35. Cultural Rights

Every citizen shall have the right to freely develop and promote the culture, customs, and traditions of his/her own nationality.

Article 36. Languages of Ethnic Nationalities

Every citizen shall have the right freely to learn the language of his/her own nationality and shall have the right to develop and promote it.

Affirmative Action Rights and General Principles

Article 37. Women's Rights

To ensure gender equality, at least 30 percent of the seats at all levels of legislation of Shan State shall be reserved for women.

Article 38. Rights of the Children

- (A) Every child shall have the right to protection and care in his/her status as a minor, and shall be entitled to assistance and care from the society as a whole.
- (B) Children shall not be separated from their families without the consent of their parents or guardians. The care and upbringing of a child are the natural right of the parents. The children may be separated from their family pursuant to a law, in the case where the parents or guardians have failed their responsibilities or where the children may, for some reason, fall into negligence.
- (C) Children shall be protected from commercial and social exploitation. They shall be protected from work that may impair their health, endanger their lives and harm their physical or moral growth.
- (D) Shan State Congress shall enact a law prescribing the minimum age for employment of children.

Article 39. Workers' Rights

- (A) Shan State Congress shall make laws to enable every worker to live a life in consonant with human dignity, mandate decent working conditions, enjoy social security, have appropriate working hours and receive regular leaves.
- (B) Workers shall have the rights to freely form workers' unions and conduct organizing activities.

Article 40. Farmers' Rights

Every farmer shall have the rights to:

- (1) Freely grow, sell, and produce crops;
- (2) Pay taxes in cash;
- (3) Freely form farmers' unions.

Article 41. Rights to informed choice

- (A) Every citizen has the right to informed choice
- (B) The State must provide adequate necessary information on all subjects as provided by Law

Article 42. Rights to be served by Public Institutions

- (A) Every citizen has the right to be served by all levels of public institution
- (B) State legislation must provide necessary laws and guidelines for state agencies to serve every citizen responsibly

Article 43. Rights of differently able*citizens

- (A) Disabled citizens have the right to obtain adequate assistance from the state
- (B) Necessary legislation must be passed by Shan State Congress to provide adequate assistance to disabled citizens

* The new politically correct term for “disabled”.

Article 44. Rights of citizens to initiate legislation

- (A) Citizens have the right to initiate legislative proposals to respective legislature(s) for consideration and implementation
- (B) Necessary laws must be enacted by the Shan State Congress to implement the right to initiative proposals.

Article 45. Environmental Rights

- (A) In addition to having the right to be free from the wretched troubles resulting from environmental damage, every citizen of Shan State shall have the right to have an environment conducive to health and in harmony with nature.
- (B) In addition to recognizing the contribution made by the indigenous and minority peoples towards the protection and conservation of environment, the State government shall prohibit excessive exploitation and production of natural resources that may damage the environment in their settlement areas.

Article 46. Protection by State Human Rights Commission

Any person whose human rights are violated shall have the right to protection by the Human Rights Commission.

Article 47. Recourse to Constitutional Protection

- (A) When necessary, every person shall have the right to apply to the Shan State Supreme Court for receiving protection of the Constitution.
- (B) This right shall not be suspended under any circumstances.

Article 48. Protection by the State Government

Every citizen shall be entitled to petition the Shan State Government for protection inside or outside the country.

Article 49. International Covenants

The courts shall have the right to directly refer to or apply the international covenants ratified by Shan State.

Article 50. Duties

Every citizen of Shan State shall bear the duties:

- (A) To protect Shan State; and
- (B) To maintain and protect the Constitution of the Shan State

Chapter Three

Member sub-states of Shan State

Article 51. Sub-states

- (A) The member sub-states shall have full rights to self-determination in accordance with this Constitution

(B) Shan State shall be composed of geographical sub-states with a dominant ethnic group in each.

Article 52. List of sub-states

(A) The sub-states (bearing geographical names) are:

1.	7.
2.	8.
3.	9.
4.	10.
5.	11.
6.	12.

(B) Dominant ethnic groups in each sub-state are:

1. Akha
2. Danu
3. Intha
4. Kachin
5. Kayan
6. Kokang
7. Lahu
8. Lisu
9. Palaung
10. PaO
11. Shan
12. Wa

Article 53. Constitutions of the Member States

The sub-states of Shan State shall have the right to draft and enact their respective Constitutions, in accordance with this Constitution.

Article 54. Powers of the Member States

The sub-states of Shan State shall have the right to exercise legislative, executive, and judicial powers, in accordance with this Constitution.

Article 55. Exercise of Residual Powers

The sub-states of Shan State shall have all the powers except those exclusively delegated to Shan State and those prohibited to the Sub-states by this Constitution.

Article 56. Rights of Indigenous Ethnic Minorities

- (A) The rights of indigenous ethnic minorities within sub-states of Shan State shall be safeguarded.
- (B) In order to protect the rights of the minorities, the sub-states shall designate and provide for special areas as necessary.
- (C) If 5,000 resident citizens in the respective area demand, by signatures, for designation of special areas, the respective sub-state shall decide the question by a majority vote.

Article 57. Sub-state armed forces

- (A) Each sub-state may establish an armed police force as necessary
- (B) If necessary, each member sub-state may also establish a military force in accordance with laws enacted by the Shan State Congress.

Article 58. Legislation concerning sub-state boundaries

The Shan State Congress shall enact laws for the boundaries of sub-states

Article 59. Powers prohibited to sub-states

No sub-state shall have the power to enter into military alliance with other states or sub-states or to conclude military agreement with them.

Chapter Four

Shan State Congress

Article 60. State Congress

Shan State Congress shall be composed of House of Nationalities and the House of Representatives.

Article 61. Powers of State Congress

All legislative powers granted by this Constitution shall reside in the Shan State Congress.

Article 62. Regular sessions of the State Congress

- (A) The regular session of the Shan State Congress shall be held at least twice a year
- (B) For convening the regular session of the Shan State Congress, a public notice shall be issued not less than 30-days in advance
- (C) Shan State President shall convene the regular session of the Shan State Congress
- (D) The Shan State President shall deliver a report on state affairs at every regular session of the Shan State Congress.

Article 63. Special or Emergency Session

- (A) Special or emergency sessions of Shan State Congress shall be convened for the following matters:
 - 1. Ratification of amendment to the State Constitution
 - 2. Approving terminating a declaration of state emergency
 - 3. Affirming election of the State Executives or appointment of the Justices of the State Supreme Court
 - 4. Ratification of declaration or cessation of war on a foreign country

Article 64. Quorum for Meetings of Shan State Congress

Attendance of more than half the members of House of Nationalities and more than half the members of House of Representatives shall form the quorum for a meeting of Shan State Congress.

Article 65. Vote

Decisions of the Shan State Congress shall be made by a majority vote of members of each House attending the session.

Article 66. The speaker of Shan State Congress

The Chairpersons of the House of Nationalities and the House of Representatives shall take turn to preside as Speaker over the meetings of Shan State Congress. The term “Chairpersons” also refers to Vice Chairpersons of both Houses.

Article 67. Prohibition on Simultaneous Membership in Both Houses

A member of one House shall not simultaneously serve in the other House.

Article 68. Exemptions and Privileges

- (A) No member of the Shan State Congress shall be questioned, punished or brought to trial for any vote cast, speech or discussion made, or distribution of written materials.
- (B) During a session of Shan State Congress, no Congress member shall be arrested, except during the commission of the offense itself, charged or punished for any offense, without approval of Shan State Congress.

Article 69. Compensation and Benefits

Shan State Congress shall provide by law for its members to receive appropriate compensation and benefits for their services. Any decision to raise the compensation or benefits shall take effect only in the new term of Shan State Congress.

Article 70. International covenants and treaties

Shan State Congress shall have the power to ratify or reject international covenants and treaties signed by the Shan State Government.

Article 71. Bylaws and Procedures of Shan State Congress

Shan State Congress shall prescribe bylaws, or rules of procedure for its duties and activities.

House of Nationalities

Article 72. Composition of House of Nationalities

- (A) The House of Nationalities shall be composed of an equal number of representatives from various sub-states.
- (B) The sub-states of Shan State shall each send 5 representatives to the House of Nationalities.

Article 73. Election of Members of House of Nationalities

(A) Members of the House of Nationalities shall be chosen by the member sub-states, in accordance with their respective constitutions.

(B) A citizen intending to be a candidate for membership in the House of Nationalities shall:

- (1) Have attained the age of twenty-five years, on the day of election;
- (2) Have been a citizen of the Shan State for at least ten years;
- (3) Not be a citizen of two or more than two states.

Article 74. Chairperson and Vice-chairperson of the House of Nationalities

The members of the House of Nationalities shall elect the Chairperson and Vice-chairperson of the House from among their number. The Chairperson and Vice-chairperson shall not be from the same sub-state.

Article 75. Term of Office of Members of House of Nationalities

The term of office of member of the House of Nationalities shall be four years. Each sub-state shall designate its new members in accordance with its constitution.

Article 76. Regular Session of House of Nationalities

- (A) The President of Shan State shall convene the first session of the House of Nationalities within 60 days after the each election.
- (B) A regular session of the House of Nationalities shall be convened at least once a year.
- (C) The Chairperson of the House of Nationalities shall convene the regular session of the House of Nationalities.
- (D) For the convening a regular session of the House of Nationalities, a public notice shall be issued thirty days, in advance.

Article 77. Special or Emergency Sessions of House of Nationalities

- (A) The Chairperson of the House of Nationalities shall convene a special or emergency session of the House when all members from two States of the House of Nationalities or one quarter of all of the members of the House of Nationalities so request.
- (B) The Chairperson of the House of Nationalities shall convene a special or emergency session of the House when the Prime Minister of Shan State so requests.
- (C) For convening a special or emergency session of the House of Nationalities, a public notice shall be issued 15 days, in advance.

Article 78. Quorum for Meetings of House of Nationalities

- (A) Attendance of more than half the members of the House of Nationalities shall form the quorum for a meeting.
- (B) Only attendance of two thirds of members of the House of Nationalities shall form quorum for voting purposes. In the meetings attended by two thirds of members of the House of Nationalities, decisions shall be made by a majority vote.

Article 79. Power of Chairperson of House of Nationalities

The Chairperson of the House of Nationalities shall have the power to enforce rules of procedure over meetings of the House of Nationalities and supervise conduct of the members for obedience to the rules. No one may enter the premises of House of the Nationalities to conduct a search or to arrest any person, without permission of the Chairperson.

Article 80. Committees of the House of Nationalities

Committees of the House of Nationalities, including the Foreign Affairs committee, the Defense Affairs Committee, Finance Committee and Committee on Commerce, shall be composed of members of the House of Nationalities.

Article 81. Rules of Procedure of House of Nationalities

The House of Nationalities shall determine and prescribe its own rules of procedure.

House of Representatives**Article 82. Composition of House of Representatives**

The House of Representatives shall be composed of members elected by citizens through elections based on proportion of the population.

Article 83. Electing Members of House of Representatives

- (A) Members of the House of Representatives shall be directly elected in free and fair elections, with secret ballots, by the people, who are eligible to vote.
- (B) The number of representatives and the boundaries of their constituencies shall be in accordance with the law enacted and prescribed by Shan State Congress.

Article 84. Qualification of Representatives

Every citizen standing as a candidate in election for membership in the House of Representatives, shall:

- (1) Be a citizen of the Shan State who have attained the age of twenty five years, on the election day;
- (2) Have resided continuously, at least for 10 years, in Shan State, in the case of a naturalized citizen;
- (3) Not be a citizen of two or more states.

Article 85. Chairperson and Vice-chairperson of House of Representatives

Members of the House of Representatives shall elect the Chairperson and vice-chairperson of the House from among their number.

Article 86. Term of Members of House of Representatives

- (A) The regular term of the House of Representatives is four years. The term of the House shall be counted from the day when the first meeting of it is held.
- (B) The term for members of the House of Representatives is the same as the term for the House.

Article 87. Elections for House of Representatives

General elections to elect members to the House of Representatives for the next term shall be held at least 60 days prior to the end of the regular term of the House.

Article 88. Regular Session of House Representatives

- (A) The Shan State President shall call for the convening of the first session of House of Representatives within 30 days after the general elections.
- (B) House of Representatives shall convene a regular session not less than twice a year.
- (C) The Chairperson of the House of Representatives shall convene the regular sessions of the House.
- (D) House of Representatives shall issue public notice at least fifteen days prior to the convening of a regular session.

Article 89. Special or Emergency Sessions of House of Representatives

- (A) Chairperson of the House of Representatives shall convene a special or emergency session when:
- (1) The Shan State President so instructs; or
 - (2) The Shan State Prime Minister so requests; or
 - (3) One fourth of the House of Representatives members so request.
- (B) The House of Representatives shall issue public notice at least seven days prior to convening a special or emergency session.

Article 90. Quorum for meetings of House of Representatives

A meeting of the House of Representatives may be held if more than 30% of the members are present. However, for the purpose of voting, attendance of more than half the number of all the members of the House of Representatives shall form the quorum. Decisions shall be made by majority vote.

Article 91. Dissolving House of Representatives

- (A) The Shan State President, on recommendation of the Shan State Prime Minister, shall dissolve House of Representatives.

Exception: However, the Shan State President may reject recommendation of the Shan State Prime Minister to dissolve the House of Representatives, when the reason for the recommendation is the failure of the Shan State Prime Minister to receive support of the majority in the House, in a no-confidence motion. In such a situation, the Shan State President shall immediately call a meeting of the House, for the purpose of having the name of a new Shan State Prime Minister submitted.

- (B) When meeting of the House of Representatives is called under Paragraph (A) above, the name of a new Shan State Prime Minister shall be submitted within 15 days. If the House fails to do so, the Shan State President shall dissolve the House of Representatives.
- (C) New elections for the House of Representatives shall be held not later than 60 days after the dissolution of the House of Representatives.

- (D) After the dissolution of the House of Representatives and before a government can be formed by holding new elections, the President shall form an interim Government and entrust it with the duty to govern the State during the interim period.

Article 92. Powers of Chairperson of House of Representatives

The Chairperson of the House of Representatives shall have the power to enforce the rules of procedure over the meetings of the House and to supervise conduct of the members for following the rules. No one shall enter the premises of the House of Representatives to conduct a search or to arrest any person, without permission of the Chairperson.

Article 93. Investigative Commission

If one fourth of members of the House of Representatives request, the House of Representatives shall form an Investigative Commission. The Shan State Congress shall enact a law to provide for composition, regulations, and mandates of the Investigative Commission.

Article 94. Rules of Procedure for House of Representatives

The House of Representatives shall lay down its own rules of procedure.

Chapter (5)

State Legislation

Article 95. Introduction of Bills

- (A) The Government of the Shan State or any member of either House may introduce bills.
- (B) Money bills shall be introduced only in the House of Representatives.
- (C) Bills relating to natural resources shall be introduced only in the House of Nationalities.

Article 96. Adoption of Bills

- (A) Except for the State Budget bill, all the bills introduced in the House of Representatives, on receiving more than half of the votes, shall be sent to the House of Nationalities. Such a bill shall become law only if it receives more than half of the votes of the House of Nationalities.
- (B) A bill introduced in the House of Nationalities, on receiving more than half of the votes, shall be sent to the House of Representatives. Such a bill shall become law only if it receives more than half of the votes in the House of Representatives.

Article 97. Adoption of Annual State Budget Bill

The annual state budget bill shall be introduced in the House of Representatives. If the bill receives a simple majority vote in the House of Representatives, it shall be subsequently transferred to the House of Nationalities. If the House of Nationalities adopts the bill within 21 days, by a simple majority vote, it shall become law.

Article 98. Interim Budget Management

If the Shan State Congress fails to adopt the budget bill for the coming fiscal year of the State Government by the end of the current fiscal year, the State Government may appropriate funds to make payment for ordinary expenses, within the extent allowed in the previous budget for ordinary expenses.

Article 99. Joint Committee

- (A) If an entire bill or part of the bill passed by one House cannot be passed by the other House, either one of the Houses or the Shan State Government may request for the formation of a Joint Committee in order to negotiate on the bill.
- (B) The Joint Committee shall consist of an equal number of members from each House.
- (C) The Joint Committee shall dissolve automatically upon completion of its tasks.
- (D) When the Joint Committee fails to reach agreement on a bill, the bill shall become a Dead Bill.
- (E) If the Joint Committee agrees to any amendment of or change in a bill, the bill shall be returned to the House where the bill originated. If that House passes the bill as amended or changed, then it shall be transferred to the other House and, if the other House passes the bill as amended or changed, and then the bill shall become law.

- (F) If a bill is circulated in accordance with Paragraph (E) of this Article but fails to pass either House in accordance with the rules and procedure set out in Article 96, then the bill shall become a Dead Bill.

Article 100. Dead Bill

Neither House shall reintroduce a Dead Bill within two years from the day it became a Dead Bill.

Article 101. Promulgation of Laws

Every bill passed by the Shan State Congress must be signed and promulgated by the President of Shan State within seven days. If the President of Shan State fails to sign and promulgate it within seven days after the date of presentation, the President of Shan State shall be deemed to have signed and promulgated it by the end of the seventh day.

Article 102. The Exclusive Legislative Powers of the Shan State Congress

Shan State Congress shall have exclusive legislative powers over the following matters:

- (1) Foreign affairs;
- (2) State defense;
- (3) Postal services and Telecommunications,
- (4) Issue and distribution of currency notes and coins;
- (5) Standardizing weights and measures;
- (6) Annual budget of Shan State;
- (7) State highways, railways, airways, and waterways;
- (8) Standards for post-graduate education;
- (9) Regulations concerning foreign trade and commerce;
- (10) Matters concerning international monetary organizations;?
- (11) State citizenship, naturalization, emigration and immigration;
- (12) State police force;
- (13) State emergencies;
- (14) State Census;

- (15) Producing, Selling, Importing and Exporting of weaponry, ammunition and explosives;
- (16) Election for the House of Representatives;
- (17) Copyright, intellectual property rights, patents and trademarks;
- (18) Marriage, divorce and inheritance laws for people with dissimilar traditions and customs;
- (19) Regulations concerning customs duties, Import and Export Taxes;
- (20) Matters concerning state health;
- (21) Higher science and technical education;
- (22) Regulations of the state Bank;
- (23) Regulations concerning courts
- (24) Law ensuring autonomy of sub-states
- (25) Law ensuring autonomy of local governments
- (26) Law concerning dissemination of the Constitution to public servants, the public and educational institutions from high school level upwards
- (27) Law demarcating the boundaries of sub-states, townships and village tracts

Article 103. The Concurrent Legislative Powers

Shan State Congress and the respective sub states shall have concurrent legislative powers over the following matters:

- (1) Matters concerning taxes, including sale tax, business tax, income tax, excise tax and port tax,
- (2) Environmental protection;
- (3) Narcotic and harmful drugs;
- (4) Birth and death registration;
- (5) Energy projects and large development projects falling within the territory of sub-state(s);
- (6) Exploitation, production and sale of aboveground and underground natural resources within the territory of sub-state(s);
- (7) Matters concerning Investment by Foreign Governments and Private Corporations in sub-state(s);

- (8) Regional radio and television broadcasting services;
- (9) Banking and Insurance;
- (10) Matters concerning transfer of Real Property;
- (11) Regulations concerning universities and vocational institutions;
- (12) Rules and regulations of inter-substate rivers and waterways;
- (13) Matters concerning refugees and political asylum;
- (14) Criminal laws and civil procedure codes;
- (15) Civil service training courses;
- (16) Regulations concerning workers and farmers;
- (17) Health issues

Article 104. Decision of Constitutional Court

If a dispute arises due to legislation on a matter contained in the list of Concurrent Legislative Powers, either by the Shan State Congress or sub-state legislature, the decision of the Constitutional Court in such a case shall be final and binding.

Article 105. Legislation by Shan State Congress on Matters of Concurrent Legislative Powers

When and if a sub-state enacts a law on a matter, contained in the list of Concurrent Legislative Power that may be injurious to the interests of other sub-states or citizens of other sub-states, or to the interests of the Shan State to its entire extent, the Shan State Congress shall enact law on the matter.

Article 106. Obtaining Joint Agreement

If the Shan State Congress or the legislature of any sub-state is enacting a law concerning extraction and production of natural resources, marketing, foreign investment and production of energy, the law shall come into force only when it has obtained consent of the other.

Article 107. Legislative Powers of sub-states

The legislatures of the sub-states shall retain all legislative powers not delegated exclusively or concurrently to the Shan State Congress by this constitution.

Article 108. Supremacy of State Law

If the laws conflict between Shan State law and Sub-state law, the Shan State law shall prevail.

Chapter Six

Shan State President

Article 109. Head of State

The Shan State President shall be the Head of State.

Article 110. Qualifications

- (A) A candidate seeking election as the Shan State President or Vice Shan State President shall:
- (1) Be a citizen of the Shan State;
 - (2) Have been born of parents both of whom are citizens of Shan State;
 - (3) Have resided continuously in Shan State for over ten years; and
 - (4) Have attained the age of 35 years, on the date on which he/she registers as a candidate for the Shan State President or Vice Shan State President
 - (5) Not be a citizen of two or more states
- (B) The Shan State President or Vice Shan State President shall not be a member of the state or a Sub-state Government or a member of the Shan State or a sub-State Assembly. If the person elected as President or Vice President holds such a position, he/she shall be deemed to have resigned from that position once elected as Shan State President or Vice Shan State President.

Article 111. Election Procedures

- (A) The Shan State Congress shall elect the Shan State President or Vice Shan State President from among candidates nominated by the various –Sub-State Legislative Assemblies.
- (B) A person from one Sub-State having been elected as the Shan State President, no person from that Sub-State shall be eligible to be the Shan State President until three subsequent terms have elapsed.
- (C) The Shan State Congress shall prescribe the practices and procedures for election of the Shan State President or Vice Shan State President by law.

Article 112. Term of Office

The term of office of the Shan State President shall be five years from the date he/she starts to assume official duties.

Article 113. Duties and Powers

- (A) The Shan State President shall be the Commander-in-Chief of Defense Forces of Shan State.
- (B) The Shan State President, in consultation with and with approval of the State Government, shall have the power to declare war against a foreign country or cessation of war.
- (C) In execution of the powers provided in Paragraph (B) above, the Shan State President shall obtain endorsement of the Shan State Congress in regular session or call an emergency session for this purpose.
- (D) The Shan State President shall have the power to grant pardons.
- (E) The Shan State President shall appoint the person, whose name has been submitted by the Shan State Congress, as the Shan State Prime Minister.
- (F) The Shan State President shall appoint the persons, whose names have been submitted by the Shan State Prime Minister, as Ministers of the State Government.
- (G) On recommendation of the Shan State Prime Minister, the Shan State President shall receive resignation of a State Minister or shall suspend him/her from his/her duties.
- (H) On advice of the Shan State Prime Minister, the Shan State President shall convene the House of Representatives or dissolve it in accordance with Article 91 of this Constitution.
- (I) The Shan State President shall sign and promulgate as state laws all bills approved or deemed to have been approved by the Shan State Congress.

- (J) The Shan State President may intimate the Shan State Congress a matter concerning the Shan State or the people, or issues of importance by correspondence or speech.
- (K) Shan State President may deliver an address to the people of the Shan State from time to time.
- (L) In consultation with the State Government, the Shan State President may perform duties and responsibilities entrusted to him/her concerning matters apart from the ones, which are expressly provided for in this Constitution. However, it shall not be in contradiction to the Constitution.
- (M) The Shan State President shall declare the state of emergency or the end of it.

Article 114. Prerogatives of the President and the Vice President

The Shan State President and the Vice President each should be provided with the trappings and a residence. They shall also be entitled to a salary and allowances as prescribed by law.

Article 115. Impeachment of the Shan State President or Vice

President

- (A) The Shan State President may be impeached for any of the following reasons. If the President:
 - (1) Commits high treason;
 - (2) Violates this Constitution;
 - (3) Commits gross misconduct.
- (B) A motion to impeach the State President, in accordance with Paragraph (A) above, may be introduced in either House of the Shan State Congress. The impeachment inquiry may proceed, only when more than half of the members of the House endorse the motion.
- (C) The motion of impeachment of the Shan State President passed by one House shall be examined by the other House.
- (D) After inquiry, if two thirds of the members of the House concerned confirm that the State President has committed an offense disqualifying him/her to retain the position of President, then the motion shall be introduced in the Shan State Congress.
- (E) If the majority of members of the Shan State Congress endorse the motion introduced in accordance with paragraph (D) above, the Shan State President shall be removed from office.

- (F) Throughout the impeachment process, the Shan State President shall have the right to defend himself/herself, in person, or through a representative.
- (G) The provisions contained in this Article shall also apply to the Vice Shan State President.

Article 116. Vacancy and Replacement

If the Shan State President dies during his/her term of office or becomes unable to continue to perform his/her duties or is removed from office according to Article 114 of this Constitution, the vacancy shall be filled as follows:

- (A) The Vice Shan State President shall perform duties of the Shan State President until the expiration of the regular term of office of the Shan State President.
- (B) The Chairperson of the House of Nationalities shall take up duties as the Vice Shan State President.
- (C) If further vacancy occurs during the regular term of the State President, new elections shall take place according to the provisions of Article 111 of this Constitution.

Article 117. Immunities

No one shall initiate civil or criminal suit against the Shan State President and Vice Shan State President during their term of office for acts undertaken or not undertaken within the scope of their duties.

Article 118. Prohibition

The Shan State President and the Vice Shan State President shall not hold any other salaried office nor belong to management of an enterprise carried on profit.

Chapter Seven

Shan State Government

Article 119. Composition

- (A) The Government of Shan State shall be composed of Ministers led by the Prime Minister.
- (B) The Ministers of Shan State shall be chosen from among members of the House of Representatives.
- (C) The Shan State Government shall represent the House of Representatives by group.

Article 120. Term of Office

The term of office of the Shan State Government shall be the same as the term of office of the House of Representatives.

Article 121. State Prime Minister

- (A) The Shan State President shall appoint as the State Prime Minister the person chosen by members of the House of Representatives.
- (B) The State Prime Minister shall be the person receiving the absolute majority vote of the House of Representatives.
- (C) If no candidate secures the absolute majority vote within fourteen-day period, the candidate who has secured the most votes shall be submitted for appointment as the State Prime Minister.
- (D) The Shan State President shall appoint or remove the persons, proposed by the State Prime Minister, as Deputy State Prime Minister and Ministers.
- (E) Upon request by the Shan State President, the State Prime Minister shall remain in office until a successor has been chosen.

Article 122. Deputy State Prime Minister

The Deputy State Prime Minister shall have the right to perform duties of the State Prime Minister, when the State Prime Minister is incapable of performing his/her duties or by permission of State Prime Minister.

Article 123. Replacement

When the office of State Prime Minister becomes vacant, replacement shall take place as provided for in Article 120 of this Constitution.

Article 124. No Confidence Motion

- (A) A motion of no confidence against the State Government or an individual Minister shall not be made during the twelve-month period after formation of the Government.
- (B) If the absolute majority of the members of the House of Representatives endorse the no confidence motion against the Government or an individual Minister, then the Government or the individual Minister shall resign from office.
- (C) If the entire Government has to resign, the Shan State President shall appoint a new State Prime Minister, in accordance with Article 120 of this Constitution.

Article 125. Resignation

- (A) If the State Prime Minister resigns from office, the State Ministers shall also be deemed to have resigned from their respective offices.
- (B) A Minister of the Government may resign by handing over his/her resignation letter for submission to the Shan State President, to the State Prime Minister.

Article 126. Duties of the Government

- (A) The State Prime Minister shall be in charge of the Shan State Government.
- (B) The State Government shall prepare the annual State Budget and submit it to the House of Representatives.
- (C) In a situation where the Shan State is being attacked by another country or if it is under threat of an attack, the Government may take measures for the defense of the State, with the approval of the Shan State President. If the Shan State Congress is not in session, the measures taken shall be submitted to the nearest Shan State Congress meeting.
- (D) In consultation with the Shan State President, the State Government may undertake measures on matters of participation of the State armed forces, in joint peacekeeping effort and in joint military exercises for raising the capacity of them, in accordance with unilateral or bilateral agreements.

Article 127. Ministries

The State Government may form, as necessary, not more than 30 ministries, including the ministries mentioned below:

- (1) Ministry of Foreign Affairs
- (2) Ministry of Defense
- (3) Ministry of Finance and Planning;
- (4) Ministry of Home Affairs
- (5) Ministry of Health
- (6) Ministry of Agriculture and Forestry;
- (7) Ministry of Economy and Trade
- (8) Ministry of Transportation
- (9) Ministry of Labor
- (10) Ministry of Energy
- (11) Ministry of Education
- (12) Ministry of Justice
- (13) Ministry of Communications
- (14) Ministry of Forestry and Environmental Conservation
- (15) Ministry of Gender Equality
- (16) Ministry of Science and Technology
- (17) Ministry of Welfare
- (18) Ministry of Hotel and Tourism
- (19) Ministry of Public Information;
- (20) Ministry of Mining;

Article 128. State Attorney General

- (A) The State Prime Minister shall nominate a State Attorney General to advise and represent the State Government in legal matters. The Shan State President shall appoint the State Attorney General upon confirmation of the nomination by the Shan State Congress.
- (B) The State Attorney General shall have the right to attend sessions of the Shan State Congress and answer questions on behalf of the government.

Article 129. Prohibition of Secondary Occupation

Neither a member of the State Government nor the State Attorney General shall:

- (A) Hold other salaried office; or
- (B) Belong to management of an enterprise carried on profit

Chapter Eight

Shan State Judiciary

Article 130. Judicial Power

The judicial power of Shan State shall be vested in the courts. It shall be exercised in various levels of courts instituted in accordance with the statutes, enacted by the Shan State Congress, and the judiciary shall be an independent and impartial system.

Article 131. Constitutional Court

- (A) A Constitutional Court shall be established in order to resolve constitutional disputes.
- (B) Shan State Congress shall enact the law and procedure providing for appointing the Constitutional Court.

Article 132. Institution of State Courts

- (A) The State Supreme Court and its subordinate state courts shall be established for the exercise of the state judicial powers.
- (B) The Shan State Congress shall enact laws for the establishment and procedures of the State Courts.

Article 133. Composition of the State Supreme Court

- (A) The Supreme Court of Shan State shall be composed of 7 Justices.
- (B) The Shan State President shall appoint the Justices nominated by the State Prime Minister and approved by the Shan State Congress.
- (C) The name of no member of the Shan State Congress shall be submitted for position of the State Supreme Court.
- (C) The Shan State President shall appoint a person, as the Chief Justice, selected by the State Supreme Court Justices from among themselves.

Article 134. Institution of Constitutional Court

- (A) A Constitutional Court shall be instituted to resolve disputes concerning either the interpretations of the provisions in the constitution or in its implementation.
- (B) The Constitutional Court shall be composed of 7 justices of the Supreme Court along with two representatives appointed by the House of Nationalities and two representatives appointed by the House of Representatives, totally 11 members.
- (C) The Shan State Congress shall enact the law and procedure, providing for appointing the members of House of Nationalities and House of Representatives to the Constitutional Court.

Article 135. Location of the State Supreme Court

The office of the State Supreme Court shall be located in the Capital of Shan State. The State Supreme Court shall have the right to sit in State Courts in the sub-states and, when necessary, elsewhere in Shan State.

Article 136. Qualifications of Justices

A Justice of the State Supreme Court shall:

- (A) Be a citizen of Shan State born of parents who are Shan State citizens.
- (B) Have at least ten years of experience in legal profession; and
- (C) Enjoy reputation as an honest, direct and steady person

Article 137. Appointment of Judges

There shall be no discrimination on the ground of ethnicity, religion, color, or gender in appointment of the Judges.

Article 138. Independence of the Judiciary

The judges shall independently adjudicate and subject only to the law.

Article 139. Prohibition to Have Second Occupation

Apart from their judicial work, the State Judges shall not:

- (A) Hold any other salaried office or occupation;
- (B) Hold a management position in an enterprise run on profit;
- (D) Be members of any legislative body or of a government.

Article 140. Remuneration

The Judges shall receive remuneration in an amount to be determined by the Shan State Congress.

Article 141. Term of Office

The term of office of a Judge shall expire:

- (A) At their own request;
- (B) When being permanently incapable to perform his/her duties;
- (C) Committing an act of gross misconduct; or

- (D) Attains the age of 80 years;

Article 141. Investigation

On request of the State Attorney General with regard to Article 140 (B) or (C), an inquiry committee shall be formed consisting of an equal number of representatives of the National Congress and the House Congress. The Shan State Congress shall decide on the findings of the inquiry committee by vote.

Article 143. Immunity

State Judges shall be immune from criminal or civil suits for performance undertaken within the scope of their judicial duties except for intentional infringement of the law.

Article 144. Jurisdiction of the State Supreme Court

- (A) Without prejudice to provisions of Article 133, the State Courts shall have jurisdiction over the following matters:
 - (1) Disputes between sub-States;
 - (2) Disputes between citizens of one sub-state and those of another sub-state;
 - (3) A petition to transfer a case from one sub-state's court to another sub-state's court;
 - (4) Jurisdiction disputes between sub-state courts;
 - (5) Disputes arising out of contracts between a foreign companies and a domestic companies, a sub-state Government or State; and
 - (6) Bankruptcy and insolvency.

- (B) The State Supreme Court shall have the power to issue:
 - (1) Writ of habeas corpus
 - (2) Writ of quo warrantor
 - (3) Writ of prohibition
 - (4) Writ of mandamus
 - (5) Writ of certiorari

- (C) The Shan State Congress shall provide the exclusive jurisdiction of the State supreme Court by law.

Article 145. Customary Laws

Customary laws are applicable in local (village tract, village level) administration of legal cases.

Chapter Nine

Citizenship

Article 146. Rights of Citizens

A Citizen of Shan State shall enjoy equal rights and immunities in all the Sub-States of Shan State.

Article 147. Rights of Sub-State Citizens

In the case of a citizen moving from an original Sub-state to another, shall be entitled to become a citizen of the new Sub-state of residence, to vote and stand in elections for public office, to the extent that the law of the new Sub-state allows.

Article 148. Citizenship

Every person, whose ancestors were citizens of Shan State before 31 January 1946, (when the independent State Council was founded by leaders of Shan State in Mongkeung) shall be a citizen of Shan State.

Article 149. Naturalization of Aliens

- (A) Aliens born in Shan State before 31 January 1946, their descendents, and residing continuously in the country shall have the right to become a citizen of Shan State, in accordance with provisions of the law enacted by the Shan State Congress.
- (B) The Shan State Congress shall enact a law for acquisition, loss and restoration of citizenship.

Article 150. Restoration of Citizenship

Every person whose citizenship was revoked before adoption of this Constitution shall be given citizenship, if he or she applies for it.

Article 151. Right to Vote as a Citizen

A citizen of Shan State, wherever sub-state he/she resides in, has the right to vote in all statewide general elections.

Article 152. State Citizen's Rights to Vote and Stand in Election

A citizen has the right to vote or stand for public office in elections only in his own respective Sub-state. That right shall not be exercised in more than one Sub-state.

Article 153. Citizens Abroad

The Shan State Congress shall enact laws prescribing the rights and duties of citizens who are living abroad.

Chapter Ten

State Defense and Security Forces

Article 154. Basic Principles Concerning Defense and Security Forces

- (A) The Armed Forces of Shan State are for the security of Shan State and shall protect its citizens.
- (B) The Armed Forces of Shan State shall maintain peace.
- (C) Members of the Armed Forces of Shan State shall respect and abide by this Constitution.
- (D) No member of the Armed Forces of Shan State shall be a member of any political party or owe allegiance to any political party or any person.
- (E) There shall be no discrimination in the Armed Forces of Shan State on the basis of ethnicity, religion, race, gender or sexual orientation.

- (F) The Armed Forces of Shan State shall be part of the Armed Forces of the Federal Union of Burma following ratification of the draft constitution of the Federal Republic of the Union of Burma.

Article 155. Defense and Security Forces of Shan State

The Shan State Congress may enact laws empowering the State Armed Forces necessary for the matters of defense and security of Shan State.

Article 156. Basic Defense Principles of State Armed Forces

The Shan State Congress shall lay down the basic principles concerning the State Defense.

Article 157. State Armed Forces

- (A) The Shan State Armed Forces shall be formed to implement the Basic Defense Principles enacted by the Shan State Congress. All the sub-states shall be represented proportionally in the Shan State Armed Forces.
- (B) Shan State President shall be Commander in Chief of the Armed Forces.
- (C) The State Government, under the leadership of the Prime Minister shall be responsible in the supervision of the Shan State Armed Forces.
- (D) Matters relating to daily work of the State Armed Forces shall be under the supervision of the Defense Ministry.
- (E) No person, who is in active service of the State Armed Forces, shall be appointed as the State Defense Minister. The State Defense minister shall be a civilian, and a democratically member of the House of Representatives.

Article 158. Composition of State Armed Forces

- (A) The State Armed Forces shall be composed of the Army, Air Force and sub-state security forces depending on necessity.
- (B) The Shan State Congress shall enact laws concerning the organization of each branch of the State Armed Forces.

Article 159. Civilian Control and Administration

The State Armed Forces shall be under civilian administration and control, at all time.

Article 160. Command and Control During a State of Emergency

In the time of a state of emergency, the Shan State President shall:

- (A) Command and control the State Armed Forces, exercising the power of Commander in Chief;
- (B) Have the power to move, mobilize, assign missions and suspend missions to any unit of the defense and security forces, in consultation with the State Government Prime Minister.

Article 161. Military Academies

Separate military academies shall be established. Cadets for Army, Air Force and sub-state security forces academies shall be chosen proportionally by each sub-state.

Article 162. Civic Education in Military Training

At all levels of military training, in addition to military subjects there shall be instructions on:

- (A) Basic democratic practices and concepts on human rights;
- (B) Basic concepts of civil administration, including Constitution of Shan State.

Article 163. Mandatory Military Service

Every citizen of Shan State shall perform military service, in accordance with military service law enacted by the Shan State Congress. Details shall be provided for in the State Armed Forces Act.

Article 164. State Police

- (A) The State Police Force shall be established in order to maintain and protect state security (and law and order) in Shan State.
- (B) The State Police Force shall be maintained under civil administration.
- (C) The Shan State Congress shall enact law providing for establishment of the State Police Force.

Article 165. State Intelligence Force

- (A) For the security of Shan State, the State Intelligence Force shall be established.
- (B) The State Intelligence Force shall be maintained under civil administration.
- (C) The Shan State Congress shall enact law providing for establishment of the State Intelligence Force.

Article 166. State Security Council

The Shan State Congress shall enact law providing for establishment of the State Security Council.

Chapter Eleven

State of Emergency

Article 167. State of Emergency

A state of emergency may be proclaimed under any one of the following circumstances:

- (A) When there is external armed aggression against the state territory or sufficient reason to believe that there is a threat of such aggression;
- (B) When there is deterioration of peace, law and order, and emergence of a state evidently threatening, effecting or disturbing public security and harmony;
- (C) When there is natural disaster resulting in widespread destruction, injury or death, or there is enough reason to believe that there is an impending threat of the same.

Article 168. Proclamation of State of Emergency

- (A) The Shan State President shall declare a state of emergency for the entire territory or part of Shan State, upon request by the State Government.
- (B) If the proclamation of the state of emergency relates to Article 167 (A) and (B), the State Prime Minister shall submit the matter to the nearest meeting of the House of Representatives or convene an emergency meeting of it and obtain its approval. If the House of Representatives does not approve the declaration of state of emergency, it shall become void.

- (C) If the proclamation of the state of emergency during the period when the House of Assembly has been dissolved, the Shan State President shall obtain approval from the nearest meeting of the House of Nationalities or convene an emergency meeting of it, to obtain approval.

Article 169. Duration of a State of Emergency

- (A) The duration of a state of emergency proclaimed under Article 167 (A) may be extended to three months.
- (B) The duration of a state of emergency proclaimed under Article 167 (B) may be extended to one month.
- (C) The duration of a state of emergency proclaimed under Article 167 (C) may be extended to six months.
- (D) For every extension of the duration of a state of emergency when it expires, approval of the Shan State Congress shall be obtained.

Article 170. Powers and Duties

- (A) When the Shan State President proclaims a state of emergency under Article 167 (A), he/she shall:
 - (1) Exercise the powers of Commander in Chief and command the State Armed Forces;
 - (2) Have the right, for the security of the State, to summon, mobilize and give assignments to or withdraw them from any of the defense or security forces, in consultation with the State Government.
- (B) When the Shan State President proclaims a state of emergency under Article 167 (B) or (C), the State Government shall:
 - (1) Have the power to mobilize the Sub-state Security Forces and send directives to the Sub-state Governments;
 - (2) Have power to deploy the State Armed Forces, with limit, only when the Sub-state Security Forces are not adequate to respond to the emergency;
 - (3) Report all the activities of the State Government, during the state of emergency period, to the nearest meetings of the House of Representatives and the Shan State Congress.

Article 171. Judicial Review

The Constitutional Court vested with powers in accordance with this Constitution may examine and decide constitutionality of:

- (A) Proclamation of a state of emergency;
- (B) Extension of duration of a state of emergency;
- (C) Any law or other action under a state of emergency.

Article 172. Judiciary during a State of Emergency

During the period of any kind of state of emergency, the judicial power shall remain in the courts. Only the judges appointed under the existing laws shall exercise the judicial power.

Article 173. Irrevocable Rights

As a consequence of declaration of a state of emergency, no law enacted or any action shall encroach upon the human dignity or right to life of any citizen, including the rights contained in Articles (11) and (12).

Article 174. Law Enacted during a State of Emergency

Shan State Congress shall pertain to the power to promulgate laws throughout the duration of the state of emergency.

Article 175. Termination of a State of Emergency

- (A) A state of emergency shall be terminated when:
 - (1) Its stipulated duration expires without renewal; or
 - (2) The Shan State President chooses to end it before the stipulated duration expires.
- (B) Termination of a state of emergency shall be declared officially and publication of it in the Government Gazette.

Chapter Twelve

General Provisions

Article 176. Flag of Shan State

- (A) The flag of Shan State will be the specimen promulgated by Hkun Pan Sing, President of Shan States Council, on 11 February 1947.
- (B) A new flag shall be enacted by the Shan State Congress.

Article 177. Seal of Shan State

The seal of Shan State will be designated by the Shan State Congress.

Article 178. Seal of State Offices

The seal of State Offices shall be designated by the Shan State Congress.

Article 179. National Anthem

- (A) The anthem of Shan State shall be as promulgated by Hkun Pan Sing, President of Shan States Council, on 11 February 1947.
- (B) A new anthem shall be enacted by the Shan State Congress.

Article 180. Capital of Shan State

- (A) The capital of Shan State shall be Taunggyi.
- (B) A new capital can be enacted by the Shan State Congress.

Article 181. Official Languages

- (A) English shall be the official language of Shan State.
- (B) All indigenous languages, Shan, PaO, Palaung, Lahu, Wa and Kachin shall be official languages of Shan State applicable in their local areas.

Article 182. Oath Taking

On appointment and confirmation, the following officials of the State shall take oath of office, immediately, in accordance with a designated form at their respective departments.

- (A) The Shan State President

- (B) The State Prime Minister and Ministers
- (C) The State Attorney General and Auditor General
- (D) Justices and Judges

Article 183. Commissions

- (A) The Shan State Congress shall enact laws for the establishment of the following independent commissions:
 - (1) The Human Rights Commission
 - (2) The Commission for Gender Equality
 - (3) The Election Commission
 - (4) The Commission for Investigation and Eradication of Corruption
 - (5) The Environmental Protection Commission
 - (6) The Civil Service Commission
- (B) The Shan State Congress shall enact law to provide for the duties to be performed by the commissions mentioned above.
- (C) The Shan State Congress shall have the power to create additional commissions and entrust them with duties.

Article 184. Human Rights Commission

- (A) The Shan State President shall appoint as members of the Human Rights Commission the seven persons whose names have been submitted by the House of Nationalities and adopted by the Shan State Congress.
- (B) The Commission shall have the right to freely investigate cases of human rights violations, on its own accord, or on receiving a report.
- (C) The Human Rights Commission shall report its activities and findings to Shan State Congress.

Article 185. Election Commission

The Shan State President shall appoint as members of the Election Commission whose names have been submitted by the House of Nationalities and approved by Shan State Congress.

Article 186. International Treaties

- (A) The State Government shall submit to the Shan State Congress every international agreement it has signed.
- (B) If the Shan State Congress fails to approve an agreement that needs legislation for successful implementation of it, the agreement shall not be accepted and finalized. Clarification: This Article shall not apply to agreements between governments relating to technological and management matters.
- (C) If the Shan State Congress does not ratify an international agreement, it shall not become part of the law of the State.

Article 187. Conducting Census

- (A) The House of Nationalities shall form a Commission for the Census and entrust it with duties.
- (B) The census shall be conducted at least once in every ten years.

Article 188. Property Disclosure

- (A) As a duty, a candidate for a public office or a public office holder shall disclose all assets owned by him/her.
- (B) The State and the Sub-state legislatures shall enact law concerning Paragraph (A) above.

Article 189. Auditor General

- (A) With approval of the Shan State Congress, the Shan State President shall appoint the person submitted by the State Prime Minister as the Auditor General.
- (B) She/he shall have the independence to audit all the State Government's accounts.
- (C) The Auditor General shall report his/her findings to the State Government and the Shan State Congress.

Article 190. State Bank

- (A) The Shan State Congress shall enact law to establish an independent State Bank for the management and control of financial matters of the State.

Article 191. Expression of Public Opinion

- (A) Any citizen may submit his/her opinion or advice, individually or collectively, in writing with signature, to any authority or any member of the legislative house.
- (B) The Shan State Congress shall enact laws pertaining to paragraph (A) above.

Article 192. Reserved Territories (Native Title)

- (A) An area or part of an area, belonging traditionally to a particular indigenous minority group in a Sub-state of the State, may be reserved as a territory for that group.
- (B) Such reserved territories shall be set up in accordance with provisions of the law enacted by the sub-state legislature concerned.

Chapter Thirteen

Transitional Provisions

Article 193. Existing Laws

The existing laws and bylaws shall continue to remain in force so long as the Shan State Congress has not repealed them or they are consistent with this Constitution.

Article 194. Existing Courts

The different levels of courts shall continue to exercise the judicial powers, until the time when a judicial system shall have been established, in accordance with this Constitution.

Article 195. Civil Service

All those who have been serving in the government service, before this Constitution has been adopted, shall continue to serve in their current positions.

Article 196. International Agreements and Conventions

The State Government shall review international agreements and conventions to which Shan State has acceded before adoption of this Constitution and transmit them to the Shan State Congress for further action.

Article 197. Census Enumeration

Prior to the emergence of the House of Nationalities during the transitional period, an Interim Census Commission shall be formed, for enumeration of census at the earliest date possible, and enumeration of census shall be carried out systematically.

Chapter Fourteen

Amendment of the Constitution

Article 198. Amending the Constitution

- (A) The Shan State Congress may amend the Constitution by a specific bill or by addition of a provision to an Article;
- (B) Even by a specific bill or by addition of a provision to an Article, as provided by Paragraph (A), for the amendment concerning matters described specifically in Paragraph (C) below, the amendment shall be carried out only through a state referendum.
- (C) With respect to the following matters, the Constitution may be amended only through a national referendum:
 - 1. Name of Shan State, as provided for in Article (1);
 - 2. Political powers of the Sub-states, as provided for in Article (2);
 - 3. Sovereign power of Shan State, as provided for in Article (5);
 - 4. Legal territory of Shan State, as provided for in Article (8);
 - 5. Multi-party democratic system, as provided for in Article (9);
 - 6. Sub-states in Shan State, as provided for in Articles (51);
 - 7. Organization of the Shan State Congress, as provided for in Article (60);
 - 8. Organization of the State Government, as provided for in Article 119(A).

- (D) Amendment bills can be initiated by 30,000 signatures affixed by local people in people's forum/fora and submitted to the Shan State Congress to be considered.

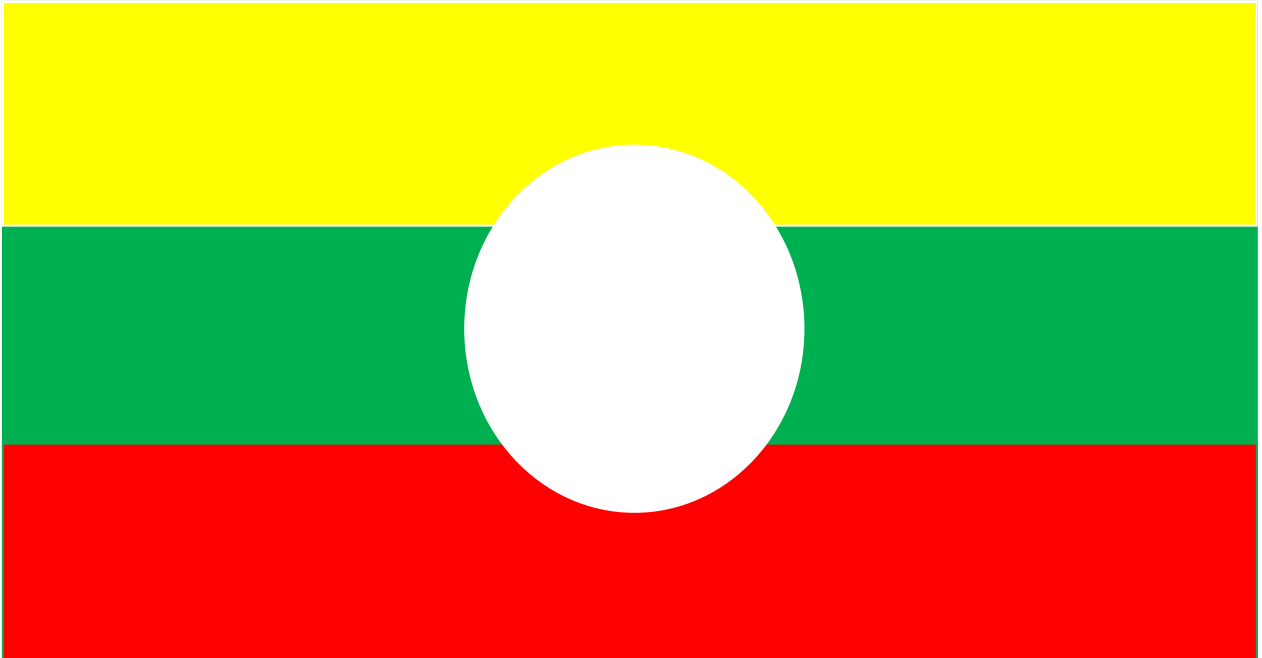
Article 199. Adoption of Amendment to Constitution

Adoption of the amendment bill may be effected through the following procedures:

- (A) Bill to amend the Constitution may be introduced in either the House of Nationalities or the House of Representatives, with the support of at least one third of the members of the House or by the Sub-states through the House of Nationalities or by the citizens signed by 30,000 citizens through the members of the House of Representatives.
- (B) The amendment bill shall be transmitted to Sub-states, the State Government and the other House, for comment.
- (C) The State Government and the Sub-states shall send their comments to the Shan State Congress within forty five days, after receipt of the amendment bill. The originating House may accept or reject such comments by a majority vote.
- (D) If the amendment bill concerns matters specified in Article 198 Paragraph (A), the proposed amendment shall become part of the Constitution if two thirds of the members of each of the Houses of the Shan State Congress vote for the proposal.
- (E) If the proposed amendment concerns matters specified in Article 198 (C), it shall become part of the Constitution, if at least two thirds of the members of each House of the Shan State Congress and a majority of the citizens voting in a national referendum vote for it.
- (F) If amendment is approved in accordance with the procedure prescribed in Paragraphs (D) and (E) above, the Shan State Chief Executive shall promulgate the amendment in accordance with Article 113 (I).

Appendix 1

Shan State Flag (Article 76)

Appendix 2

Shan State Anthem (Article 179)

The following is the translation in English:

* We are descendents of nobles

The three-colored flag

With the golden moon inside

Glories have we

United in mind and speech

We are loyal to each other*

ရာဇမျိုးနွယ်

အလံတော်သုံးရောင်ခြယ်

လမင်းစကြာအလယ်

ဒို့အမျိုးဘုန်းတေဇာ

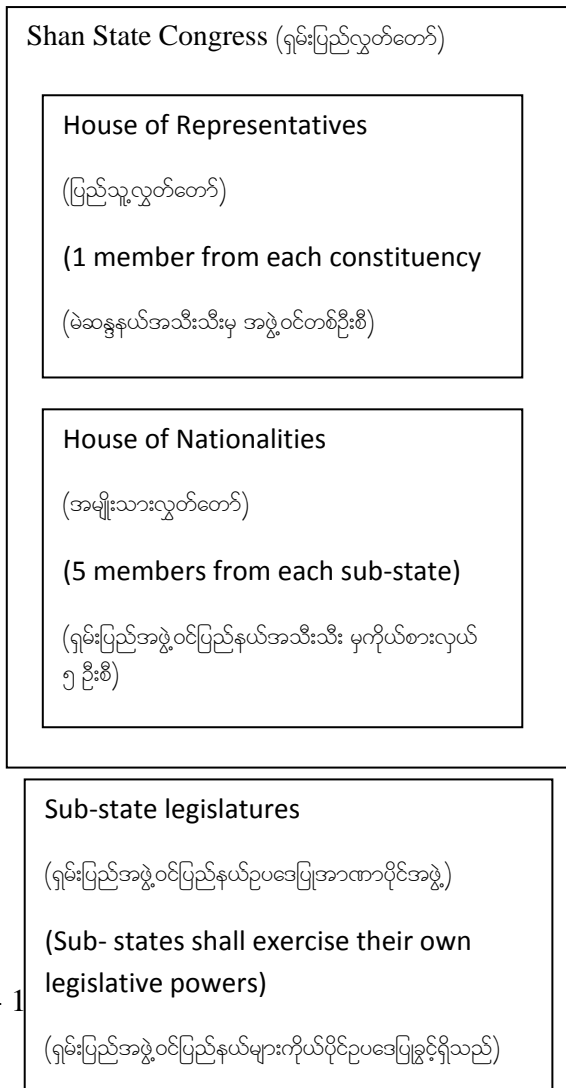
ကိုယ်စိတ်နုတ်ညီညာ

ငါတို့အတွင်းမှာ မပျက်ယွင်းသစ္စာပါ

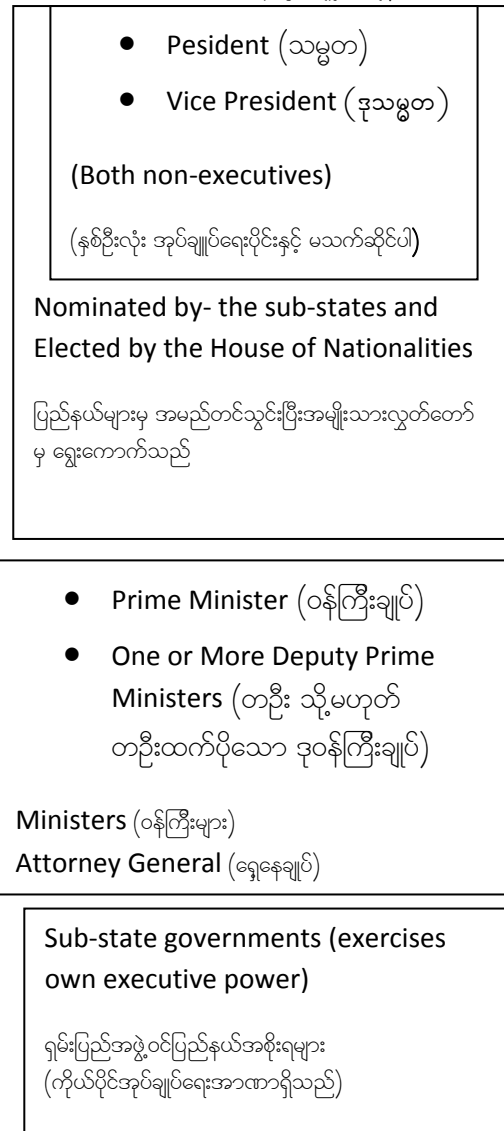
Appendix 3

Structure of Shan State (ရှမ်းပြည်နယ်စည်းပုံ)

Legislature (ဥပဒေပြုရေး)

Executive(အုပ်ချုပ်ရေး)

Judiciary (တရားစီရင်ရေး)

